

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК

ПОДГОРИЦА, ОКТОБАР 2006. ГОДИНЕ
ГОДИНА XVII, БРОЈ 2742

СРПСКИ РАДИКАЛИ ОПЕТ У ПАРЛАМЕНТУ

**Народни посланик
Бојан Струњаш**

Др Војислав Шешељ

ИДЕОЛОГИЈА
СРПСКОГ НАЦИОНАЛИЗМА

ВЕЛИКА СРБИЈА Л.Д.
БЕОГРАД 2002.

Војислав Шешељ

Др Војислав Шешељ:

„Да господине

Најс,

ја се залажем
за Велику Србију

и увек ћу се
за њу залагајти.

Ја се не

нећу одрећи,

иа макар и завршио
свој животи у Хаги”.

Др Војислав Шешељ

СВЕДОК ОДБРАНЕ
СЛОБОДАНА МИЛОШЕВИЋА
У ХАШКОМ ПРОЦЕСУ

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2005.

ВЕЛИКА СРБИЈА

ЗЕМУН
ТРГ ПОБЕДЕ 3

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Оснивач и издавач

Проф. др Војислав Шешелъ

Главни и одговорни уредник

Елена Божић-Талијан

Заменик главног
и одговорног уредника

Марина Томан

Помоћник главног
и одговорног уредника

Момир Марковић

Издање приредио

Душко Секулић

Редакција

Огњен Михајловић, Амџат Мигати,
Будимир Ничић, Момир Васиљевић,

проф. др Сретен Сокић, Вјерица Радета,

др Бранислав Блажић,

Љубомир Краговић,

Владимир Ђукановић

Техничко уређење и компјутерски прелом

Северин Поповић

Карикатуре

Синиша Аксентијевић

Унос текста

Весна Марић, Златија Севић,

Љубинка Божић и Драгица Томић

Лектори

Ивана Борац и Зорица Илић

Председник Издавачког савета

Др Ђорђе Николић

Заменик председника Издавачког савета

Др Бранко Надовеца

Издавачки савет

Проф. др Војислав Шешелъ,

Томислав Николић, Маја Гојковић,

Гордана Поп-Лазич, Александар Вучић,

Драган Тодоровић,

Мирко Благојевић, Душко Секулић,

Зоран Красић, Миролуб Вељковић,

Наташа Јовановић, Горан Цветковић

Штампа

ДОО „Драгић“, Зрењанин

Ђорђа Јоановића 20,

23000, Зрењанин, тел.: 023/535-491

Редакција прима пошту на адресу

„Велика Србија“, Трг победе 3,

11080 Земун; рукописи се не враћају

Новине „Велика Србија“ уписане су у

Регистар средстава јавног информисања

Министарства за информације под бројем

1104. од 5. јуна 1991. године.

ЦЕНЕ ОГЛАСА

Цене огласа за издање у сто хиљада примерака: последња колорна страна корица 100.000 динара; унутрашња колорна страна корица 80.000 динара; унутрашња новинска страна 60.000 динара; 1/2 унутрашње новинске стране 30.000 динара; 1/4 унутрашње новинске стране 15.000 динара; плус порез на промет.

Успјех

Српска листа, на изборима 10. септембра постигла је одличан успјех. Нешто око 60.000 грађана гласало је за нову политичку снагу у Црној Гори, што је 15,70 посто од изашлих!

Коалиција склопљена од Српске народне странке, Српске радикалне странке, Народне социјалистичке странке, Странке демократског јединства, Српског народног вијећа, Академске алтернативе просто је помела све на дијелу који означава опозицију, све конкуренте и поставила солидне темеље за успјешну борбу са режимом Мила Ђукановића.

Као што се и очекивало, нова америчка странка Покрет за промјене, инструкисан да сакупља српске и опозиционе гласове, располовила је политички утицај коалицији Социјалистичке народне партије, Народне странке и Демократске српске странке покупивши им пола бирачког тијела.

Српска листа је освојила 12 посланичких мандата, Коалиција СНП, НС, и ДСС-11, Покрет за промјене такође 11, док су Либерали прошли захваљујући гласовима бошњака јер су са њима били у коалицији.

Српска радикална странка др Војислав Шешелъ, послје 11 година улази у црногорски парламент са једним послаником.

Након избора, Шешелјеви српски радикали имају парламентаран статус у Бијелом Пољу, Беранама, Пљевљима, Жабљаку, Колашину, Андријевици, Подгорици и Плужинама.

Добри темељи за још бољи резултат у скорој будућности када ће Шешелјеви српски радикали бити значајан политички фактор у Црној Гори и када ће Србија и Црна Гора опет бити заједно!

Успјех Српске листе

• *Бојан Сирџашић, асистент Филозофског факултета, Одсека за српски језик и књижевност, након 10. септембра 2006. године, посланик је Српске радикалне странке др Војислав Шешељ у црногорском парламенту. Од 1995. године када је заједнички ДПС испустио осам посланика Српске радикалне странке из скупштинских клуџа - радикали најзад у републичком парламенту. Предсјоји организационо подизање Сирџанке на много већи ниво, иако да ће на следећим изборима Шешељеви радикали бити изузетно значајан чинилац у политичком животу општинске републике*

Предизборна коалиција СНС-а, СРС-а, НСС-а, ДСЈ-а са именом Српска листа, на изборима 10. септембра постигла је изузетан успјех. Наиме, победа режимских странака ДПС-а и СДП-а није могла доћи у питање јер, су све полуге власти у њиховим рукама, тајни фондови, тајна и јавна полиција, тако да су освојили већину у републичком парламенту са укупно 163. 526 гласова, то јест, са освојеним 41 мандатом.

Српска листа, иако без икаквих услова за спровођење нормалне предизборне трке, освојила је значајних 49.310 гласова што процентуално износи преко 15,5 одсто.

Тако је Српска листа постала друга политичка снага у републичком парламенту, наравно уз општу оцјену да ова листа значи почетак политичког преокрета у Црној Гори.

Четврта је странка Небојше Медојевића, први пут представљена као Група за промјене којима, очито није недостајало новца за кампању. Ова странка је освојила мандата мање (11) од Српске листе, али је очито пројектована да своју

политичку снагу црпи из српског бирачког тијела. Реторика руководства ове „нове” странке је, свакако била усмјерена на опозиционо српско бирачко тијело, тако да анализом избора лако се долази до закључка да је Медојевић са групом покупио гласове оних који су се на референдуму изјаснили за заједничку државу.

Да ли је ово бирачко тијело трајније пресвукло дресове, па се преселило у сепаратистички табор, остаје да се види, али оно што се са сигурношћу може рећи то је да бирачи још нијесу нашли чврст ослонац у Покрету за промјене. Невјероватно је да Медојевић, који је освједочени сепаратиста (дјецу крстио код распопа Дедејића), убудуће може рачунати на изворне српске гласове.

Потпуни фијаско на изборима доживјела је коалиција СНП-а, НС-а и ДСС-а, чинећи све у корист своје штете. Они су са 28 мандата, на прошлим изборима „спали” на 8 СНП, 2 Народне странке и једног из ДСС-а, што значи потпуни крах. Овој коалицији предстоји потпуно изумирање, јер се сво вријеме кампање одричу српства и српског народа док истовремено покушавају да функционере Европске уније убиједу како су они „најевропскији” од свих у Црној Гори.

Смијешно!

На републичком нивоу ова коалиција СНП – НС – ДСС не значи ништа више, има их још у понеким забаченим општинама, гдје су људи елементарно необавијештени о краху ове коалиције и листе, у најмању руку чудним потезима, челника ове коалиције.

Закључујући треба напоменути и коначан изборни резултат, а то је: ДПС- СДП – 164. 737 гласова, Српска листа – 49. 730 гласова, СНП – НС – ДСС – 47. 683, Покрет за промјене – 44. 483 и албанске партије 4373 + 2656 + 3693.

Душко Секулић

Бојан Струњаши, посланик Шешељевих српских радикала у Скупштини Црне Горе

Без длаке на језику

- *Бојан Струњаши је млад човек. Ушао је у бурна политичка превирања бранећи српски језик од њомахијалног режима. Име непоколебљивог борца за правду сачекао је као вођа студентског оштора на нишкићком Филозофском факултету*
- *Српској радикалној странци др Војислав Шешељ присијушио је почетком 2005. године*
- *Ове године, Извршни одбор га је изабрао да буде први од српских радикала на Српској листи, ишћо нашој странци гарантује парламентарни статус, а Бојану Струњаши одговорно посланичко мјесто након 11 година прогона наших посланика из парламента*

1. Српска радикална странка др Војислав Шешељ послје ових парламентарних избора постала је, након 11 година, парламентарна. Представник наше странке у парламенту Црне Горе бићете Ви.

Задачи који предстоје, нијесу мали ни неозбиљни?!

- Пресећан сам што је Српска радикална странка др Војислав Шешељ опет парламентарна странка послје толико година. Наша странка је елемент који недостаје црногорској скупштини.

Знам да ћу као представник Српске радикалне странке „др Војислав Шешељ” имати веома тежак задатак. Када сам прихватио да будем кандидат за посланика био сам свјестан озбиљности мог будућег посла.

Сматрам да ћу посао посланика обављати квалитетно и професионално. Никад се нећу плаћити да у Скупштини изнесем ствари о којима сви ћуте. То је моја обавеза као српског радикала.

2. Која ће тема бити посебно апострофирана у Скупштини Црне Горе?

- Апострофирано ће бити оно што највише угрожава грађане Црне Горе, а то је питање криминала. Открићемо гдје се крију главни мафијашки кланови, ко их подржава, ко је наредио и починио многа нерасвијетљена убиства, ко купује куће, станове и земљиште на нашем приморју.

- Чињеница је да се ова власт налази у чврстој спрези са организованим криминалом. Вријеме је да се то раскринка.

- Такође ћемо се озбиљно заложити и за заштиту Српске православне Цркве и српског језика у Црној Гори.

Ово су само неке од важних тема, а има их још много. Обавеза ће ми бити, као радикалу, да без длаке на језику говорим о свему – тако ћу бити прави народни посланик.

3. Да ли сте вјеровали у промјену власти на овим изборима?

- Волио бих да је Ђукановићев режим отишао са власти после ових избора. Чињеница је да ниједна диктаторска власт без народне побуне није отишла у историју. Знам да неће ни ова. Они су спремни на све само да и даље владају. У народу расте незадовољство, надам се да ће брзо кулминирати.

Спремни смо да сарађујемо са свима осим са странкама које се залажу за суверену Црну Гору. Увијек ћемо се залагати за заједничку државу, јер је то један од програмских циљева Српске радикалне странке – од којих ниједан радикал не може одустати.

4. Перспективе Српске радикалне странке др Војислав Шешељ у Црној Гори и Српске листе?

- С обзиром на то да се број чланова Српске радикалне странке у Црној Гори стално увећава, дефинитивно ћемо прерасти у једну веома утицајну политичку снагу. Наша

странка и остале странке, које су на Српској листи, једино имају политичку будућност. Изгледа да се морала десити независна Црна Гора да би народ схватио ко су истински народни представници.

Док наша политичка снага буде расла, остале партије ће да слабе и да нестају са политичке сцене.

5. Најснажнији утисак у току предизборне кампање?

- Лијепо је то што народ у Црној Гори сада сигурно зна

ко су српски представници у политичком животу Црне Горе и што Српска листа има велику подршку.

Најснажнији утисак на мене је оставио митинг Српске листе у Пљевљима, гдје се окупило више хиљада људи. Пљевљаци су тако доказали да се нису обесхрабрили после референдума. Одушевила ме и братска слога лидера са Српске листе.

В. Б.

- Рођен је на Јовандан, 20. јануара 1982. године, у Пљевљима од оца Бранка и мајке Домке – рођене Дедаић. Основну школу је завршио у селу Маоче – гдје и данас живе његови родитељи. Економску школу завршио је у Пљевљима, и дипломирао са одличним успјехом 2001. године.

По завршетку средње школе, уписао је Филозофски факултет у Никшићу, Одејек за српски језик и књижевност. Данас је у редовном року апсолвент на том одсеку.

За вријеме студирања био је представник студената своје групе, предводио студенте у штрајку за српски језик, био координатор студентског покрета „Његош“ за Црну Гору, а и данас је председник студентске организације „Слово“ на Филозофском факултету.

По завршетку студија, намјерава да упише постдипломске студије и да се бави српском средњевјековном књижевношћу.

Дипломираће на тему: „Начела рановизантијске поезије у Житију Светиоџ Саве, јеромонаха Дометијана“ код професора др Синише Јелушића.

„Млад по годинама, али зрео по србословљу. Показао је своје квалитете свуда гдје је стигао, или гдје га је предухитрио сопствени глас – храброст у наступима, интелектуалност у саопштењима, образованост у дуелима и скромност у великим дјелима.“, ријечи су Велимира Зејака, председника никшићког окружног одбора, који је Бојана Струњаша предложио Извршном одбору за носиоца листе Српске радикалне странке у Црној Гори.

Тодор Живаљевић – Велички, познати писац, сликар и професор српског језика и књижевности, о предлогу да се у нови Устав уведе „дрногорски језик”

Плод параноичне заслијепљености

• *Мудрост нас учи да дужним поштовањем према прошлости отворимо врата будућности*

Када једна „влада осети потребу да својим грађанима обећа путем плаката мир и благостање, треба бити на опрезу и очекивати обрнуто од тога”, али нико ни у најсмјелијим размишљањима није могао ни претпоставити да ће ударити на суштину народног бића, на нормирани, српски, књижевни језик, правдајући, у недостатку лингвистичких аргумената, свој безумни чин политичким разлозима.

У својој готово параноичној заслијепљености извиднице острашћених јуришника увелико кваре мелодију и љепоту српског језика, насилном и неприродном доијекавизацијом, занемарујући при томе основно правило да је обавезно, бар у испољавању књижевног језика приликом јавних наступа, поштовање норме.

Злехуда дружина високих „стручњака” за језик немајући лингвистичко утемељење за своје идеје, сада углавном износе политичке разлоге, заборављајући при томе да се на овим просторима вјековима споразумијевало српским језиком - упркос мијенама власти. Пренебрегавају, исто тако, чињеницу да њемачким језиком говоре у Њемачкој, Аустрији, Швајцарској и Италији (Тирол), енглеским у Уједињеном Краљевству, САД, Новом Зеланду, Аустралији, шпанским и португалским у матичним земљама, али и у земљама Јужне и Средње Америке, али никоме не пада на памет да те језике назове именима држава у којима се говоре. Језик се од параноичног наума да преведу Десанкину „Стрепњу”, Дисову „Можда спава”, Лазину „Santa Maria della Salute”, да устроје ново писмо саобразно новоговору, да забране екавски изговор (типа: лепа реч - бесмислица!), свјесно трјујући и кварећи језик, иако језик никада није био отров осим у фашистичким системима, јер језиком се преноси живот и љубав према људима.

Зар лепа реч није једнака лијепој ријечи, колико и липој ричи?!

Зар сулудим наумом преименовања језика не показују да су људи примитивних нарави, ограниченог видокруга, да укидајући српски језик укидају хиљадугодишњу вертикалу претрајавања на овом раскршћу вјетрова и бура... Као да не знају, а знају, да тим чином бришу Светога Саву, Доментијана, цијелу народну поезију, Светог Петра Цетињског, Владика Рада, Домановића, Андрића, Марка Миљанова, Мешу Селимовића, Љубишу, Владана Десницу, Црњанског. У већ пословичној умишљености не слуте ко су, шта су, ни куда иду, нити да се чином новоговора уписују у вјечну Књигу бешчашћа, по злу запамћених појединаца.

Уосталом, зар историја није препуна таквих зломишљеника?!

Пренебрегавају чињеницу да ми ипак знамо ко смо, шта смо, и куда идемо, да остати без српског језика не значи ништа друго до остати без главе народа, без пјесничке и духовне традиције, без суштства сопственог бића, без будућности.

Мудрост нас учи да дужним поштовањем према прошлости отворимо врата будућности.

У својој готово параноичној заслијепљености извиднице острашћених јуришника увелико кваре мелодију и љепоту српског језика, насилном и неприродном доијекавизацијом, занемарујући при томе основно правило да је обавезно, бар у испољавању књижевног језика приликом јавних наступа, поштовање норме.

Пренебрегавају чињеницу да ми ипак знамо ко смо, шта смо, и куда идемо, да остати без српског језика не значи ништа друго до остати без главе народа, без пјесничке и духовне традиције, без суштства сопственог бића, без будућности.

Најопаснији идеолошки експеримент на овим просторима

Може ли непостојећи „језик“ бити језик???

• Српски језик није настао у кабинету, не може ни умријети у кабинету, јер живи у народу, у памћењу

Након хиљаду и три стотине године тај словенски српски језик који живи у народу, науци и стваралаштву, декретом (присилом) сада намјеравају укинути и прогласити званичним непостојећи „језик“ – црногорски.

То није друго до духовни геноцид. Због тога што је то отворен духовни геноцид, такву насилну мјеру није Србима и вјерницима у Црној Гори наметао ни окупатор: ни турски, ни швапски, ни латински.

Апсурд је у томе што не постоји језик који се нуди. Постојали су и постоје разни говори, дијалекти српскога језика, али у науци и народном животу зна се да говор у неким забитима није исто што и језик једне културе.

Тај апсурд отвара многа питања. Зашто би се народ старе Херцеговине (који је сад у административним границама Црне Горе) одрекао свог јасног српског језика и присиљавао своју дјецу да у школама уче и стичу савремено образовање на архаичном говору Катунске нахије, рецимо? А подручје старе Херцеговине је више од педесет процената данашње Црне Горе. Да ли тај архаични, Никчевићев говор, на ком није написано ниједно књижевно дјело треба Граховљанима, Паштровићима, Зећанима, Морачанима и другима?

Како ће умишљени мајстори превести на непостојећи језик дјела славних Петровића, молитву Светог Василија Острошког и Светог Петра, народне тужбалице и pjesме, дјела Немањића? Хоће ли вјерници Српске православне цркве слушати молитву на непостојећем језику?

Мислим да је то најопаснији идеолошки експеримент на овом простору последњих хиљаду година. То је брутално насиље над народом и његовим божанским даром – српским језиком. Можда неко жели да том присилом још више подијели Црну Гору, као да јој није доста унутрашњих раздора и неразумијевања.

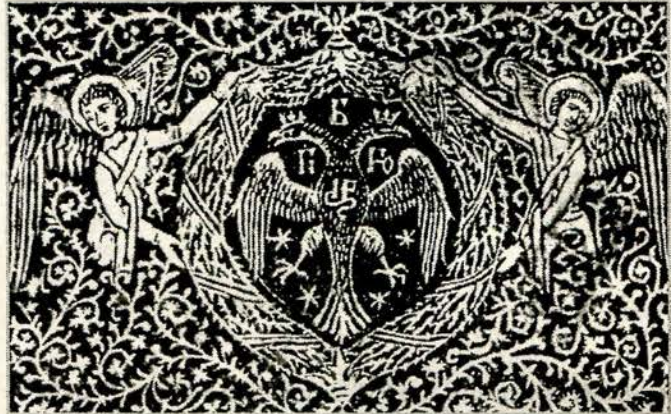
Апсурд је у томе што не постоји језик који се нуди. Постојали су и постоје разни говори, дијалекти српскога језика, али у науци и народном животу зна се да говор у неким забитима није исто што и језик једне културе.

Српски језик није настао у кабинету, не може ни умријети у кабинету, јер живи у народу, у памћењу.

Изгледа дошло је вријеме да народ, колико га има, не само јасно проговори на свом рођеном српском, него и да гласно подвикне на уво онима који се праве да га у својој кући добро не чују и не разумију.

Мој завичај је српски језик, молитва.

Коста Радовић

То је брутално насиље над народом и његовим божанским даром – српским језиком. Можда неко жели да том присилом још више подијели Црну Гору, као да јој није доста унутрашњих раздора и неразумијевања.

Српски језик у смјенама муче

Шта је ово, ево неко доба:
Сви Србина ишају ко роба?
Сад Србина кори бивши слуга:
„Да те има, не иди од тлуга“!

Зли душмани српски језик газе,
Гурају га у туђинске фразе
И дијеле те вилајетима,

По њакленим њајским савјетима,
Па од српског наста „македонски“;
Па „хрватски“, а сад „црногорски“;
Прокламују њуне магле главе,
А у Босни већ „босански“ славе.

Бивши Срби – сунети ефендије,
Оштрадници српске фамилије!?
А све је то само језик српски,
Кој черече, који шраје шрпски!

А с Ловћена црнојерка кука
Шта се српско Цетиње сад брука.
Псују Вука, њуцибруке хуче,
Српски језик у смјенама муче.

Момир Војводић

Послије избора

Живе да сатру све што је српско

- Продали су нам маглу, а ми је са осмијехом скупио и плаћили
- Само је језив мир око мене, а мој град сав без душе
- Зграде ничу из паркова, а ишаковани градоначелник све аминује

Хоће ли овај текст измијенити нашу сурову реалност?! Плашим се да неће, али не ваља ћутати. Ко је крив што око нас корачају марионете... Да ствар буде гора, таква нам је власт. Марионетска. Чији су они послушници? Свог народа сигурно нијесу. Слушају своје помрачене умове... Живе да сатру све што је српско. Из којих побуда? Толико питања, а одговора сваким даном све мање. Шта да ради већ измучена младост Црне Горе? Зар седамнаест година безнађа, сваке врсте репресије, диктатуре и феудалног устројства државе није доста? Зар је то људски, или Црна Гора више не личи на себе... Да се напусте вјечна огњишта,

Ко је крив што око нас корачају марионете... Да ствар буде гора, таква нам је власт. Марионетска. Чији су они послушници? Свог народа сигурно нијесу. Слушају своје помрачене умове... Живе да сатру све што је српско.

све ово преда полуписменим мафијашким босовима... Тешко је, претешко. Гдје је излаз? Који пут је прави? Често је тај пут посут бијелим траговима дроге. Опште безнађе ради своје. Зар да моје вршњаке дрогиране срећем по улици и не пустим гласа? Или да гласам режим који све ово ради? Против свог бића, своје егзистенције... Не, хвала!

Тешко је живјети у оваквој Црној Гори.

Да се окренем школовању тамо покушам наћи спас? Мало вјероватно! Декани наших факултета „гађају“ се хиљадама. Евра, наравно. И то њима тако нормално звучи. Које је то мјесто гдје млади људи могу зарадити за сопствену егзистенцију, или је можда боље питање последице колико година... А онда је касно за школу, али зато није за алкохол и дрогу. То нам је ова власт једино обезбједила. И гдје смо на крају? У потпуној недођији, гдје ни брат више није брат. А они о таквој Црној Гори говоре пуних уста, као да не живе у њој. Демократија!?

Овај ваздух заударра. Како томе да се дивим... Као да њиховој крвавој владавини нема краја. Мајка не зна ко јој је убио сина, сестра брата, и тако у још једну тишину.

Никад љепше та ријеч није звучала, а ни више бољела, јер ни трага од ње нема. Све су обесмислили. Продали су нам маглу, а ми је са осмијехом скупо платили. Тјерају нас да се запитамо ко смо! Као да не знамо ко су и шта су нам прадједови били и шта смо ми. Немају скрупула. Ништа немају, а мисле да имају.

Да се за трен вратим најљепшем дијелу свог живота. Дјетињству... Онда кад њих није било... Желим оно вријеме! Треба онакву Подгорицу! Мисли ли још неко овако?!

Само је језив мир око мене. И мој град сав без душе. Пао је пред овдашњим силницима. Без буке. Са свом њиховом срамотом од које је и мени мука. Гдје сјутра моје дијете да се игра? Којем зеленом пољу да похрли, као ја некад!? Зграде ничу из паркова, а такозвани градоначелник све аминује. Зар да мене и моје другове затварају, пребијају, дижу против нас без смисла оптужнице, зато што мислимо другачије?! Свједок сам овог времена и знам да овакав живот не желим за себе.

Да се бар покају, да за трен вјерују у Бога – све би било другачије. Тек започете храмове опколили су хладним зградама. Ни у храм, ни из храма. Можда све ово није случајно...

Овај ваздух заударра. Како томе да се дивим... Као да њиховој крвавој владавини нема краја? Мајка не зна ко јој је убио сина, сестра брата, и тако у још једну тишину. Нико из власти ништа не зна, сви ћуте и кажу – „добро је"... Сувише има живота у мени да неком будем роб. А они нас тјерају да личимо на њих... А ми нећемо...

По граду исти они људи са крвавим новцем, са баченим новцем у лице и прљава одрађеним послом за газду. Нама остаје да вјерујемо у ведрије дане, мирније ноћи... И можда нека молитва за њихове грешне душе. Зашто да не – хришћански је!

В. Б.

И гдје смо на крају? У потпуној недођији, гдје ни брат више није брат. А они о таквој Црној Гори говоре пуних уста, као да не живе у њој.

Демократија!? Никад љепше та ријеч није звучала, а ни више бољела, јер ни трага од ње нема. Све су обесмислили. Продали су нам маглу, а ми је са осмијехом скупо платили.

Положај студената на Филозофском факултету у Никшићу

У клубу „Гестапоа”, или, зашто сам напустио „чергу”

• Након референдумског резултата видео сам да под „чергом” Филозофског факултета за мене нема мјеста. Покупио сам документа и своје уточиште, тј. пут за науком, пронашао у Републици Српској

Најбоље ријечи свих ових седамнаест година су: када ће да сване зора? Када ће неко ново вријеме да се појави на сцени и дође до бољитка. Тешко, барем за још неки период. Уништено је све, фабрички димњаци давно су престали да диме. Гаси се све оно што је овај народ држало у животу. Гаси се, а исти тај народ и даље послушно корача за мафиократском влашћу. Ваљда занесен љепотом појединаца, мада је тешко повјеровати у то. Све институције су потпале под шаку, тзв. реформу система, у ствари то нису реформе, већ уништавање комплетне инфраструктуре једног друштва. Поред уништавања институција, присуствујемо и свакодневном уништавању културне баштине - у првом реду српског језика, који вјековима постоји на овим просторима. Замислите после толико времена тамо неки министарчић (односно послушник), сјети се да уништи једно језичко биће покушавајући да од тог бића створи још неколико клонираних језичких бића. Међутим, важно је задовољити прохтјеве лажних академика, па макар све преврнули наопако.

Из свега се може закључити да смо стварно земља чуда. Оваква држава нигдје на свијету не постоји. Мени се чини да личи на карикатуру, а како и неће када отварају лажне академије и цркве и стварају нове „језике”. Универзитет су обогатили полуписменим и неписменим професорима, а факултети више не личе на универзитетске установе. Донесе смијешне одлуке и доводе нове људе на поједине одсеке, који ће у сваком моменту бити спремни да дигну глас за оно што шеф хитро каже. У том јеку ових дана се на Одсеку за српски језик и књижевност на Филозофском факултету у Никшићу, прибављају, без посебних процедура, нови сарадници и професори који у нормалној држави не би смјели ни ући на факултет, а камоли држати предавање. Ти нови људи, онако полуписмени, из сфера „независних” медија, слободно закорачише на тако високе положаје, не осврћући се на чињеницу да ли су за тај посао способни. Него, данашњој власти није важно да ли знаш или не, важно је да беспрекорно извршаваш њена наређења. Један признати доктор наука рече да наш Филозофски факултет „личи на чергу”, а они се окомише на њега и оставише га без посла. Чудо! Изгледа да истина заиста боли.

Поред уништавања институција, присуствујемо и свакодневном уништавању културне баштине - у првом реду српског језика, који вјековима постоји на овим просторима. Замислите после толико времена тамо неки министарчић (односно послушник), сјети се да уништи једно језичко биће покушавајући да од тог бића створи још неколико клонираних језичких бића. Међутим, важно је задовољити прохтјеве лажних академика, па макар све преврнули наопако.

Један признати доктор наука рече да наш Филозофски факултет „личи на чергу”, а они се окомише на њега и оставише га без посла. Чудо! Изгледа да истина заиста боли.

У овако и слично стање ствари могао сам се увјерити за четири године боравка на Филозофском факултету у Никшићу. Ту се није знало ко пије, а ко плаћа јесте - студенти. Због учешћа у протестима за одбрану српског језика и научног достојанства студенти су били изложени најстрашњим притисцима и тортури. Имао сам осјећај да се налазимо у клубу Гестапоа и да ме саслушавају официри фашистичких снага. Према мени се окомише ријечима: „Најстарији си, па их хушкаш на разбијање институције факултета”. Наравно, то је чиста лаж. Сви смо ми били оприједељени за очување српског језика. Мучење које су ми приредиле моје професорице, „доктор Рејчел Глуши” и „доктор Тања беби Браун” (птица тркачица), није се могло издржати.

Након референдумског резултата видео сам да под „чергом” Филозофског факултета за мене нема мјеста. Покупио сам документа и своје уточиште, тј. пут за науком, пронашао у Републици Српској. Тако се, ето, десило да из земље наводне демократије и мајских ружа, 21. маја, одем у Бањалуку. На одласку ми само један од њих рече: „Шта ти имаш против Црне Горе?”, а ја му на то одговорих: „Ништа, али против полтрона, издајника свога рода и улизица као што сте ви - имам.”

Мирко Р. Ђукић

Проф. др Веселин Ђуретић, славни српски историчар

Црна Гора

— сумрак разума

• Шешелџа треба бранити, јер је персонификација снаге на коју се гледа као на последњу националну препреку на путу „сламања српске кичме Балкана“, истиче Веселин Ђуретић

Веселин Ђуретић не треба посебно представљати. Оно што је ново јесу његове двије нове књиге „Развал Југославије 1918-2003“, на руском, и „Српска беспућа XX вијека“ (поглед са српских и југословенских развалина), која ће се појавити ових дана.

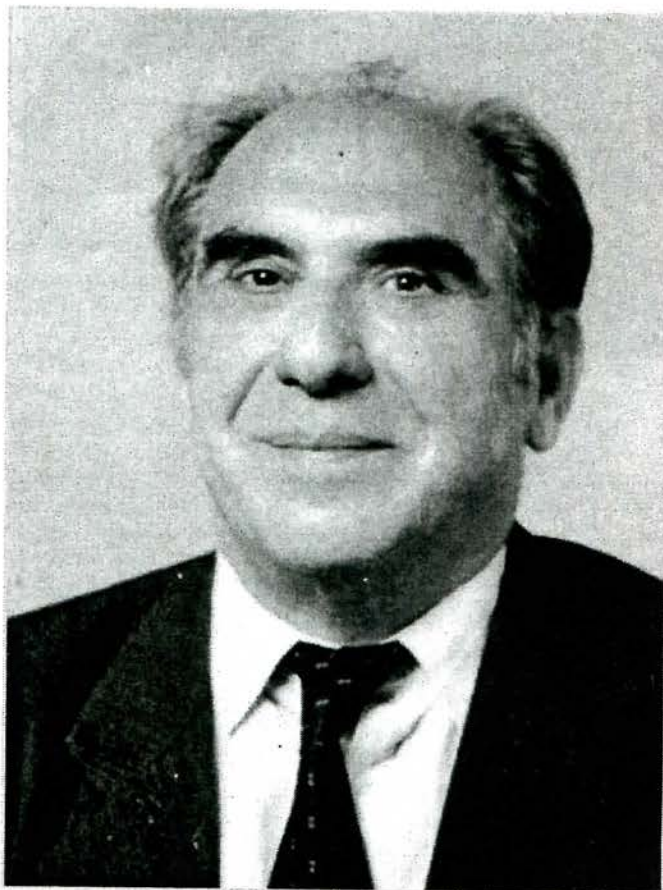
Ипак, налазимо за сходно да истакнемо Ђуретићева морална признања: Орден Његоша првог степена, Крст мило-срђа – највише признање за хуманост Републике Српске, Медаљу части и родољубља за заслуге учињене за добро свеукупног српског народа, која му је додijелила српска дијаспора. Ђуретић је и сенатор Републике Српске.

• Професоре, ова најновија књига разлог је за ваше предизборно ангажовање на Српској листи. Зашто баш на њој? Пошто је издавач дјела Српска радикална странка, није ли то главни разлог?

Циљ ми је био да се књига појави као заједничко издање Српске књижевне задруге, „Просвјете“ и Српске радикалне странке, али прва два издавача нису за то имала материјалних могућности. Имао их је „Филип Вишињић“, најздравији београдски издавач али тамо, „столује“ мој брат Јагош, па би аранжман са њим могао имати и неки фамилијарни привук. Радикали се нису колебали, осјетивши карактер књиге, њене поуке и поруке. Одмах су прихватили и мој предлог да ми се уместо хонорара подари више бесплатних примјерака, због безбројних обавеза према пријатељима у земљи и иностранству. Постоји ту и морални дуг према Војиславу Шешелју, чију сам књигу „Идеологија српског национализма“ представио десетинама хиљада људи. Радио сам то увијек уз напомену да не припадам ниједној странци, али да припадам овом намученом народу. Шешелџа треба бранити, јер је персонификација снаге на коју се гледа као на последњу националну препреку на путу „сламања српске кичме Балкана“.

• Шешелју је одузето право да се сам брани. Како на то гледате?

Као што сам већ рекао он је персонификација велике препреке на путу велике стратегије. Сви овдје знају да он није имао никаквих паравојних формација, да су његови људи само притекли у помоћ угроженим сународницима. По том резону пола часне Црне Горе би могли стрпати у хашке казамате. (За неке би то било и спасење, јер немају шта да је-

ду). Кажу „вербални деликт“! А сви знамо да су то биле шешелјевске превентиве да сепаратистичке хорде не почну поново да дивљају као 1941. Изгледа да је само госпођа Карла дел Понте озбиљно узела у обзир ову његову „претњу“: „Клаћемо вас зарђалим ножевима и кашикама“, иако сви ми знамо да се Шешелџа обраћао онима који су Србе заиста клали зарђалим ножевима и изоштреним кашикама.

Воја је „логанојезик“ а то није добро када је у питању једна дама, каква- таква. Добро би било да се поштована госпо-

Меша Селимовић ми је у једном случајном разговору, у чекаоници московске амбасаде, причао о том српском усуду, о народу без националне идеје водиле, о народу три вјероисповијести који је вођен политичким бедама одбацивао све неправославне сународнике. У мојој књизи је и та феноменологија обрађена.

Дон Нико Луковић, Србин католик, хвалио се што у дворишту његове катедрале сјаји споменик српског владике и пјесника. Само они који су спознали феноменологију потоњег политичког „међувремена“ су људи историјске свијести; они који то нису урадили заточеници су идеолошке свијести; неоти-тоисти различитих форми. Мислим да првој групи припадају предводници Српске листе. Радикали Душка Секулића (односно Тома Николића) су нудили сарадњу али су били одбијени. Момчило Вуксановић је и том правцу дјеловао преко Вијећа народних скупштина, али доста под „ударима компромиса“.

ђа ипак преиспита, јер сви овдје одлуку о одузимању права на одбрану тумаче као њен лични осветнички чин. Уосталом, како неко може бити миран када га скоро четири године бесправно држе између четири зида.

Ја бих јој поручио и нешто друго: не треба се играти са најјачом партијом у Србији, која има своје чланство и по свој српској дијаспори. Или је, можда, на путу још један хазард-

ни сценарио, али и у том случају треба полазити од чињенице да Срби више не вјерују у западну демократију.

• **Можда је циљ да се изазове драма коју би Шингари или Албанци искористили да доврше започето?**

Можда, али је мало вјероватно, јер они никада нису кренули а да нису били у служби неке велике силе, која је имала своје велике планове: прво Османлија, потом Мусолинија, па Хитлера, па Тита; па 90-их година, иза тенковских колона великог западног похода на Русију. Али Русија није више јељциновска развалина, па је и такав поход на њу искључен. Шингарима, дакле, преостаје или да се смире (што им и моја маленкост препоручује), те да Србима врате све оно што су узурпирали после 1941. године, или, пак, да сами крену на Србе. Ако крену треба да знају да ће против себе имати: огорчене Србе Косова и Метохије и васцијеле Србије, до искључивости огорчене Србе протјеране Републике Српске Крајине, преварене Србе Републике Српске и оне који полуживотаре у осталом дијелу БиХ, све Србе Српске Спарте; Србе и оне који се Македонцима зову. Боље би било да о томе размисле прије него што буде прекасно. А и онима који стоје иза њих поручујем, да проуче историјско-политиколошки контекст и моје најновије књиге, којим их упућујем да на тлу претходне СФРЈ крену испочетка. То је порука и нашим преговарачима, који иду линијом политике „на парче“. На дневном реду политике и историје није само косовско-метохијско него српско и југословенско питање, јер ништа није природно ријешено; све је наметнуто. Који народ може прихватити свршене чинове бројних својих развалина. До стабилности може доћи само ако свијет нападом заврши Други свјетски рат или кажњавањем виновника геноцида и њихових покровитеља; ако се присили да Србима дају хиљаде милијарди долара ратних репарација. До стабилности може доћи само ако се етничко-територијална ситуација врати на вријеме прије ових насиља: и на Косову и Метохији, и у Републици Српској Крајини, и у Босни и Херцеговини и у Македонији. У темеље претходне Југославије била је уграђена Титова обмана: у име интернационализма, у темеље њених развалина биле су убачене разне бјелосвјетске обмане да би се на њиховој основи наградили разни претенденти.

• **Ваше резонување битно се супротставља званичној политици помирења, прије свега Срба и Хрвата?**

Недавно, на Преображење, у манастиру Крка представници два председника Хрватске и Србије саопштили су да ће у септембру бити потписан уговор о потпуној нормализацији односа. Не рекоше да ли томе треба да претходи и повратак свих избјеглих и злочиначки протјераних Срба, те повратак свих земаља које су прије тога посједовали, обнова Републике Српске Крајине. Или се ради о прихватању свршеног чина. Бојим се овог другог, јер сам из редова Демократске странке већ чуо гласове: нису важне територије, важни су људи. Лансирао их је прво један прави Марксов ученик у стилу: „Пролетери немају домовине“. Због таквих су Срби можда једини народ на свијету чија се историја изражава као пут сталног сужавања животног простора, што је увијек било праћено превјеравањем и однародњавањем.

Ако се покаже да се у манастиру Крка заиста збио договор оваквог „пролетерског“ карактера, бојим се да ће Демократска странка брзо постати мундијалистичка групација која тумара улицама Београда.

• **Вашој концепцији обнове Југославије супротставља се стварност?**

Очигледне су двије тенденције: једну представљају југоносталгичари, који претпостављају да ће се илузије о апсолутним независностима патуљастих држава брзо разбити о зидове домаће неидиличне стварности и оне бјелосвјетске,

која на све нас гледа као на „потрошачку робу”. Другу тенденцију представљају српски идеологизатори без визија цјелине нација, без виђења тужне стварности. Овакви, а такав је и договор у Крки, иду на руку онима који знају шта хоће, а хоће да стабилизују српске развалине, да их за сва времена присвоје. Овакви и на Европску унију гледају као на оквир који им то омогућава.

Пошто моја најновија историографско – филозофско – политиколошка књига, са димензијом: прошлост, савременост, будућност, покушава да пружи одређени одговор и на могући бумеранг, у виду реакције опамећеног народа, која пружа контекст на нивоу процеса, која упућује да пут ка стабилном решењу иде само преко међународне конференције о Југославији. Стога је она и порука Србима да не сарађују са свијетом на основи његових пропагандистичких представа о нама, и онима које је посијала „дрна” и онима које је посијала „дрвена” интернационала. Понављам, ништа није ријешено на прави начин; међународна заједница је упућена: прво да оконча Други свјетски рат, а онда и грађански рат из задње деценије прошлог вијека.

• Многи ће ваш наступ на Српској листи протумачити као жељу да се дочепате неке политичке функције, јер се ни овдје ни у Србији није ништа дешавало без неког интереса. А има и оних који и даље све што долази из Србије доживљавају као „увоз хегемоније”, или, пак, неког „савјетодавства”?

Можда ће их увјерити оно што слиједи, што ме представља као неку, у политичком смислу, ирационалну личност.

У Црној Гори сам још крајем 60 - их био на некој врхунској кадровској листи, онда када је он одлучио да „ломјери старе кадрове”. Положај није био намијењен мени него Зети, врло звучан. Дошло је то у „незгодно вријеме”, управо у вријеме студентских демонстрација, а ја се будући увијек немиран, нађох се на челу оних сарајевских (не као организатор јер оне и нису имале организатора). Можете само замислити шта би се десило да сам прихватио „високо устоличење” – конкуренти би једва сачекали да ме као бунтовника спусте не на земљу, него под земљу. И потоњи моји друштвени ангажмани су били безинтересни. Са Јовом Рашковићем сам доживио правду и истину по Крајини; он је то радио на гандијевски начин, ја са увјерењем да „они дјелују са планом”. С овим у вези интересантна је „догодовштину” са Јовом Рашковићем у Зети, гдје је дошао на мој позив. Пошто је, у тадашњој Црној Гори, Тито још био „жив”, локални главари не дозволише скуп на Трешњици, него на једној пољани у селу Српска.

Било је без икаквих политичких амбиција и моје ангажовање по Босни и Херцеговини уочи рата, заједно са Караџићем, Крајишником, Плавшићком и другима. Свуда смо призивали правду и истину, али и ту су сепаратисти имали одавно зацртан циљ.

Нисам профитирао ни на научном плану да бих имао разлога да браним позиције Србије против Црне Горе. Када сам почетком 80-их изабран у један одбор Црногорске академије, требало је да одмах будем примљен. Из кабинета финог и часног директора Института за српскохрватски језик САНУ др Драга Ђупића, отпратио сам одговор: „Хвала, не признајем ниједан симбол калкулантске институционализације развалина мог народа.” Због оног придјева црногорска! Када је услједила свејугословенска застрашујућа партијско – државна кампања против мојих књига „савезници и југословенска драма”, са нагласком да сам „рехабилитовао злочиначки четнички покрет”, односно када је послуже проласка првог таласа кампање, велико име српске и свјетске историографије академик Радован Самарџић ус-

тврдио да сам „преполовио српску историју” у САНУ ме нису ни поменули, по Самарџићу због „два човјека који стоје на њеним вратима”; уз његов додатак. „Ускоро ће и они и многи други отићи у фусноте а ви ћете остати прекретница”. У Републици Српској био сам од почетка; дозивао правду и мир и прије почетка рата; учествовао у иницирању њене будуће институционализације. Био сам више него изненађен када сам сазнао да ме нема међу члановима АНУРС, иако сам био и њен утемељивач. Она „два човјека” су и овдје постали кадровици. Потом сам у Бањалуци изјавио: рат је завршен, на сцену ступа „лозадина”. Једно академско звање у Русији сам прихватио да не бих стално демантовао новинска остваривања „академик”. Овдје, у Русији, заиста сам урадио нешто на ползу мог народа. Делегација Републике Српске се на три главна политичка пункта „срела” са мојом књигом (као и по њих Русе „будилачком”) али се Чавић још није сјетио да ме одликује, као што су то већ урадили Караџић, Поплашен, Шаровић. . .

Ако ме на предстојећим скуповима будете представљали, чућете да сам добитник највиших научних признања, једини награде „Слободан Јовановић”. Можете ме представити и као професора, јер сам као истински професор говорио и у Америци и у Аустралији.

Нисам профитирао ни у Београду, ни материјално. Још живим у стану који сам „наслиједио из Сарајева”, када сам послјије друге велике афере, када ме као „српског либерала” (са којима иначе нисам имао везе) учинише панданом хрватском „мас-поку”. Проширење стана које још одобрише социјалисти, када сам их оштро критиковао, поништише досовци - њихови наследници.

Нисам ни породично предистиниран да овдје увозим неку српску „хегемонију”, јер ми је супруга метохијка ровачког поријекла, која је са своје двије збирке пјесама заплакала над судбином свете српске земље. Вјерујем на стваралачки начин, јер то рекоше и рецензенти, Матија Бећковић и Слободан Ракић и други узвишени оцјењивачи Момо Војводић, Миле Кордић, Милић од Мачве, Жарко Ђуровић и други.

Као што видите, немам никаквих „шифарџијских” разлога за наступ на Српској листи. Напротив, припадам оном не малом броју Срба, оних код којих је егостичка снага ината изнад разума (изнад судбине колективитета), оном броју који је због личних разлога срљао и према провалији. Оно српско: „Не бих ти се ја потурчио осим из ината” је историјска константа нашег понашања.

Што се тиче другог дијела нашег питања о „увозу савјета” и „хегемоније из Србије”, прочитајте „Тајну оптужницу ХСС” и видјећете сценарио за такве ситуације, за гране ишчупане из стабла. Преко блаћења протагониста историјске свјести, који настоје да зауставе кола која срљају у провалију, дискредитују се снаге које пријете потпуној ресрбизацији. Прочитајте само оно што је овај центар преко својих „изасланика” „избљубао” против митрополита Амфилохија, на гебелсовски начин. Пнављањем из дана у дан да би онај мали ТВ политикус, раздуховљен до ништавила, другог сазнања осим овог потуреног му пропагандистичког, по сто

Мене као историчара кованица „Црногорац српског поријекла” упућује да је овај „новонационални” намет толико укоријењен у свјести људи, јер је институционализован као нека примамна идеологија, као „велика тековина великог ослободилачког покрета”. А чињеница је да је она била потурена иза леђа слободара.

Мене савремено доживљавање овог двојства „Црногорац српског поријекла” подсећа и на дарвинову теорију еволуције, али је видим у некој комичној идеолошко - политичкој варијанти. У оној Дарвиновој као што знамо, још није пронађен „мост” између мајмуна и човјека, а ови нови политикантски дарвинисти- „еволуционисти” такав мост ипак имају у ђедовима, прађедовима.

пута понављане лажи прихватио као истине.

Српске снаге, не мислим само на Српску листу, треба да се научно одреде према идеолошким обманам и лажима 20. вијека, које су у Црној Гори нашле погодно тло. Знам да је тешко стати на пут државној политикантској артикулацији и рационализацији ових подвала. Ако и даље наступите као два пола исте идеолошке свијести, у суштини неотититоистичке, одоше кола низа страну.

• Можда ће такво ваше ангажовање на Српској листи имати улогу неког моста између ње и српских снага које настају под другим партијским заставима?

Као што сам већ рекао предстојећи избори немају партијски него народни карактер; у питању је очување миленијумског идентитета народа. Зар не видите да су одавно на сцени митови помоћу којих треба извршити његово отуђење. Српску листу сам изабрао слиједећи народно расположење показано на претходном мајском референдуму, који је историјски писмене јасно оријентисао: на *српски* и *несрпски* (многостранки) блок. Првом не припада само оних 45 одсто, него социолошки гледано још најмање око 20 одсто оних који режим прихватају као неку своју егзистенцијалну солуцију, чак из страха. Треба, дакле, узимати у обзир чињеницу да српском блоку припада и бар 99 одсто оних које је предводио П. Булатовић, Р. Кадић, П. Поповић; они ће на изборима та своја осјећања изразити ако њихови предводници истакну битно: да избори имају смисла ако се Црна Гора врати Српству. Бојим се, међутим, партијско - калкулантске политике „нешто између”, ситног шићардизма у сјени будућих кадровских комбинаторика. То је Српство много коштало. Дух великог Арчибалда Рајса све опомиње: Срби, чујте! Побједа српских снага има смисла ако означи темељни дисконтинуитет у односу на све оно што је довело до разбијања Југославије и Српства, а што је у Црној Гори још живо: и на нивоу политике, и на нивоу историографије, и то са својим „европејством” које се показује као апсурд датих идеолошко - политичких позиција.

„Неконсолидована друштва”, а такво је у многостранко-горско, одликује јунаштво у освајању слободе а кукавичлук у њеном одржању. Јунак у седлу власти неријетко постаје политикантски шићардија; некада са нападачком страшћу оног Цвијићевог *homo dinaricus*, зажагренних очију, који „стријеља” све око себе. Овај у седлу власти потврђује и ону Николину: „Бољи је грам власти него ока памети”. Бивши „класно” структурисани пролетер брзо постаје благоутробни конзумент „нове класе”, обрушавајући се и на оне који су га у рату слиједили. Народ напаћене Црне Горе то добро зна.

У „растреситим” друштвима, какво је црногорско, национални индивидуалитет има посебан смисао; он је не само легитимација идентитета него и елемент без којег је немогућа његова на културноисторијској основи одређена, кохезија. Стога се овдје и грађанско - демократска опција као пут ка Европској унији показује као срљање сирове растресите масе према европској периферији. Јер Европа у свом цивилизацијском и културном смислу није голи збир њених грађана него збир духовно оплемењених националних колективитета који у јединству културних разноликости граде нови узвишенији индивидуалитет и идентитет. Стога ми се чини да и опција оног интелегентног Медојевића у оваквој

Европи може бити само употребна вриједност без културне тежине. Она чак може послужити и онима који теже потпуној фрагментацији Српства.

• Многи, међутим, мисле да је његово одређење за промијене оригинални слијед европског реформизма?

Ако Срби (или они који се зову Црногорци) у Европску унију уђу у датом стању своје разбијености, у стању наслијеђеном из времена Титове великохрватске злоупотребе социјалистичког интеграционализма, те њихове развалине у Европи неће бити „спојене”, него ће бити од других употребљене, као елементи за изградњу њихових новонационалних здања. Црногорство издвојено из Српства у интегралној Европи може имати само улогу сличну оној коју су Словенци имали у доба Аустро-Угарске, „аустријских коњушара”. Стога, Срби на Димитрија Рупела одавно гледају као на њиховог директног потомка, јер су суочени са чињеницом да овај човјек без идентитета настоји да Свету земљу њиховог идентитета (Косово и Метохију) подари онима који су већ једну српску баштину (Албанију) претворили у „ледину”, а сада настоје да то ураде и са другом.

Посматрајући ово наше „европско раскрише” из потпуно другог угла, у књизи (коју ће многи имати у рукама) тежио сам за ширинама које нам гарантују да у европском оквиру нећемо нестати у ништавилу. Пледирао сам да се тамо појавимо у склопу конфедералног савеза са Русијом, Бјелорусијом и Украјином; јер је то наш православно-словенски цивилизацијски круг. Тек у том оквиру ће наше развалине, на само данашње, него и оне које одржава у животу конверзитски „нарцизам малих разлика” (по Фројду), препознати своје природно јединство.

• Ту своју идеју истицали сте на више јавних трибина по Русији, пратећи књигу „Развал Југославије”. Није ли, ипак, ваш оптимизам нереалан, посебно када је у питању Украјина?

Наступао сам на јавним скуповима, на десетак радио-станица свих партијско-политичких оријентација. У Петрограду на једној комунистичкој, и тај разговор са мном преносио је и централни радио Бјелорусије.

Моје увјерење почива и на апсурдима стварности и на визијама будућности која те спурде треба да уклони. Основно је знати да нас овакве какви смо у Европској унији не могу чекати дарови. Више је него очигледно да се и преко стално потуране „условне независности” за Косово циља на „кључу” за Србе, у којој ће им бити наметнута стварна независност и губитак идентитета. Заиста, шта друго можемо очекивати послје протјеривања Републике Српске Крајине, послје постепеног гушења Републике Српске, послје фарси које су пратиле црногорски „референдум о независности”.

Моје одређење за православно-словенску варијанту је и политички реално, јер Руси имају дуг према Србима због заустављања три велике офанзиве против њих у 20. вијеку: 1917-1918, 27. марта 1941, и у задњој деценији прошлог столећа. С друге стране, Русија уколико нас прими у конфедерални савез - као Српску Федерацију (то је Путинова синтагма објављена у НИИ-у), ништа не може изгубити, јер су српске земље природно најбогатије парче Европе, а и људски квалитети нису за одбацити. (Некада је Кајзер Вилхелм

говорио: Један Прус- један Рус; један Прус- један Србин; и Хитлер је направио компромис 25. марта 1941, вјерујући да се са Србима не треба „играти“). Русија, дакле, ништа не губи, него се враћа на Средоземље, а ми добијамо спасење од напасти која обнавља „средњовековље“ на Балкану и окреће га против нас; избављамо се од напасти која нас је већ преполовила а недавно нам је отргла и црногорско парче оне друге половине.

• **Заиста сте велики оптимиста. Овдје је спорно и само име Српска Федерација, а о конфедерацији са Русијом и другима нико и не помишља?**

Када прочитају моју најновију књигу видјеће да на алтернативу Српска Федерација гледам као на неки историјски, рационални пандан Руској Федерацији. Мислим да је и В. В. Путин то имао у виду. Они који знају руску историју знају да је Лењин протежирао име СССР док је Стаљин био за Руска Федерација. И без обзира на конструктивне намјере првог, Лењинов пут се, из данашњег угла гледајући, показао као ретроградан јер је уздигао бројне неконституисане народе на рачун руске основе која је била на путу да их цивилизацијски оплемени. Резултат је био ревитализација феудално-клерикалистичких структура, које су се 90-тих година 20. стољећа не само одвојиле од цјелине него и окренуле против ње. Ако проблем поставите у ширем смислу, на нивоу филозофије историје, видјећете да се нешто слични десило и са српским етносом. Све борбе у 20. вијеку, и много раније, биле су борбе између Срба и бивших Срба, српских конвертита.

Актуелна Руска Федерација је линија очувања културно историјског нуклеуса да би се отворио процес реинтеграци-

је огромне државе, и у томе Путин постиже велике успјехе. Прва фаза је учвршћивање њеног словенског континуитета, али се већ прелази и у другу, која на заједничкој цивилизацијској подлози разбија вјештачке међусобне границе.

То може бити путоказ и за нас, ако изађемо из идеолошких опсјена 20. вијека. Српска Федерација (у мојој књизи на руском употребљено је име Српска Унија) треба прво да обнови нуклеус који је потиснут разним пропагандистичким обманам, разним наднационалним и ационалним пројекцијама. Оствариће свој реинтеграциони пут ако у први план истакне етнојезичко и културноисторијско заједништво јужнословенских народа, у ствари Срба три вјероисповијести; у складу са оном непобитном одредницом Вука Ст. Караџића. У књизи сам сагледао српско одступање од ових основа које се показује као „празни ход“ наше историје.

• **Посебно је нереално ваше виђење и Украјине у том православно-словенском цивилизацијском кругу?**

Актуелна политика Мале Русије доста подсећа на српско мондијалистичко „јевропејство“, а зато постоје и директни утицаји. Прије неколико година наши „отпораши“ помогли су Јушченкове „норандисте“, али је тај цвијет већ увенуо и на реверу њихове лијепе предводнице Јулије Тимошенко. Кримске даме недавно су „матарама“ отјерале западне „улезе“ из Феодосије. Урадиће то и Бокелке ако се ови и код њих појаве. Не вјерујем да ће их спријечити Света Осана Которска, бивша чобаница његушка, молитвом упућеном из „залива хрватских свјетитеља“. Украјина се неминуно враћа свом бићу - Малој Русији. Ја чак вјерујем да ће проћи много времена када ће се у овом кругу наћи и големии Казахстан, са својом словенском већином, чији умни

Њихови црногорски синови су, потом, док се градила католичка катедрала у Титограду на сав глас урликали: „Не вјерујмо у небеса већ у Маркса и Енгелса“, и протјеривали часне свештенике опогањене Црне Горе.

председник Назарбајев свој ислам природно наслања на руску културну и цивилизацијску подлогу; без икаквог исламско-фундаменталистичког обиљежја.

• **Можда је још нереалијне ваше пледирање за конфедералним савезом са Русијом и другима. Нешто слично је понудио и Милошевић али од тога није било ништа?**

Моје пледирање је егзистенцијална антитеза ситуацији. Ми не можемо побјећи из Европе, јер је на Балкану њен центар, од неолита. Косово и Метохија су изворишта свевропског хуманизма. Али морамо побјећи од аждаје која нас је разбила, сатанизовала, узела нам земљу идентитета; која нас је довела до просјачког штапа. Тражити Европску унију у оваквој ситуацији исто је што тражити спасење од звијери разјабљених чељусти. У Европи су на сцени многи мали политиканти. Велика Америка је у служби ватиканског прозелитизма, још од договора Реган-папа Јован Павле 2. Бјежећи из своје Европе ми је не напуштамо, него тражимо заобилазни, православно словенско цивилизацијско груписање ради уласка у њу, када, она дође у руке правичних људи. Уосталом, каква је то Европа без Русије. Осовина Москва – Париз – Берлин је и цивилизацијска и глобалистичка реалност.

Пут према Европи са Русијом, Бјелорусијом, Украјином, вјерујем и са Казахстаном, је, дакле, пут нашег опстанка. И

Несрећна моја Црна Гора, опамети се; ослободи се идеолошких маглуштина на које су се надали и телевизијски облаци индоктринације, нових обмана на основи старе историјске свијести. Окрените се Светом Сави, Светом Петру Цетињском, Његошу, Марку Миланову. Заборавите све што ти је послје 1914. потурено у име „великих идеала и обећања“!

ове земље нашим прихватањем не могу ништа изгубити, јер је у питању у сваком погледу богато подручје, нарочито у људима, а добијају много у стратегијском смислу. Уосталом, зашто тежити некоме ко те неће, који те пљачка, презире, који ти је и то у много чему стран, а не тежити некоме ко ти је сродан. Није то она Милошевићева позиција. Овај несрећни српски лидер (који се у Хагу својом генијалном одбраном искупио за промашаје) као побуњеник против разбијача, али и са идеолошких позиција која га је довела у ситуацију сукоба и са Западом и са Русијом. Тражио је савез са Јељцином, који је добро знао да му Милошевићев „кућни савет“ о глави ради преко Зјугановљевих комуниста. Јељцин, бивши комуниста више је мрзио ове своје опоненте него оне који су Русију са свих страна стезали. Зјуганов је тада имао најдржавотворнију позицију, иако помијешану са идеолошким конзерватизмом, и то онда када је био у току нови демократствујући идеолошки „циклус“ који није било лако зауставити. Јељцин је био несвјесна „маскота“ тзв. „московских либерала“ – „западњака“. Има их још у савјетодавним тијелима Русије; ако Путину предоче неке поруке моје књиге вјерујем да ће их он брзо уклонити. Овакви се налазе и иза неких „приватизација“ у Црној Гори, што многим од њих може брзо да се обије о главу!

Када се ускоро у Црној Гори деси бумеранг опаменења, моја маленкост, будући да не претендујем на неко главарство, од Српске листе очекујем само једно: да ми омогући:

а) да након побједе на изборима говорим на подгоричком тргу, пред не мање од сто хиљада људи, и да им кажем да ова победа има смисла ако је циљ органски јединствена српска држава, можда под именом Српска Федерација (како ју је Путин ословио, а то је пренио београдски НИИ);

- б) да кажем народу да се не плаши „србијанске“ (код многих распамећених - српске) мајоризације, јер када та држава буде постављена на изразито унитарним основама у њеној влади ће у већини бити Црногорци (не у националном смислу), јер више од пола Србије потиче из Црне Горе, Брда, Херцеговине и Старог Раса;
- в) да ми омогућите да се у првој следећој суботи обратим пред више стотина хиљада Срба на тргу пред Савезном скупштинам, да објавим поново уједињење виталног дијела српства, али и да браћу замолим за опроштај;
- г) посебна ми је жеља да будем члан делегације која ће у име Српске Федерације посјетити В. В. Путина и замолити га да нас приме у конфедерални савез, за почетак са Русијом и Бјелорусијом, а потом и са Украјином и Казахстаном;
- д) Имам и још једну жељу, да са трибине главног бањалучког трга објавим да ће нова држава по сваку цијену бранити слово и дух Дејтона, док браћа друге двије вјере не схвате, да нам је мјесто свима у некој новој темељно реконструисаној југословенској држави. Знам да ће се брзо у ово „стадо“ вратити Македонци, Дубровчани, Далматинци, Истриани, али спорије они из уже Хрватске, јер тамо коло воде загребачки пургери и каптол.

Ако ме убаците у тим који ће потражити моралну алтернативу спасења народа садашњем бјелосвјетском неморалу, ја ћу предложити да српску делегацију која ће у Москви замолити пријем у конфедерацију, прате: А. И. Солжењичин (њему сам се обратио ријечима: Александре Исаевичу, не дозволите да српски Суздаљ, Новгород, свето Кијево, падну у руке нових Агарјана); И. Р. Шафаревич, академик, писац предговора за моју књигу, персонификација руског националног препорода; В. М. Кликов, највећи словенски вајар који је Србима већ поконио три велика споменика (обећао је да ће сачинити и велелепну композицију ако се усвоји мој предлог о установљењу Српског трга у Москви); генерал Ивашов који замало није задавио Черномирдина (штета!) када је сазнао да је овај иза леђа руских генерала предао Комсмет врагу; генерал И. Н. Родионов (који је владици Атанасију академији, пред око 200 генерала када је био њен начелник (потом је био и министар одбране). Волио бих да у делегацији буду и два велика руска писца Распутин и Белов, које сам пратио по западним српским земљама онда када су Срби бранили и себе и Русију. Вјерујем да би се улоге „претходнице“ према предсједнику прихватио Е. М. Примаков, који је покривао три највише државне функције после предсједничке (примио ме је недавно, поводом изласка моје књиге „Развал Југославије“...) Ради се о великом научнику. Он добро зна шта нам се издешавало.

Мислим да од вас са Српске листе, као и оне друге српске групације, не тражим много.

- **За многе ће бити изненађујуће што у словенско-православном цивилизацијском кругу видите и умногоне муслимански Казахстан, посебно нашим муслиманима (Бошњацима) који су гласали за независну Црну Гору?**

Структуре и цивилизације умногоне су различите; у Казахстану се спајају етничке разноликости, код нас се супротстављају до искључивости једнородна браћа. Зато је највише крива српска неумјешност да на прави начин остваре процес њихове неинтеграције. Срби предуго живе без националне идеје водиље. На Балкану још није завршено средњовјековље. Вјерски лидер Бошњака биће своје пастве на слања на „три лика и три видика“; на Мехмеду Фатаху, освајачу Босне; на санџак-бегу Гази Хусрев-бегу и на Алији Изетбеговићу. Слиједе га они који из окупираних српских прогнаних села поручују: можете се вратити ако примите

У потрази за неким новим идентитетом црногорски „инденпендисти“ ће прије или касније ударити у зид српства, па ће се или разбити или опаметити.

ислам. У муслиманском или бошњачком одређењу овом данашњем нема наслона на Атагурка; брадатог бедуина и делије босанског, против Срба. У моје вријеме, у Сарајеву муслимани су се шалили земаљски: ви Срби и ми треба да се договоримо; у селима гдје сте ви у већини нека вјерски поглавар буде ваш патријарх, а тамо гдје смо у већини ми, нека буде реис ул улема. Зашто бисмо двојицу плаћали, и толике оце и попове?

За овај сумрак разума крива је западна, посебно америчка политика, која на једној страни прогони терористе (Ал Каиду, Хезболах и др) док их на другој страни гаји (на Космету). Све то у „великој трговини“ ради спасавања Израела. У БиХ се то калкуланство изражава у односу према Републици Српској. У рату је подстицан српско-муслимански сукоб да би се ови други послје пораза наградили на српски рачун и убацили у хрватску мрежу, сада се муслимани неутрализују преко клерикалистичке хомогенизације, помоћу илузија да ће преко свог бошњаштва добити широку хомогенизацију, и на њеној основи „велику државу“. И то у Европи која помоћу лаичке Турске настоји да уклони фундаменталистичке апсурде. Мирни српски мухамеданци поново се окрећу против својих изворишта да би у наставку игре поново били употребљени против њих и утјерани у хрватски и католички „тор“. Чудим се паметним муслиманима како то не виде, зашто им је узор Изетбеговић, а не Меша Селимовић. Сјећам се једног предратног митинга из Билеће, мислим 1990, или почетком 1991. године. Говорили су: Карацић, Крајишник, Плавшићка, „жестоки Србин“ Килибарда и моја маленкост. Ја сам се обраћао браћи Србима мухамеданске вјере, молећи их да не дозволе да поново буду употребљени против своје браће за туђе интересе. Послије скупа пришла ми је једна њихова група, отмених људи, рекавши: „Професоре, бојимо се да су кола кренула низ страну, Алија „није сам“ немогуће га је зауставити“. Реците Карацићу да буде до краја толерантан не би ли се и наш заблудели Алија охладиле. Када сам то пренио Радовану, рекао ми је: све смо урадили; Милошевић му је чак нудио и вођство у Југославији.

Бојим се да ни данас „нису сами“ неки нови бошњачки предводници, да још живе у свијету илузија, у нади да ће савити своје државно гнијездо помоћу Саудијске Арабије, да ће им поново притећи у помоћ Америка. И њихово одређење за црногорску независност било је саставни дио тих илузија; игра у колу бјелосвјетских манипулација које настоје да нас све прогутају. Ако је Европска унија оквир равноправног живота људи инарода, зашто толерише хрватску политику шиканирања преосталих Срба, политику овјеквечења етничког чишћења. Бојим се да паралелно са Европском унијом дјелује и ватикански католички прозелитизам. У Хрватској је покатоличено већ око 30.000 Срба. На Косову и Метохији до усијања подстакнута србофобија користи се да би се Шиптари вратили у католичанство. Питање је да ли ће они досељени у ову област из Малесије, крајем 17. и почетком 18. вијека, након рекалолизације обновити трон свог „надбискупа барског - примаса српског“.

Оно што важи за бивше црногорске Србе православец, важи и за бивше Србе мухамеданце. Њихово срљање према Европској унији без темеља идентитета само је пут према европској периферији, гдје могу бити само „потрошна ро-

ба". Апсурдност „бивших православљаца“, насталих у Титовим училиштима без родитељских савета, је много већа. Они који су вековима изговарали поруку упозорења силама свемогућим: „Нас и Руса двеста милиона“, потом и ону комунистичку, „Једна земља од Јадрана до Јапана“, сада хоће да буду западно упориште, објективно против Русије. Стога је послје мајског залијетања логично очекивати бумеранг опаменења: код православних илузиониста духовни наслон на Светог Саву и Његоша; код мухамеданских на Мешу Селимовића, Османа Ђикића, Скендера Куленовића, Емира Кустурицу, Ђамила Сијарића и друге. За оно што су научиле њихове вође потребна је сила свемогућа, а за њих и њихову браћу „грчког закона“ важи: „мало руку малена и снага“. Можда ће у септембру љета Господњег (или ти Алаховог) и једни и други положити „поправни испит“?!

• **Ваше тумачење бошњачке позиције у Црној Гори може бити погрешно схваћено?**

Знам. Мој одговор је: као и у српском тако и у муслиманском случају основна одређујућа константа била је идеолошка свијест, или ти политичка „дресура“ људи и колективности. Муслимани су жртве дугог „међувремена“, које их је ломало од једног до другог процијепца. Главни кривци зато су Срби што су своју националну самобитност потискивали анационалним пројекцијама, вукући и њих за собом, „од немила до недрага“. То је добро видио Мехмед Спахо. Меша Селимовић ми је у једном случајном разговору, у чекаоници московске амбасаде, причао о том српском усуду, о народу без националне идеје водиле, о народу три вјероисповијести који је вођен политичким бедама одбацао све неправославне сународнике. У мојој књизи је и та феноменологија обрађена.

• **Црногорски Бошњаци на предстојећим изборима иду у коалицију са либералима?**

Има ту и неке „сродности“ на нивоу идеолошке свијести, јер су и једни и други одступили од својих основа историјских. У Црној Гори све је поремећено. Садашњи либерални национални концепт нема историјског наслона, иако се позивају на „зеленаше“ (федералисте), односно на групације које су заговарале аутономну Црну Гору у Српству. Ове нису наслиједили ни они ни још владајући коалиционари. Они су наслиједили неку дрљевићко-штедимлијско-павелићевско-титовску „смесу“, која Црну Гору одваја од Српства, и настоји да је наслони на црвенохрватско-дукљански мит, да би је претворили у неку нову етничку формацију. Формацију у којој историјске чињенице треба да буду потиснуте митовима, да би тако отргнута Црна Гора била лакше преведена у хрватски национални корпус; потом и покатоличена.

Ка истом циљу срљају и неки предводници црногорских Бошњака: помоћу неке смесе србобобства и исламског клерикализма одвајају се од природних упоришта и као идеолошко - синтетичка групација упућују на нове странпутице. Пошто са таквом „смесом“ у Европску унију никада не могу стићи, очекивати је њихово велико преиспитивање, да не би упали у двориште загребачких пургера. Мислим да је крајње вријеме да се престане са манипулацијама са овим мирним народом, да се престане са његовим хомогенизацијама србобобског карактера. То важи и за оне у Малесији, који су донедавно знали ко су „ластва примаса српског“, а сада јуришају на јужно српско приморје као да је 15. или 16. а не 21. вијек; као да треба што више уграбити прије него што

буде прекасно. Чуди ме зашто ово стара Европа и нова Америка не виде, зашто су се окомили на наш несрећни народ! Није ли им циљ још једна ратна катаклизма?

• **Ваше одређење садашњих партијско-политичких подјела у Црној Гори заиста је оригинално.**

У питању је однос између идеолошке и историјске свијести: прва испуњава и дио опозиције. Можда се сјећате галаме која је пратила моје обраћање београдском скупу Покрета за заједничку државу, реаговања на моје ријечи: „Сви сте ви на Титовом путу“, односно мог позива на враћање на добра које претходи идеолошком галиматријасу, прије 1941. године. Тада се добро знало, ко је ко. Тада је инајвећи број црногорских мухамеданаца истицао своје српске коријене. Дон Нико Луковић, Србин католик, хвалио се што у дворишту његове катедрале сјаји споменик српског владике и пјесника. Само они који су спознали феноменологију потоњег политичког „међувремена“ су људи историјске свијести; они који то нису урадили заточеници су идеолошке свијести; неститоисти различитих форми. Мислим да првој групи припадају предводници Српске листе. Радикали Душка Секулића (односно Тома Николића) су нудили сарадњу али су били одбијени. Момчило Вуксановић је у том правцу дјеловао преко Вијећа народних скупштина, али доста под „ударима компромиса“. Ја сам и на Жижићево „дисидентство“ гледао као на напуштања идеологизаторског строја. Проф. др Ново Вујошевић српски се одредио у свом научном дјелу. Вјерујем да ће знати и политички операционализовати своје научне погледе. Некада сам Момира Булатовића критиковао због његовог националног „двојства“, због идеологизаторског тумарања у склопу социјалистичких „снага континитета“, али сада, послје једног његовог разговора на београдској ТВ спознао сам „другог човјека“, државнички одмјереног, рјечитог, мисаоног.

• **Професоре Ђуретићу, још има оних Црногораца који истичу своје српско поријекло; неки што у то вјерују, други да се не би замјерили национално идеологизационој маси, која је црногорство примила као „револуционарну тековину“?**

То је стање идеолошке пометње које има упориште у актуелној политичкој збиљи. У Црној Гори још су на сцени и политикантско-историографски стереотипи о четницима и партизанима, о србијанској (сада као српској) „издаји револуционарних тековина“. За овог „револуционара“ и његово црногорство је таква тековина. Сви смо ми прошли кроз ту фазу. Ја сам тек након 30 година у свом досијеу видио националну одредницу „Црногорац“. Многи су је задржали и послје опаменења, мислећи да тиме изражавају своју завичајност и своју моралну постојаност („река сам и то нећу порећи“), и не размисљајући да се тиме супротстављају својим прецима. Своје „морално“ својство супротстављају историјском разуму. Али онај који се није пробудио ни послје свега што нам се издешавало у другој половини 20. вијека никада се неће ни пробудити.

Синтагму „Црногорац српског поријекла“ први је јавно изрекао Радоман Божовић, а потом су га слиједили многи, нарочито завичајно носталгични у Војводини и на Косову и Метохији. Ови други данас, послје свега што нам се десило, не признају ни своје црногорско географско поријекло. Синтагма је дуго била „психолошка“ и морална „олакшица“ за оне који су знали да су Срби, али се због законских стереотипа и „околина“ нису тако одређивали. Таквих има још,

Да би се грана одвојила од стабла она мора да се у крви окупа. Црногорска подјела је апсурд над апсурдима; отргнуто је главно расадниште Српства и модерне Србије; покидани су мостови између родитеља и дјете. Стога се треба бојати понављања крвавог сценарија; без тога „линденденности“ немају наде.

А ради се о неупоредивим етничким позицијама: Чеси и Словаци су браћа од стричева, и штета је што су их раздвојили; Срби и Црногорци (заједно са Брђанима, Херцеговцима, Бокелџима, Рашанима, Зећанима и др) су један народ. Стога је очекивати да ће неко у име ЕУ, можда и у име Словачке затражити извињење за ону мајску ујдурму. Боље прије него касније.

чак и на челу неких партијских групација у Црној Гори. Ја их позивам да се преиспитају, или да у миру одступе.

Мене као историчара кованица „Црногорац српског поријекла“ упућује да је овај „новонационални“ намет толико укоријењен у свијести људи јер је институционализован као нека примамна идеологија, као „велика тековина великог ослободилачког покрета“. А чињеница је да је она била потурена иза леђа слободара. Управо се због тога о овом покрету и не може говорити као о револуционарном, јер да је био такав он би институционализовао интернационалистичку одредницу Југословен. Сјећам се једног разговора са генералом Терзићем, казивања како је Тито избебуха рекао „друговима“ да стварамо друштво по совјетском моделу, односно, да су те федералне јединице оваплоћење тог модела. Додао је да сви треба да се пишемо: Хрвати, Црногорци, Македонци, Срби... Тада нико од нас није ни помишљао да се тиме под другом заставом спроводи Павелићев великохрватски концепт и разбијају српске земље, казао ми је Велимир. Примили смо то, као нешто нормално, јер су наше визије ишле „од Јадрана до Јапана“.

Мене савремено доживљавање овог двојства „Црногорац српског поријекла“ подсјећа и на дарвинову теорију еволуције, али је видим у некој комичној идеолошко-политичкој варијанти. У оној Дарвиновој као што знамо, још није пронађен „мост“ између мајмуна и човјека, а ови нови политикантски дарвинисти, „еволуционисти“ такав мост ипак имају у ђедовима, прађедовима, и све тамо негдје до Поморске Србије Свевладовића, и оних других који су столовали у Скадру, а покривали територију од Пелопонеза до Истре (814), и још даље до сјеверне Италије (900 године). Те карте

ћете наћи у мојој најновијој књизи. Могли би се вратити и неколико хиљада година уназад и пронаћи неки „наслон“. Прије неколико дана велики истраживач прастарина др Јован Деретић показао ми је вазну са ликом Ахила, на чијем оклопу се јасно види крст са четири оцила. Да је то открио мој бивши колега Туђман, читав свијет би дигли на ноге, пошцима да Адаму и Еви претходе Хрвати.

У сваком случају и најстарији предак „Црногораца српског поријекла“ није изгледао као мајмун него као човјек - и то див!

Стога сам увјерен да ће сви они који на септембарским изборима наступају, не са лидерским или партијским резонима, него као за судбину народа забринути људи, напоскон означити идеолошко-политички дисконтинуитет и у свом мозгу и у свом партијском понашању.

• **Поменули сте политикантско-историографске стереотипе о четницима и партизанима. Вас и у Црној Гори многи осуђују као аутора који је „рехабилитовао злочивачки четнички покрет“?**

То су будалаштине поникле у затвореним компартијским ћелијама да би се ратне подјеле међу Србима и после рата одржале у стање мобилности; да би се помоћу српских „лимпенпролетера“ на власти овјековјечиле авнојевске развалине. Према тој флоскули обликована је и најновија историографија НОП-а и револуције; на рачун таквих „истраживачких“ будалаштина добијене су титуле академика, па није ни чудо што су ме овакви дочекали „на нож“. И недавно, када је у Србији, вјероватно и под утицајем мојих научних аргумената, дошло до изједначења два српска покрета отпора, у Црној Гори ми није дозвољено да на ТВ одговорим на не-

У Црној Гори је загребачка методологија неутрализације и изазова Србије имала и комичан смисао. Тамо се „кукало“: „Загреб ради Београд се гради“, иако Србија између два свјетска рата није доживјела средњи ниво југословенског развојка; док су у Црној Гори такве пјесме депласиране, јер како „кукати“: „Чево ради Војводина се гради“, или Срем живи на рачун Чевљана и васцијеле Катунске нахије.

ке ондашње критике. Додуше, један историографски „дукљанин“, некада одјевен у кожној кабаници, ме је „чикао“ да се појавим као контра његовом друштву. Знајући да се ради о „документарцима“ који помоћу бирократских фрагмената објашњавају читав један процес, ловећи у архивама оно што им одговара, одустао сам. Јер како полемисати са „компартијском хелијом“ која велича „социјалистичку револуцију“, „братство и јединство“, а не види да су у име таквих илузија - обећања поништени сви идеали ослободилачке борбе и револуције. Ови несрећници не знају да је примарна историјска чињеница она која се огледа у процесу, која се сагледава из угла његовог епилога. А овај наш епилог је тужан и претужан. Никада нећу себи дозволити да пољемисем са таквим патуљцима.

Што се тиче „рехабилитације“ четника, одговор је: „Рехабилитовао“ сам оба покрета отпора, али сам показао и њихову узалудност. По националној линији упали смо у мрежу бјелосвјетских манипулатора, преко младог краља („нејаког Уроша“) и његове владе постали смо елемент Черчилове српскохрватске „националне симетрије“, која је на крају рата изједначила убице и убијене, и у седло убацила Тита - „трећу линију хрватске политике“, ону која се остваривала уз злоупотребу српског русофилства. Велики мештер по-

стигао је више од Павлића: употребио је Србе против Срба, и отворио врата за наступ српских „новонационалних подрепаша“, који су партијско и државно усталичење на српским развалинама прихватили као „борбени и револуционарни добитак“. Њихови црногорски синови су, потом, док се градила католичка катедрала у Титограду на сав глас урликали:

„Не вјерујмо у небеса већ у Маркса и Енгелса“, и протјеривали часне свештенике опогањене Црне Горе. По другој, револуционарној линији, српског покрета отпора била је употребљена Стаљинова Совјетија, послје Титових тајновитих обмана о „новој појави старог великосрпског хегемонизма“, толико злоупотребљавана да је њена Црвена армија ступајући на тло Србије била убијеђена да ломи „последњи бастион фашизма“. А тада се под оружјем на страни Хитлера борило око 800.000 Хрвата. Иза „дрвене војске“, која у почетку није знала ни ко су четници, каскао је „интернационални одред“ под командом стрица актуелног хрватског предсједника, потпуковника Марка Месића, и слиједећи поруку злоупотребљеног Краља позивао Дражину војску да пређе на његову „праву страну“. Овај човјек је само годину дана прије тога био предводник хрватских бојовника против Руса код Стаљинграда. Превара је била толико дубока да ни војни изасланик НОП, Велимир Терзић, није знао да обилази почасни строј „преваспитаних“ усташа.

Несрећна моја Црна Гора, опамети се; ослободи се идеолошких маглуштина на које су се надвили и телевизијски облаци индоктринације, нових обмана на основи старе историјске свијести. Окрените се Светом Сави, Светом Петру Цетињском, Његошу, Марку Миљанову. Заборавите све што ти је послје 1914. потурено у име „великих идеала и обећања“!

А ви из опозиције, оба табора, узмите у обзир велику поруку великог барда слободарства Светозара Милетића: *Ошацибинско знад иартијско?*

• **Тешко је одредити црногорство мимо српства, јер то није културноисторијско одређење?**

У потрази за неким новим идентитетом црногорски „инденпендисти“ ће прије или касније ударити у зид српства, па ће се или разбити или опаметити. То ће се, вјерујем, десити и на предстојећим изборима. Снаге Хавијера Солане и његовог прарођака Лојоле неће спасити ни неки нови ваздушни мост преко „океана“. У потрази за новим идентитетом црногорствујући ће се сударити са бројним српским идентитетима: бокељским, папштровићким, маинским, зетским, брдским, херцеговачким, рашким... Тешко је остварити „монтенегринство“ без јаке оградe, а да би се изградио, кинески зид према Србији (како су то многи настојали), нема ни пара ни неимара. Папа им само привремено може притећи у помоћ док не види да му то овдје никада није полазило за руком. Могуће је да притекне у помоћ Међународна кризна група, она иста која је и до сада производила кризе, али неће бити мира ни међу брдима и долинама, ни међу маслинама.

• **Претпостављам да сте на референдуму о независности Црне Горе препознали феноменологију употребе и човјека и колективитета?**

У најновијој књизи, која је нека синтеза српског 19. и 20. стољећа, сагледана у међународном контексту, имам поглавље и о феноменологији српског, као и црногорског хомо политикуса. Овај наш особен је не само као посебна политичка појава, него као израз посебног менталитета. То је онај Цвијићев „зажарени“, „узнемирени“ хомо динарикус. Помоћу њега се чине чуда, каква су била она Карађорђева, она Светог Петра Цетињског, и она Николина на Вучјем долу и Фуџини, али када овом човјеку налијепите кравату (не дај Боже и лептир машну) добијате производ идеоло-

**Овај мој интервју је само подсећање народа на дуго искуство истраживача и човјека који је из матице по-
сматрао многа збивања. А због свог немирења са постојећим био и на удару пет „афера“, партијско политич-
ких, чак и оних за све застрашујућих. Ако могу нешто поручити то је да се окану партијских и лидерских при-
дика; да наравоченија изводе на нивоу епилога процеса. Да црногорски епилог огледају као насиље над исто-
ријом, над традицијом, над природом човјека.**

шке епрувете. Овај „припитомљени“ је у идеолошким лабо-
раторијама 20. вијека био покусни кунџи за различита мућ-
кања. Одвојен од традиције, од гусала јаворових, упадао је у
безваздушни простор. Када су му прикачили и ТВ као нову
појаву на основу старе послушничке психологије, он је про-
зборио као бездушни телевизијски „екран“, јер није било
историјског сазнања које би га ослободило такве копрене.
Ту феноменологију изражену у ноћи 21/22. маја добро су са-
гледали Момо Војводић и Драган Росандић.

Треба се чувати таквог човјека, учинити све да се он сми-
ри. Мене је највише запрепастио поглед изнад разјапљених
челусти, који је подсећао на оног Лунардиног гуслара (као
зов небески отворене планине), с том разликом што онај до-
зива и слави идеолошки neandertalis, слави побједу над сло-
бодом, заједно са онима против којих су се борили његови
преци. Немојте осуђивати оваквог несрећника; није крив он,
криви смо сви ми јер смо дозволили да останемо без нацио-
налне идеје водиле, што смо дозволили да постанемо сред-
ство разних претендената и на наше земље и на наше душе.

Када би се поменути homo neandertalis дочепео власти у
своја „хадова жвала“ прогутао би не само вашу Српску ли-
сту него и оне друге који наступају са својом листом, да ли са
сазнањем да то ради у „феуду“ који је мимо њихове воље на-
метнут.

Црногорски „покусни кунџи“ брзо ће изаћи из епрувете
у којој иживљава своју независност, и угледати панорамско
поље историје, можда као његови преци на простору „од Ја-
драна до Јапана“. Када у септембру дође до обрта, а доћи ће,
треба бити пажљив према оваквим људима, јер сви смо ми

исти, само су се неки прије неки касније опаметили. Ја бих
након обрта био толерантан и према коловођама, јер и њих
је натјерала нека мука да се окрену против часних предака.
Што се тиче неколико десетина оних које можемо назвати
аветињама, поступио бих онако како је према њиховим пре-
цима поступио краљ Александар Карађорђевић, по савјету
једног мудрог Цетињанина: „Дај им пензије, Господару“.
Послије тога они су по цетињским кафанама испијали бока-
ле оне знамените цеклинске ракије у здравље Господарево.
Колико знам, само је неколико од њих послје смрти краља
Александра, када је наступила црногорска фашистичка „не-
зависност“ испијао „брљу“ уз усклике „живио Дуче! „

• **Значи, ви вјерујете да ће у септембру доћи до обрта, да ли
је то могуће?**

То је „лорука“ историјског искуства. Сва залетања, од Фран-
цуске револуције наовамо завршавала су се неким бумеран-
зима. Такво је било и оно Лењиново; прво устанак СССР-а,
потом нова економска политика, али га је зауставио Ста-
љин „диктатуром пролетеријата“. Између Њемаца је био
подигнут дебели зид али су га они развалили. Зидови изме-
ђу Срба (мухамеданаца и католика) учвршћивани су крвљу.
И вама је био планиран исти сценарио у оној мајској ноћи
ове године: да би се грана одвојила од стабла она мора да се
у крви окупа. Црногорска подјела је апсурд над апсурдима;
отргнута је главно расадниште Српства и модерне Србије;
покидани су мостови између родитеља и дјеце. Стога се тре-
ба бојати понављања крвавог сценарија; без тога „инден-
пендисти“ немају наде.

Тешко је подићи зид по средини живог организма, не могу то урадити ни модерни европски „социјални инжењери“. Ови су на примјеру Црне Горе показали посебан вид незнања, јер су Црногорце и Србе сагледали у односу Словака и Чеха, па су злоупотребили она два несрећна Словака. А ради се о неупоредивим етничким позицијама: Чеси и Словаци су браћа од стричева, и штета је што су их раздвојили; Срби и Црногорци (заједно са Брђанима, Херцеговцима, Бокељима, Рашанима, Зећанима и др) су један народ. Стога је очекивати да ће неко у име ЕУ, можда и у име Словачке затражити извињење за ону мајску ујдурму. Боље прије него касније.

• Негдје сте рекли, у Црној Гори на сцени је хрватски сценарио?

У књизи сам то документовано показао. Али ни загребачки пургери нису више толико перфидни као што бијаху некада, уочи Другог свјетског рата нарочито. Јер није упоредиво њихово експериментисање са Србима католицима и Србима мухамеданцима (које ослловише „цвијећем хрватског народа“) са односом између Срба исте вјере. Ни методологија геноцида која је тамо примијењена да би се остварио циљ овдје није могућа.

У Црној Гори је загребачка методологија неутрализације и изазова Србије имала и комичан смисао. Тамо се „кукало“: „Загреб ради Београд се гради“, иако Србија између два свјетска рата није доживјела средњи ниво југословенског развитка; док су у Црној Гори такве пјесме депласиране, јер како „кукати“: „Чево ради Војводина се гради“, или Срем живи на рачун Чевљана и васцијеле Катунске нахије.

У овако нешто не може повјеровати ни она аветиња разјашљених чељусту, са којима је некада прождирио Мусолинијева макароне а сад се нада богатим даровима „ујка Сема“.

• Шта препоручујете Српској листи као основно?

Њих треба само посавјетовати, јер више људи више зна. Сама чињеница да су остварили дисконтинуитет у односу на претходно прљаво наслеђе титоизма, које је Србима и Југословенима потурило неутрализације и деструкције, говори да се ради о озбиљним људима. Овај мој интервју је само подсјећање народа на дуго искуство истраживача и човјека који је из матице посматрао многа збивања. А због свог немирења са постојећим био и на удару пет „афера“, партијско-политичких, чак и оних за све застрашујућих. Ако могу нешто поручити то је да се окану партијских и лидерских придика; да наравоченија изводе на нивоу епизола процеса. Да црногорски епилог огледају као насиље над историјом, над традицијом, над природом човјека. Препоручујем им да напусте слуганско понашање према изазивачима рата, Туђмановим и Изетбеговићевим наследницима, да на Обилића пољани „дозову Обилића“. Заиста је велико слуганство и глупост тражити опроштај за дубровачко ратиште. Иако читав народ зна што је томе претходило; слике страве које су наговјештавале да ће наступити оне из Зафрановићевог филма. Оне силне наше момке који су били упућени на Конавле не треба осуђивати него њихове мале предводнике, који нису знали да је управо то био циљ закулиских играча; да је питома жупа у којој се вјековима обиљежавало српско Крсно име била пројектована за потпуно отргнуће, и то изазивањем сукоба и проливањем крви. Да нас нису предводиле „данге“ ми бисмо змију лако „убили на главу“, а питоми Дубровник и околину продором до Неретве одвојили од ње и вратили му слободу.

Када дођете на власт, а то ће се сигурно десити, предложите да нова Српска Федерација, затражи од свијета темељна преиспитивања, откажите све међународне намете. Немојте дозволити да вам блате оне који се код свих народа

славе као јунаци. Основна формула за спознавања, „ко је ко“, почива на непобитној чињеници да су Срби у 20. вијеку три пута били нападнути, да су и геноцидно сатрвени; да су се само бранили. И при томе останите, уз ону његошевску: **Нека буде што биће не може!**

• Бојим се да сте велики оптимиста, да нисте сагледали атмосферу око референдума, апсолутизацију појма независност?

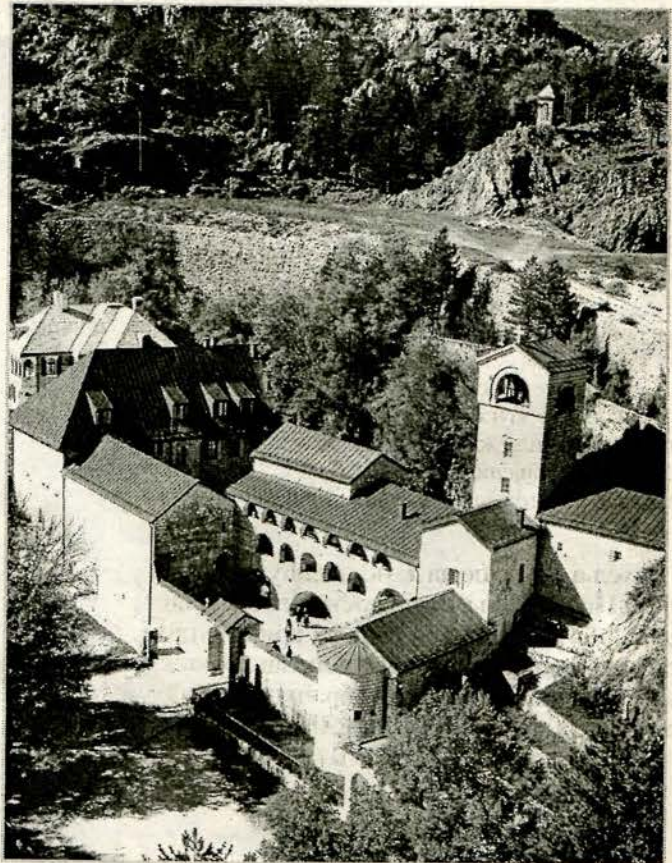
Феноменологија мајског, „статистичког преврата“, је евидентна, али је нестабилна, чак је бременита опасностима које прије или касније воде катастрофи народа, у корист туђина. Ово стање привремено може одржати и дио опозиције који, као да се ништа није десило наставља политизирање у новом до зла Бога суженом кругу (феуду) као што је то радио у оном старом, широком не знајући: „Миш у тикви што је него сужањ!“

• Једно од централних места у вашој књизи је нови приступ косовско-метохијском проблему?

У томе излазим из оквира актуелног постављања овог проблема, и домаћег и међународног. Проблем је за мене „заостало средњовјековно питање“, и оно се мора третирати на посебан начин. Не као до сада, као обично политичко питање. Историјски контекст показује да је овакав приступ природнији и реалнији од постојећег, оног који настоји да га ријешти на основу свршеног чина, признања албанских узурпација.

Очекујем да ће књига, када буде пажљиво проучена, покренути један други ток размишљања, који ће водити темељном преиспитивању, и код Срба и код њихових иностраних пријатеља.

Предлажем да се за то вријеме преговори о Косову и Метохији зауставе, јер се не ради о усамљеном питању него једном од многих, што чини нужном међународну конференцију о Југославији.

Мугоша поразио Мила

Реванш отписаног

• Након обрачуна Мугоша је био сатјеран „уза зид“ па је сам изрекао нешто што је челнику ДПС-а следило крв у жилама: „Ако ме ви не предложите кандидоваћу се испред групе грађана“

Подгорица је већ одлучила. Миомир Мугоша досадашњи градоначелник, на септембарским редовним општинским изборима, освојио је нешто око 60 одсто гласова изашлих бирача и тако победио у првом кругу. Кандидат Српске листе Горан Даниловић је остварио изванредан резултат освојивши преко 20.000 гласова што чини скоро 30 одсто од изашлих, док је трећи кандидат СНП-а, НС-а и ДСС-а, Калуђеровић освојио смијешно мали број гласова и на најбољи начин одсликао свој као и крах његове странке и коалиције.

Међутим, ако се избори за градоначелника упореде са резултатима листа, онда се добија сасвим извјесно интересантна слика. Наиме, Мугоша је до ногу потукао листу своје партије ДПС-а. Добио је скоро 15 000 гласова више него листа коју је предводио главом и без браде, сам Ђукановић!

О чему се заправо ради?

Након расписивања избора за 10. септембар Ђукановић је, осјетивши опасност „у сопственим редовима“ покушао да Мугошу елиминира као кандидата коалиције ДПС - СДП-а на општинском и на главном одбору партије. У рукаву је имао два цокера, кадра из Зете - Стијеповића (актуелни министар социјале), док је други био, такође подгорички кадар, из пиперских Рогана, Вучинић (министар за уређење простора).

Добро обавијештени кажу да су сједнице на којима се утврђивао кандидат за градоначелника биле веома непете, до усјања, јер је своје адуте и нескривене амбиције показивао и сам Мугоша.

Након обрачуна Мугоша је био сатјеран „уза зид“ па је сам изрекао нешто што је челнику ДПС-а следило крв у жилама: „Ако ме ви не предложите кандидоваћу се испред групе грађана“.

Са том изјавом Мугоша није показао само партијску недисциплину већ и жељу да са Ђукановићем уђе, што прије и што жеље, у отворени политички рат.

Наравно, Ђукановић је, истог часа знао за последице таквог чина па је стиснутих зуба пристао да се Мугоша кандидује.

Вратимо се изборима!

Мугоша је Ђукановића „разбио“ у Подгорици гдје је и опозиција забиљежила солидан резултат. Незванично се знаје да је победила власт, али да је ДПС покراо 1000 до 2000 гласова, што је одлучило. Стигле су и опозиционе жал-

Жеља Мугоше да Ђукановићу покаже ко је чврсто у Подгорици у потпуности се обистинила. Очито да су оба актера ове приче за вријеме предизборне кампање дошли до одређених закључака: Мугоша да је још рано за коначан обрачун, док је Ђукановић схватио да му је, у редовима ДПС-а, најопаснији противник заправо Мугоша. За сад је резултат неријешен али како вријеме одмиче Мугоша добија све значајнију позицију за коначан обрачун.

бе али, с обзиром да су како општинске, републичке изборне комисије просто једногласне, није за очекивати да се деси преокрет. Поред ДПС-а у Подгорици је, у суштини и био, али ако би био озваничен онда би све побједи владајуће коалиције биле Пирове. Жеља Мугоше да Ђукановићу покаже ко је чврсто у Подгорици у потпуности се обистинила. Очито да су оба актера ове приче за вријеме предизборне кампање дошли до одређених закључака: Мугоша да је још рано за коначан обрачун, док је Ђукановић схватио да му је, у редовима ДПС-а, најопаснији противник заправо Мугоша. За сад је резултат неријешен али како вријеме одмиче Мугоша добија све значајнију позицију за коначан обрачун. Све више значајних људи ДПС-а уморних од Ђукановићевог чврсторукашког владања стаје на Мугошину страну. Наравно, Мугоша окупља све већи број финансијски јаких људи из ДПС-а што му додатно олакшава посао за обрачун, не само са Милом већ и са његовим „незапосленим“ братом Ацом који ових мјесеци преорава подгоричке паркове и зелене површине правећи зграде, пословне и стамбене просторе улажући десетине милиона „поштено“ зарађених евра.

Несумњиво да лоби кога представља Мугоша није много поштеније зарадио огромно богатство, али да се сада боље пласира као грађевински предузетнички капитал под окриљем градске грађевинске мафије.

Оно што чврсто, и, за сада сигурно држи ситуацију да сукоб не прерасте у рат је, свакако, чињеница да би правна друштва и тужилаштво могли да се позабави са оба актера ове приче - подједнако или са малом разликом.

Али то вријеме треба!

Душко Секулић

Небојша Медојевић, кратко а дуго – контраеволуција размјере

Грађанска медовина

• *Сладуњава обећања бледуњавих спасаца народне економије подсећају на медовину без власничког идентитета, на инсектни покрет украденог саћа које финансира владајућа гарнитура и којом се жели уграбити још који антирежимски глас*

Основни психолошки профил опозиционог дјеловања заснива се на два основна аспекта дејства: на идеју којом се утиче на политички ток, и на ријешеност да се она оствари на пројектован начин.

Уколико се не развијају симбиотички, хранећи замисао праксом, све се своди на политички производ лошег квалитета, тј. за једнократну употребу.

Обично су креатори ове производе намијенили за отирање нечије прљавштине и то је њихова основна употребна вриједност којом су ушли у индустрију власти. Они који мисле да их могу искористити, још једном упадају у својеврсни политички алкохолизам у којем се губи мјера ствари.

Сладуњава обећања бледуњавих спасаца народне економије подсећају на медовину без власничког идентитета, на инсектни покрет украденог саћа које финансира владајућа гарнитура и којом се жели уграбити још који антирежимски глас.

Овдје морамо истаћи да поменути господин грађанин учествује у власти пуних петнаест година од када је као свршени студент електротехничког факултета, захваљујући својој тадашњој организацији - Студентски форум, ушао у владине токове за реструктурирање привреде.

Не може се заборавити низ саопштења иницираних личном користи које је достављао јавности са још двије особе, које нијесу били студенти, а у име студената Црне Горе и у своје лично име.

Тадашња званична студентска организација му је убрзо забранила рад али је господин грађанин унапријеђен добивши посао у Влади са дипломом која није имала везе са његовим радним мјестом.

На треба прећутати тадашњи покушај збора Студентског форума на којем су у амфитеатру Техничких факултета прије његовог почетка исцртани нацистички кукасти крстови, на шта су присутни студенти бучно реаговали. „Случајно“ присутни новинар РТВ ЦГ снимео је само на једном мјесту из бојкота исписана четири српска слова, констатујући да је за њега обоје исто.

Годинама потом, уживајући у благодетима власти, за њега се није чуло све до опозиционог бојкота парламента, када је добио улогу вјештачког опонента који је пред јавношћу склапао невјеште критике настављајући монолог режима.

Не може се заборавити низ саопштења иницираних личном користи које је достављао јавности са још двије особе, које нијесу били студенти, а у име студената Црне Горе и у своје лично име.

Тадашња званична студентска организација му је убрзо забранила рад али је господин грађанин унапријеђен добивши посао у Влади са дипломом која није имала везе са његовим радним мјестом.

Уколико ни од кога није био финансиран поставља се питање ко му је омогућио десетине презентација широм Црне Горе на којима је покушао оставити утисак економске различитости, али у јединству сепаратизма и аутокефалности. Да ли су икада његови сарадници и најамници били у немилости државе иако знамо да све опозиционе партије имају проблема са уцјенама свога чланства. Због чега поменути господин има монолог на државним медијима на којима припрема терен за наступање власти све до изборних кампања када га повлаче на резервне положаје до новог програмског задатка.

Апсолутно ниједан податак није до сада представио јавности, а да није већ хиљадама пута поменут од других, све из само једног разлога – давање вјештачке наде бирачима у своје компетенције одбране грађанских права. Уколико

тврди да покушава промијенити мишљење позиционог чланства, због чега искључиво гостује у антирежимским срединама и медијима, тамо гдје то исто чланство није присутно.

Све ово подсјећа на лажно пиће, лажну медовину етикетрану еурима, којом се из двије исте режимске боце прелива из шупљег у празно, до момента када народне капи узму

судбину у своје руке и загорчају утробе оних који су их лажно сабирали.

Наћи ће се ту и покоја суза која ће посолити читаво тијело, када се не буду надали, када не буду вјеровали и када безаконња преврше мјеру сакупљајућег суда.

Александар Велимировић

Дуго(ња)

Редови величина обично су искуство масе појединачних мјера, али никако њихових изузетака као несталона позитивне личности. Размјера еволуира кроз промјену мјере и ту настаје нова историјска вага на коју желе да кроче сви који сматрају да су њени задужбинари. Да би њихово име добило на тежини мјерна јединица мора бити усклађена са очима посматрача коју они уопште не преиспитују – те су само носиоци резултата. Када таква вага проговори сматра се савршенијом и у њу се улаже новац и затвара круг самозадовољавања.

Такав један контраеволутивни помак ка мјерљивости друштва налазимо и у новој књизи спољњег момка владајуће смејурije господина Дуга Кривокапића. Као и испод сваке дуге они који су новчано протрчали испод ње постали су мушкији него што су били – и црвенији. Пошто је ово једина моноколорна дуга у историји Никшића, она је и најкраћа, те стога нормалном оку невидљива и само је неко закрвављеног погледа може обухватити и представити другима. Таквих крваваца никшићке улице никада нијесу биле довољно сите, било како да се зову: Љепа, Дуго, Мујо..., сви су просили културно за своје парче хљеба – рециталом, усвојеним вицем или алтернативним шоком.

Нико до сада није проклињао никога, тако да је поменути господин у овој књизи тиме уобличио себе ван свих препричаних афоризама које је купио гдје је стигао и гдје није. Сваки сатиричар је прије свега револуционар, а самим тим и еволуционар, изузев уколико не размишља трезвено, или се појављује као подлистак власти. Овдје имамо сублимацију два разлога који му развијају дух све док постоји и кап разлога за то да се нечија болест карактерише боемштином као њеним јединим излазом. Ова „хик“ поезија безуспјешно вапи да се нађе међу кафанским стваралаштвом од отварања чепа па све до дна књишке боце коју је успјешно етикетирала несрећна људска сторија која проклиње све што је надилази. Пошто Дуго бива ускраћен за сазнајне аспекте и дефиниционо мјери своју дужину на земљи оно никада не бива Високо будући да је добро залегло у политичко блато које не трпи сунчеву конкуренцију која га бетонира у нивоу гмизаваца.

О већим еволутивним нивоима ту више нема говора, тако да последња сага његовог наслова постаје мисаона именица створења са промјенљивом тјелесном температуром. Да ли ће се у неком наредном периоду дружити и са бескичмењацима, то зависи од његове вјере у своје поријекло.

Дефиниција једног изрода

Јевремово гмизање

• Данас је Брицо у коалицији са Брићвом. Има „заслуге“ које га препоручују за смеће историје. Ту је обезбиједио почасно мјесто. Ту је међу првима

У Црној Гори сваки, па и најмањи, жбир или боље речено шпијун сања да једног дана буде Јеврем. Прошао је школу од сеоског шпијуна па до државног пендрека број један.

Говорити или писати о Јеврему значи имати проблема са хигијеном, тако да док пишем ове редове навлачим рукавице. Читаоцима „Велике Србије“ се извињавам.

Писати о Јеврему Брковићу, нацисти и усташаи, није нимало лако. Много би било лакше написати текст о црвима, глистама, змијама па и фекалијама него о најновијем идеологи усташтва у Црној Гори. Но, шта је ту је. Гас маску на лице и идемо редом.

Јеврем је прије осамдесетак година рођен у Пиперима, часном српском племену које је изњедрило многе часне, поштене и витешке Србе.

Још као основац почео је да показује склоност ка шпијунарању, кажу његови саплеменици и комшије.

Свом учитељу је потказивао другове и другарице, а његов стриц Саво, „борац“ из неке од пролетерских бригада био је поносан на свога наследника.

Није шпијао само у школским клупама, већ је знао ко у селу иде у криволов, ко са ким љубави...

Знао је сатима да вири иза какве штале из ђубрета (тако није могао бити откривен), и да прати ко иде у цркву, ко мијеси славски колач, ко пали свијећу, ко псује Тита и Јованку...

Због тога је и научио да пише, да (с)риче слова и да се повезује са УДБОМ.

Основну школу је „студирао“ десетак година и то му је година школа коју је „редовно“ завршио. Након тога уписује школу ученика у привреди и то смјер за фризеру.

Никад ту школу, наравно, није завршио али је сарадњу са УДБОМ довео до савршенства и као жбир почео да прави каријеру. Као свршени жбир послат је у Београд на „усавршавање“. По задатку партијске полиције постаје „пријатељ“ са Михизом, Булатовићем и другим књижевницима који су значили и значе у књижевности али и тада су били интересантни органима праћења, чији репрезент је био Јеша жбир.

За вријеме студентских демонстрација 1968. године Јеша је „радио пуном паром“ па је многе послао у тамницу гдје су им ломили и руке и ноге. Наравно да је „радећи“ користио искуство од цинкарења ИБ-оваца гдје је, такође, многе људе буквално послао под земљу. Пошто је Брозова служба радила по „учинку“ Јеврем је брзо напредовао добијавши чинове. Био је једно вријеме „Србин“ па му је Српска књижевна задруга објавила сабрана дјела. Очито да би објављива-

Није шпијао само у школским клупама, већ је знао ко у селу иде у криволов, ко са ким љубави...

Знао је сатима да вири иза какве штале из ђубрета (тако није могао бити откривен), и да прати ко иде у цркву, ко мијеси славски колач, ко пали свијећу, ко псује Тита и Јованку...

Данас је Јеврем „фактор“ у политичком и културном животу Црне Горе. За њега је Његош „геноцидни писац“, као што су „Срби увијек најгори“. Нациста по форми. Фашиста је за овог „гмаза“ блага ријеч. Без моралних, стручних, књижевних и интелектуалних вриједности Јеврем је једна слика овдашње Црне Горе.

вање његових сабраних недјела било посланица, али богме веома дуга. Онда би морао да се крије од многих подгоричких и иних удовица да не буде линчован.

Зашто се Јеврем боји истинског отварања архива Државне безбједности, односно Агенције за државну безбједност?! Како и не би када би толико био присутан на многим мјестима као доушник.

Данас је Брицо у коалицији са Брићвом. Има „заслуге“ које га препоручују за смеће историје. Ту је обезбиједио почасно мјесто. Ту је међу првима.

Данас је Јеврем „фактор“ у политичком и културном животу Црне Горе. За њега је Његош „геноцидни писац“, као што су „Срби увијек најгори“. Нациста по форми. Фашиста је за овог „гмаза“ блага ријеч. Без моралних, стручних, књижевних и интелектуалних вриједности Јеврем је једна слика овдашње Црне Горе.

Умишљени књаз би онајприје могао бити гмизавац по свим аршинима и формулама, али га је ово смутно вријеме истурило да загађује „еколошку“ државу Црну Гору. Након

По задатку партијске полиције постаје „пријатељ” са Михизом, Булатовићем и другим књижевницима који су значили и значе у књижевности али и тада су били интересантни органима праћења, чији репрезент је био Јеша жбир.

његових бљувотина обичан човјек, мора узети, за прво вријеме, бар гас маску или какве добре гумене рукавице.

Чак је и овај текст просто изнуђен, јер писати о нечему што представља сплашину значи ризиковати ниво саме новине или самог текста.

Овај полуживи усташа још кукуриче по подгоричким сокацима и сања велику Хрватску у свом малом мозгу. Штекће и заувија на свако слово „С”. Шпијун и жбир или обратно.

Душко Секулић

Јесен црногорског књижевног лишћа – самозадовољавање Јеврема Брковића у септембарском полумјесечју (Одговор ЦКЛ-у)

Тражити зрелост у било чему у периоду када је то снагом аргумената природе онемогућено значи бити ван тог истог времена, бити нереалан, невремен или укратко бити Неврем. Овдје имамо случај са предшколском папагајштином господина фр. (фризера) Неврема Брковића, најпопуларнијег занатлије владајућег еснафа. Интересантно је да управо својом титулом дипл. фр. доказује трећи степен истрошености интелектуалног речника који је покупио у хрватским салинима стрижући биране кроацијске главе. Има се утисак да написани текст уопште није прочитао јер би га иначе помео дукљанском метлом, иако је можда била заузета од стране дукљанских ала и вјештица које су његови преци закуцали у стубове Везиривог моста. Били су, дакле, њихови гробари иако их нијесу сахрањивали, јер „сохранити” значи сачувати, оставити за неко будуће вријеме. Ова њихова углађена сјенка која сваком другом ријечју, ономапопејом болесног ума, помиње каме и гробаре претендује на испуњење народне пројекције: „Ками да му је”. То је једина кама коју људи чистога ума виде око његове главе коју је тако брижљиво припремио код својих дипломираних колега. Драго би ми било да га и ја пошаљем на идеолошко гробље као и господин Томислав Николић, али као хришћанин не прилажем вијенце на гробове паганских жречева. И Јосип Броз је био мајстор трећег степена тако да ова савремена умоболина прати његово непорочно житије режећи као Гадарински бјесомучник на све што не признаје да је фризура битнија од главе. Изгледа да је ово најјачи савез Бритве и Брице у новијој црногорској историји и ту њему, као и шефу режима, дајемо пуно признање за допринос у струци. Можда је ово било његово прво шишање за које је добио пристојну напојницу, којом је његов балави син издао прву књигу, али и последњу државу. Желећи да појача своје мисли није се користио мисаоношћу већ болдирањем ријечи да би показао читаоцу шта он то у ствари жели, а не умије да каже. Он брука и лист, обичан, будући да њиме једино купи власи и духовну перут појединачно одлучених од имена честитог српскоцрногорског народа. Уколико ова отпадија представља отпадијући лист, онда схватамо то као поруку природе, *Као јесен црногорског књижевног лишћа.*

Велимир Зејак

Универзални језик неистине

Српство српа и чекића - дукљанизација Демократске партије социјалиста у Црној Гори

• Од изоштреног српа остала је бритва, а од другог знамења - знаменића власић без имена, рода и језика

Постоји народ, а постоји и неко ко то није. Од грађења Вавилонске куле истина се саопштавала на различитим језицима. Док је неистина добила свој универзални нови језик – језик лажи. Као и сваки други одабир, он остаје у рукама онога ко га носи и ко њиме општи са другима.

Бавити се филизофијом власти као организованом ријечи народа којом се мисао множине преноси преко појединачних-монархистичких или појединих републиканских ауторитета, значи говорити о општем складу воља оних који бирају и изабраних.

Теоретски, савршена демократија увијек тежи њиховом разједињавању будући да траже нове нескладе продубљујући општу, већ ријешену проблематику. Стога је правилније говорити о односу, а не јединству воља. Појединачна хтјења до крајности доводе, или до апсолутизма или до анархије као најчешћих демократских побачаја, те је стога правилан однос воља: мјера политичке мудрости.

Лаж је, укратко речено, тврдња којом истина не добија нове обресе већ се брише у старту као нешто чему се не тежи, све остало је случај, апсурд.

Да ли је овај језик у службеној употреби Демократске партије социјалиста у Црној Гори?

Пођимо од њихових имена:

– Да ли су ови тзв. противници комунизма промјеном свога имена постали српство српа и чекића које је осудило нападе својих учитеља на српске светиње, вјеру и националне интересе, све оно што су и сами наставили да раде и данас. Неко је лагао!

– Да ли је могуће да на једном конгресу сви чланови уставу за заједничку државу а да који мјесец касније дају заклетву за њено разбијање?! Неко је слагао народ!

– Ко може да обећа да ће се суноврат привреде привести крају када сада нема богатства које је сачувано од ногу криминалаца?! Неко је украо радника!

– Да ли су нам донијели побједу они који си осудили ратове, а потом погазили своје и са њиме страдале ратнике којих су се одрекли?!?! Неко је убио људе!

– Да ли је уведен ред и поредак тамо гдје су уличном буном загазили у мјеста својих идеолога, премашивши их у нереду?! Неко је узео туђе!

– Ко може да осуди атеизам и цјелива свеце а потом да порасте у невјеру и противности?! Неко је покушао да изда народ!

– Ко је заговарао слободу генерацијама рушећи темеље прошлости, а сада надзире свакога ко мисли другачије?! Неко је изневјерио младе!

Примјера службене употребе лажи никада доста, али је још мало народног стрпљења које ово комунистичко рухо препознаје и предлаже му крај.

Од изоштреног српа остала је бритва, а од другог знамења – знаменита власт без имена, рода и језика.

Велимир Зејак

– Да ли су нам донијели побједу они који су осудили ратове, а потом погазили своје и са њиме страдале ратнике којих су се одрекли?!?! Неко је убио људе!

– Да ли је уведен ред и поредак тамо гдје су уличном буном загазили у мјеста својих идеолога, премашивши их у нереду?! Неко је узео туђе!

Међународни стандарди и ознаке

M(e)N(e) – без мајке!

• Све што смо покушали није успијевало. Оштријељењем Црне Горе, дошло је дјело на видјело. M(e)N(e) без мајке, иначе сам ши осји'о у ојанке, без шебе – каже један (а но чији но наши), кукала ши мајка, ешо да знаш!

Почињем ову причу реченицама два уважена књижевника са српских простора које смо раздробили буди Бог с нама како и зашто.

Реченицу: „Увијек сам нашао људе да ме питају како си, а врло мало је сачекало да му до краја испричам“, изрекао је Бранко Ђоковић и записао у роману „Башта слезове боје“.

Сличну мисао изговорио је црно - бијело - плави Михаило Лалић у свом роману „Лелејска гора“ гдје каже: „Поштен човјек је измишљотина и утвара у овом поквареном свијету и времену. Ако си поштен нијеси човјек, него само половина, и то нијеси сигуран да си увијек боља половина. Ма, и ако јеси шта ти то помаже, кад си преполовљен!?”

Врло је незахвално, а плашим се, ризично (!) говорити о усвајању међународних стандарда и ознака у сувереној, мултинационално-конфесионално предидејеној (на референдуму) Црној Гори у којој „свега има – то истина“ – сем истине и њеног поријекла.

Ја сам, сјећате се, можда, Радоју Контину (тадашњем предсједнику Савезне владе) писао писмо „Знате ли како живимо“. Они су у то вријеме, сјетићемо се, јели јагњад. Чије смо ми бригаде?!

Ваш проблем, Мило Ђукановићу (и људи окупљених око Вас) није Црна Гора- Congo Republik!!!, већ Црна Гора, часна и поносна, Црна Гора – *Пиједестал Српства!* Црна Гора је оно зашта је наш уважени академик и књижевник Матија Бећковић рекао: „Која Црна Гора и који Црногорци, црногорскога би и прође.“ Црна Гора, дакле, остаје црна и најцрња, да нема куд црња. Господине Ђукановићу, Црна Гора је више него то. Ваша Црна Гора тражи међународне ознаке и стандарде при томе, признали Ви то или не, забрављајући своје име. Господине Ђукановићу, знам да ће ово писмо бити со на рану!

Знам, драги мој, да ти неће бити **Мило** што сам у „Великој Србији“ објављивао своје текстове.

Ти и твоја ТВ (јавни сервис!) која је, између осталог, објавила и моје прилоге, је постала бастион партијско-етногеноетског геноцида.

Господине Ђукановићу, морам ли Вам објашњавати да нијесам већи Црногорац од Катунанина, а мањи од макова зрна!

Чујем да сте пристали (под чијим притиском?!) да дајете ознаке за међународно дозвољени проток роба, аута и људи под двозначно одређеном ознаком MN, а трословно MNE. Зар није то EMENE без зареза или са зарезима.

Свеједно ми је, право да Вам кажем, господине Предсједниче.

Господине Предсједниче, није овај кромпир из MN, него из Врањештице или Затријепча.

Ако Вам је, господине Ђукановићу, ближи заштитник мојих националних права у мојој (а прије свега Вашој!) Црној Гори, онда нека буде ознака Е, МЕНЕ.

Господине Ђукановићу, све међународно признате државе имају своју националну валуту, језик (без матерњег!) и нешто што никад нико не може да украде сваком нормалном човјеку.

А гдје смо ми?

Није паприка на нашим пијацама из MN него чак и са сјевера Црне Горе (хвала Влади и ресорном министарству!).

Господине, није ово јагње с Монтенегра, него са Бјеласице, Сињајевине, Комова и осталих планина Црне Горе.

Господине Ђукановићу, постоји Лукавица, дајте, будите, малчице, макар лукави: прошећајте диљем те планине огледајући своје (би)јело лице. Дајмо се мало оалавертити, јер како моја уважена сестра БОСА рече: „Будите приједни, па ће те се пријебацит до *Забјела*.”

Обични сам, најобичнији грађанин Црне Горе који је воли или не воли, за коју гласа или не гласа, који се противи ознаци MN, јер се на Вашу срећу и срећу Ваших савјетника, не чита MENE, него EMEN.

Ако Вам је, господине Ђукановићу, ближи заштитник мојих националних права у мојој (а прије свега Вашој!) Црној Гори, онда нека буде ознака Е, МЕНЕ.

Треба ли већег пораза и понижења Вашој (а прије свега мојој) Црној Гори – нашем непоновљивом односу према традицији од које се не можемо и не смијемо одрећи од тога?

Уста ми заНЕМЕ када они који мисле (или се тако декларашу!) причају о Монтенегру, Карадагу, Црној Гори и осталим (да ли јединој) малим, сувереним, међународно признатим државама, у срцу Балкана, гдје:

*„Што се не иће у ланце везати,
што се збјега у ове планине,
да гинемо и крв просијемо,
и јуначки аманети чувамо
дивно име и српску слободу”
(Њеђош)*

Господине Ђукановићу, све међународно признате државе имају своју националну валуту, језик (без матерњег!) и нешто што никад нико не може да украде сваком нормалном човјеку.

А гдје смо ми?

Добрашн Кићовић

Европски преговарачи о Космету у лику и дјелу

Скица за портрет тројице мешетара

• *Марти Ахтисари је највећи инвалид међу дипломатама и највећи дипломата међу инвалидима. Не каже наш народ случајно „Бјежи од онога кога је Бог обиљежио“*

Некадашњи министар спољних послова Финске, Марти Ахтисари, фигурира као представник Уједињених нација у преговорима између Срба и Албанаца о статусу Космета. Њега се сјећамо из времена бомбардовања СРЈ 1999. године, такође, када је у улози посредника пријетио Милошевићу „да ће Београд бити сравњен са земљом“, ако се српска војска не повуче са Космета и не потпише Кумановски споразум. Било је то невиђено понижење наше земље, нације и политике. Овај лобиста јудео-америчко-шиптарских босова поново је бестидно, наметљиво и ултимативно ступио на наше терене. Финац, чија је земља била једна од сателита нацистичке Немачке у Другом свјетском рату има нешто у себи од „манира“ Трећег Рајха.

Одмах је нагласио да неће читавог живота преговарати и да све мора да заврши ове 2006. године. Блиц је битан фактор рата, мира и дипломатије, тим прије да се „Власи не сјете“. Његови наредници обећали су му ништа мање него Нобелову награду за мир, ако Србима успије да отме Космет, пошто су исти мајстори да у миру изгубе оно што у рату одбране или добију. Значи, и поред онако високих синаккура и апанажа, доћи ће приде овом хромом дипломати Нобелова награда. Што је много, много је, па макар то и за Ахтисарија било.

Његово понашање није својствено једном непристрасном преговарању, и не спада у кодекс дипломатских норми, тим прије што је поред све своје осиноности и дрскости показао и низ других недобронамјерних радњи и понашања. Понекад се нимало не либи да чак и дописује текст изјаве Контакт групе, наравно на штету српског народа. Недавно је приликом сусрета са српским преговарачким тимом покушао да у четири ока разговара са господином Коштуницином. Састанак у четири ока у дипломатији није ни за кога обавезујући, боље рећи – може се сматрати приватном поруком или ставом.

Међутим, зависно од карактера нашег представника може да има негативне последице по нашу земљу. Састанак, на његову жалост, није успио, а уосталом и то доста говори о карактеру овог Финца, који би до Нобелове награде да дође не бирајући средства, односно отимањем свете српске земље и промјеном граница. Оно што су Нибелунзи за Немце и Викинзи за Скандинавце, то је Космет за Србе. О његовој тенденциозности најбоље говори то да се не устручава да каже: „Важно ми је шта мисли Контакт група, а не Путин“. Ријетка егоцентричност, омаловажавање и тактика најпровидније врсте, зар не! Марти Ахтисари је у сваком случају највећи инвалид међу дипломатама и највећи дипломата међу инвалидима.

Не каже наш народ случајно: „Бјежи од онога кога је Бог обиљежио“. Пошто понашање поменуте особе искаче из кодекса дипломатије и на најгрубљи начин превазилази њена овлаштења, а као такво је погубно за нашу земљу,

предлажемо да се дотични прогласи „персона нон грата“ и као такав протјера из наше земље. Он је човјек који на свиљуводи, а на трње изводи везу с људима.

Његов замјеник, аустријски дипломата, такође бивши министар спољних послова своје земље, Алберт Роан ништа не заостаје за својим шефом, неизлечиви аустроугарски носталгичар, што му даје одлучујући тон да се Космет преда Албанцима, пореди Милошевића са Хитлером, односно изједначаје га са њим. Ово говори о комплексу швапске нације и вјечитог настојања, да, забога они нијесу сами имали таквог злочинца, већ да их је било још у свијету. Даље, он у својим ставовима испољава крајње реваншистичке намјере кад каже: „Јужна Штајерска је била дио Аустрије, па смо је изгубили, а да не говоримо о другим дјеловима аустроугарске монархије“.

Трећи мешетар који чини косметски трио је Француз Мишел Фуше. Овај фушер, пардон Фуше, исто дипломата од каријере, био је амбасадор Француске у Летонији. То је земља за коју је чуо сваки хиљадити човјек ове планете. Члан је некакве Мисије за европска питања у Министарству спољних послова Француске. И ова „ламетна глава“ каже: „Кад су Французи могли да изгубе Алжир, могу и Срби Космет“. По њему, то је био егзодус два милиона Француза. Упорјеђивати колонијално ропство Алжира са колијевком Српства, Косметом, може само „мудрац“ реномеа Фушеа, Кушнера, Левија и осталих „умова“ Француске. Оваква три боготлана талента духа и тијела тешко да се могу срести на једном мјесту и поводом истог питања. Наш народ би рекао „нека што их Бог даде, него што их састави“.

Била је то скица за портрет тројице европских мешетара.
Будимир П. Вуковић

Др Војислав Шешељ о књизи Лаза Костића
„Насилно преотимање српских писаца”

Бриљантна анализа

• *Раскрљивање Његоша је заиста невероватно. То што је он „писао и дисао” српски, што је дао величанствен израз свим највећим моралним вредностима српског народа, што је никао у једном крају где је косовски култи његован религиозном вредношћу, а Обилића култи заносио људе и ијачио их јунашћом, што се његов „Горски вијенац” смањрао, у свим српским крајевима, неком врстом националне библије, његови стихови цитирали су се од Горских Кошара до Бијоља – све што није важно овим мозговима на тако високим нивоима*

Костић је у Милвокију, 1975. године, у издању Српског народног универзитета који је носио његово име, у облику шапирографисаних скрипти, објавио књигу „Насилно преотимање српских писаца”, обрађујући духовна и културна сакаћења српског народа пројектом вештачке црногорске нације, који су перфидно пласирали југословенски комунисти да би ефикасније разорили српско национално биће.

У првом плану инаугурације тог пројекта био је извесни самозвани књижевник Радослав Ротковић, као бојовник режимског удружења књижевника. „Послат је прво у борбу један, из више разлога. Пре свега то је био пробни балон да се види реакција и суда и јавности. Ако не успе, сва срамота на једноме. Зато су одабрали једног црногорског новајлију, једног „лотурицу”. А, сматрало се, можда, да активна легитимација за вођење спора више личи појединцу него колективу, више физичкој него правној личности”. (стр.2) Костић посебно потенцира покушај посумне десрбизације Његоша, Стјепана Митрова Љубише и Марка Миљанова, те чињеницу да је наступила права „екскалација црногорске посебности и црногорског национализма, на културним и другим пољима. Доказује се чак да постоји посебан црногорски језик, чак да је Вук украо Црногорцима њихов језик и прогласио српским (неки Никчевић, истакнути „просветни радник” Црне Горе). Неће ни привреду заједничку са Србима, по могућству самосталну, али никако повезану са српском.” (стр. 4)

Пре више од двадесет година Лаза Костић је био у стању да направи прецизну, потпуну и детаљну анализу тог псеудо-историјског инжињеринга. „Не може се рећи да је то општа појава у Црној Гори. Напротив, она наилази на све жешћи отпор у самој тој земљи, или – како они воле да кажу – у самој тој „републици”. Изгледа да су чак присташе заједничке српске културе и већи по броју и по ваљаности, да су оно што каже католичко црквено право парс мајор ет сениор. Али присташе посебности или антисрби међу Црногорцима грлатији су, агресивнији, безобзирнији, жешћи. Они се више чују и настоје да се више чују. Они говоре без страха

од цензуре, док су њиховим противницима уста бар на пола затворена... Присташе посебне црногорске културе су махом колико дрски, толико и неписмени.” (стр. 4-5) У тим прљавим играма активно је учествовао и титоистички режим из Београда, прогонећи искрене српске патриоте, а форси-

Костић излаже и како је два пута био отиман велики Србин из Будве, пореклом из Паштровића и Грбља, Стјепан Митров Љубиша. Први пут су се крађе латили Хрвати невесто је образлажући и објашњавајући, а онда црногорствујући који су то учинили брутално и насилно. „Они просто отимљу и наређују да се Љубиша не сме сматрати Србином и да се мора уврстити у „црногорске књижевнике.” Никакав аргумент они не износе, нити је то њима потребно. Они имају власт и то је доста. Власт ће заповедити: јао ономе ко је не послуша.” (стр. 42)

Лазо Костић се подухватио да од комунистичког својатања одбрани још једног српског великана, кучког војводу Марка Миљанова. Миљанов у својим делима редовно Куче назива Србима, а никада Црногорцима, јер је појам црногорства историјски и биографски ограничен на свега четири нахије: катунску, црничку, ријечку и љешанску. Толико укупно дело Марка Миљанова одише Српством, толико је изричито српског карактера, да никоме нормалном деценијама није падало на памет да то оспорава, нити се неко трудио да доказује оно што је поторна чињеница.

рајући издајнике и продане душе. Костић приговара и српској емиграцији због млаког и неадекватног реаговања на такве појаве, што је резултат потцењивања стварне опасности од насилног издвајања Црногораца из српског националног корпуса.

Лазо Костић посебно анализира чувену полемику Павла Зорића и извесног црногорствујућег трабанта Милорада Стојовића из 1969. године, у којој је Зорићева аргументација била толико јака, јасна и упечатљива да је узнемирила и највиши комунистички врх из оног времена. Посебно је упечатљива Зорићева констатација психолошке природе Стојовићеве полемичарске и прозне бахатости и надмености, која упечатљиво сведочи о општем жалосном стању официјелне идеолошке свести оног времена: „Он је показао један духовни менталитет од којег, чини ми се, нема опаснијег за литературу: склоност да о књижевним питањима расправља на нивоу политичког надметања. Такав саговорник увек рачуна са елементом страха код свог опонента. Он се

нада да ће се опонент неуротизовати при помену имена Драгише Васића. Њему није стало до начелне расправе, него до демагогије.

Он замењује књижевне чињенице политичким чињеницама, вулгарно схваћеним и верује да ће паролама доказати да Његош не припада српској поезији. Стојовић ме пита: где бих ја ситуирао читав низ аутора из Црне Горе ако поричем постојање аутономне црногорске књижевности? Да не буде забуне и да би питање Милорада Стојовића лишило патетичне неизвесности, одговоримо сасвим кратко: у српској књижевности где се, уосталом, знатан део поменутих имена већ сасвим добро осећа. . . Најбољи писци из Црне Горе имали су увек свест да припадају српској књижевности, и ту никаква довијања не могу ма шта битно да измене”. (стр.7)

Појавама црногорског одметања правог супростављања није ни било. Одроди су „грдили Српство и Србе где год им се прилика дала, не само у својој „републици” већ још више, у београдској штампи, која је морала отворити своје ступце овим нападима на народ који је чита и издржава. Црногорски руководиоци у Београду старали су се да то без застоја и без приговора пролази. Ђетићима ипак ни то није довољно. Они траже да ни историчари српске књижевности, ни српски научници, ни професори универзитета, нико не сме њима противуречити. Ако они кажу да је црно бело, свак мора да то прими, , ако они кажу да је слано слатко, свак то мора да прихвати. „Куку њему ако неврјева!” Кад Црногорци надувају свој „народ” и своју „културу” докле хоће, заиста им нико са српске стране није одговарао, нико противуречио. Једно што не смеју (јер би били прогоњени), друго што неће. Али они не усвајају црногорске мегаломанске и анексионистичке прохтеве. Они ћуте. То сад ђетиће доводи до лудила. Они траже да сви српски писци, сви научници, сви професори и академици, усвоје тврдње једног Ротковића и њему сличних да побијају своје најбоље научнике, да блате своју историју и свој народ, да се одричу својих предака и своје културе итд. То они сами имају да раде, по комунистичком рецепту. Кад нису могли друкчије, хтели су то да реализују судским путем. При томе исто им је толико стало, ако не и више, да од Срба отму, као да себи приграбе. Само да није српско, па чије год било. Зато су они више од икога другог пропагирали македонску самосталност, зато су пристали да њихову Метохију присаједине аранутском Косову само да би се Срби мајоризовали и терорисали. Они помажу и хрватске захтеве, нпр. према дубровачкој књижевности и све што иде на уштрб Срба. Они сад настоје да Србе толико понизе да они сами кажу како Његош, Љубиша итд. нису њихови, већ да су их пређашњи Срби крали од Црногораца. Хоће не само да их окрње у њиховом благу, већ да их осрамоте као крадљивце. Хоће да Срби сами себе као крадљивце представе.” (стр. 8 - 9)

Они траже да сви српски писци, сви научници, сви професори и академици, усвоје тврдње једног Ротковића и њему сличних, да побијају своје најбоље научнике, да блате своју историју и свој народ, да се одричу својих предака и своје културе итд.

Расрбљивање Његоша је заиста неvjероватно. „То што је он „писао и дисао“ српски, што је дао величанственог израза свим највећим моралним вредностима српског народа, што је никао у једном крају где је косовски култ његован религиозном вредношћу, а Обилића култ заносио људе и пјанио их јунаштвом, што се његов „Горски вијенац“ сматрао, у свим српским крајевима, неком врстом националне библије, његови стихови цитирали су се од Горских Котара до Битоља – све то није важно овим мозговима на тако високим положајима. Главна је да се строго следи линија партије која Црногорцима сагорева Српство и чини их неком посебном антисрпском нацијом.” (стр. 11). Кад су видели да у јавности наилазе на подсмех, црногорски комунисти су се обратили и Уставном суду комунистичке Југославије са захтевом да прогласи како Његош није српски него црногорски књижевник.

Пошто није успело преотимање Његоша као искључиво црногорског писца из српске културе и традиције, српски изроди су се досетили да га прогласе општејугословенским и писцем целог човечанства. „Да ли се могао Његош, можда најнационалнији велики писац целог човечанства, више нагрдити него на тај начин? Да ли је он свачији?! И то у крајњој линији значи да је без дома, без отаџбине, ничији!... Они који су хтели да Његоша учине својим, направили су га ничијим. Кад су хтели да га подигну на општи пиједестал и прогласе генијем целог човечанства, они су га стрмоглавили на ниво човека без народности и отаџбине (јер су то корелати), на степен бескућника и просјака. Он, који је био владар једног гордог народа, најгласнији песник и представник српства, није сад више ни Црногорац ни Србин, већ исто тако Словенац, Македонац, Хрват, Арнаут, Турчин, Ром! Он, који је целу своју мисију видео у борби са некрстом, сад се сам проглашава некрстом. Свак иначе може да припада некој нацији, својој нацији, само не он, најјаутентичнији од свих Срба, репрезентант и врх нације.” (стр. 38.)

С друге стране, Његош се не може сматрати ни општејугословенским песником. „Он за Словенце није ни знао, нити је овај народ до 1848. године постојао (настао је после „Горског вијенца“). „Македонски народ је створен 1945. и по Његошевим списима не би се рекло да би га он икад признао. Тада су била два „југословенска народа“. Срби и Хрвати. Он се национално опредељивао као Србин... Његош је сте себе сматрао Црногорцем, био је чак и поглавар те земље, али никад није Црну Гору и црногорство издвајао из Српства. Он је био „интегрални Србин“... Што се тиче Хрвата, он их је свега два пута споменуо у својим делима. Једном у „Горском вијенцу“ како у галијама млетачким труну „Далматинци и храбри Хрвати“. Из тога изводити његово хрватство, исто је као установити његово „далматинство“. Други пут је у „Огледалу српском“ казао „и Хрвати плаћени солдати.“ (стр. 39)

Даље се Костић просто поиграва са режимским фалсификаторима и манипулаторима. „Ако је нпр. Његош „пре свега наш југословенски писац“, како каже Бранко Ђопић, онда га могу уврстити у своју историју књижевности и Словенци, па чак и „Македонци“. Ако је општи словенски писац, онда га могу уврстити у историју својих књижевности и Словаци, и Лужички Срби, Чеси, Пољаци, Руси итд. Ако је општег човечанства, онда би био у књижевности Немаца, Француза, али и Сенегала, Кеније итсл.“ (стр. 39 - 40)

Костић излаже и како је два пута био отиман велики Србин из Будве, пореклом из Паштровића и Грбља, Стјепан Митров Љубиша. Први пут су се краје латили Хрвати невесто што је образлажући и објашњавајући, а онда црногорствујући који су то учинили брутално и насилно. „Они просто отимљу и наређују да се Љубиша не сме сматрати Србином и да

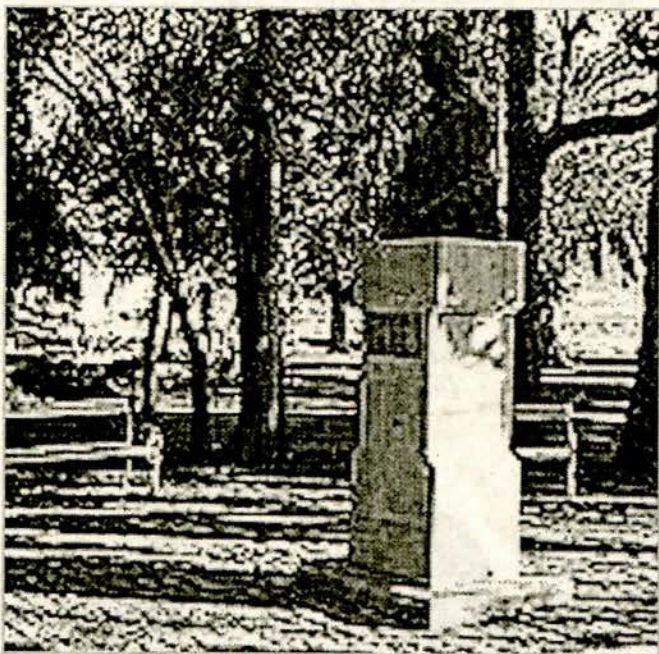
На заседању Земаљског сабора за Далмацију у Задру 30. јануара 1877. Стјепан Митров Љубиша је изјавио: „Ја нијесам никад припадао Народној партији, но од Косова припадам оној несретној, али јуначкој и поносној народности српској, коју шгују и уважавају и њени исти душмани.“

се мора уврстити у „црногорске књижевнике.“ Никакав аргумент они не износе, нити је то њима потребно. Они имају власт и то је доста. Власт ће заповедити: јао ономе ко је не послуша.“ (стр.42.)

Хрвати су својатали Љубишу, иако је као исткнути књижевник био један од најутицајнијих политичких вођа Срба у Аустроугарској, јер се у једном периоду залагао за прикључење Далмације Хрватској, како би се и далматински Срби спојили са онима који су живели на територији Хрватске. У Далмацији је у то време живело далеко више декларисаних Срба него Хрвата, а српски политичари су се заносили илузијама да је са Хрватима могућа политичка сарадња ради општег добра. „Да у Далмацији није било практично Хрвата, ја ћу се позвати на један натпис из тог доба, а из пера једног еминентног хрватског писца. Познати хрватски културни „посленик“ и филолог Иван Милчетић (рођен на Крку 1853, умро у Вараждину 1921) објавио је 1905. једну студију о Николи Томазеу, и то у годишњаку „Хрватско коло“ које је издавала њихова Матица хрватска, у којој је он описао и стање у другој половини 19. века. Ту он каже (стр. 311) да је међу Далматинцима тада важило гесло „Славјани да, али Хрвати никада.“ То он сам продужује надовезујући сад своја запажања: „Но истина је и то, да у кругу хрватске интелигенције одгојене у Италији не бијаше обљубљено хрватско име, да га (чак) Томазео није оцрнио. А у Италији је хрватско име мрско поради граничара који, борећи се за свога цара, с неправом прибавише своје народу име робова, тлачитеља и крвника туђе слободе. Тако је, ето, било још године 1874, кад сам ја прелетао Далмацију од једнога до другог краја. Ја сам међу образованим Далматинцима нашао онда и Далма-

Истакнути Србин католик Марко Цар, 1924. године, писао је да је Љубиша одрастао „у крају гдје је српски народ можда најбоље очувао своје предање и своје обичаје... Нема писца који је више волео српски језик и толико полагао на његову изворност... Његове приповетке иду несумњиво међу најискреније документе људске природе уопште, а српског народног карактера напосе...

тинаца Славо - Далмата (ови бијаху аутономаши, противници сједињења с Хрватском), Славјана, нашинаца (Дубровчани) и Срба (Бокелџи и гдјекоји Дубровчанин), али Хрвата нигдје.” (стр. 44)

Кад су схватили да се Срби политички и национално могу одржати у оквиру Далмације као аустријске провинције, паралелно са већином Срба на подручју под Угарском контролом, и Стјепан Митров Љубиша и владика Стефан Кнежевић из сјеверне Далмације, преобразили су се у директне противнике уједињења Далмације са Хрватском. Да праве и озбиљне сарадње са Хрватима не може бити, сви далматински српски политичари су схватили 1878. године, када су Хрвати здушно подржали аустроугарску окупацију Босне и Херцеговине, чему су се Срби огорчено и јединствено супротстављали.

Чак је и которски бискуп Павко Буторац, познат по изразито усташким ставовима, 1838. године у Загребу објавио да је Стјепан Митров Љубиша „књижевник, бокелџски Србин, који се још од године 1861. борио за идеју сједињења Далмације са Хрватском, те се године 1870. заклињавао на своје крсно име (Св. Дмитар), да ће на све могуће начине настојати око овог сједињења, подигао је против себе почевши од 1873. многе приговоре од стране народних људи, док није 1877. отворено устао у Далматинском сабору против сједињења, тврдећи да сва Далмација, а особито Дубровник и Бока, нема права да припадне Угарској, па по томе ни хрватској круни.” (стр. 46) У бескрајној мржњи и бесу, Хрвати су чак организовали да се Љубиши без икаквог правног основа одузме и посланички мандат у Далматинском сабору.

На заседању Земаљског сабора за Далмацију у Задру 30. јануара 1877, Стјепан Митров Љубиша је изјавио: „Ја нијесам никад припадао Народној партији, но од Косова припадам оној несретној, али јуначкој и поносној народности српској, коју штују и уважавају и њени исти душмани.” (стр. 49) Истакнути Србин католик Марко Цар, 1924. године, писао

је да је Љубиша одрастао „у крају гдје је српски народ можда најбоље очувао своје предање и своје обичаје... Нема писца који је више волео српски језик и толико полагао на његову изворност... Његове приповетке иду несумњиво међу најискреније документе људске природе уопште, а српског народног карактера напосе... Као уметник, могао је Љубиша, од потоњих српских приповедача, бити кудикамо и надмашен, али као зналац народне душе, као тумач народног хумора и филозофије, као сликар народне прошлости и народног говора, Љубиша остаје јединствен.” (стр. 57)

Претражујући читаво море литературе, Лазо Костић крајње документовано конституише своје научне судове, па по питању националне припадности Стјепана Митрова Љубише закључује: „Сви писци одреда, сви књижевници историчари и критичари, истичу не само Љубишину припадност Српству, већ његов ентузијазам за Српство, његову синовску љубав коју ништа не може да надомести. Никад он није казао да је Црногорац, никад се није ни дружио са Црногорцима, није стермио ни ка Цетињу, ни њима. И данас га они не само својатају, већ хоће да жигосу као крадљивце Србе којима је припадао душом и телом и који хоће да га задрже, да га мртви не демантују, да их не прокуне из гроба. Поред насиља над мртвим Његошем, и још пре њега, овај атак црногорских комуниста показије не само њихову слепу мржњу на све што је српско, већ и нагон да силом, фалсификатима, указима и судским пресудама натеривају Србе да лажи приме као истину, фалсификат као правилно решење.” (стр. 57)

Лазо Костић се подухватио да од комунистичког својатања одбрани још једног српског великана, кучког војводу Марка Миљанова. Миљанов у својим делима редовно Куче назива Србима, а никада Црногорцима, јер је појам црногорства историјски и биографски ограничен на свега четири нахије: катунску, црничку, ријечку и љешанску. Толико укупно дело Марка Миљанова одише Српством, толико је изричито српског карактера, да никоме нормалном деценијама није падало на памет да то оспорава, нити се неко трудио да доказује оно што је ноторна чињеница. Како истиче Костић, „до појаве посебне „црногорске народности” и „црногорске културе” никоме није ни на крај памети падало да о томе пише. Изгледао би лудак: доказивати да је млеко бело. Али кад црногорски фалсификатори и силедије покушаше доказати да је млеко црно, ето на мене спаде дужност да докажем да није црно него бело. Они су само црни изроди и неваљалци.” (стр. 78)

Да трагедија буде већа, великог писца Михајла Лалића још за живота су хтели отргнути од српске књижевности. Лалић је, истина, био убеђени комуниста, али му се изворни патриотизам не може оспоравати, а велики шамар је задао тадашњем режиму јавно оптирајући за укључење у радни састав Српске академије наука и уметности.

Да трагедија буде већа, великог писца Михајла Лалића још за живота су хтели отргнути од српске књижевности. Лалић је, истина, био убеђени комуниста, али му се изворни патриотизам не може оспоравати, а велики шамар је задао тадашњем режиму јавно оптирајући за укључење у радни састав Српске академије наука и уметности.

Јединство различитости

Увод у поетику рановизантијске и српске средњовјековне књижевности

- Након ујокојења Стефана Немање, његов син Растко (по замонашењу монах Сава, а касније свети Сава) пише житије свога оца Светиога Симеона Немање, у оквиру Свуденичног писма. Ово житије се узима као прво дјело српске средњовјековне књижевности, а Сава Немањић као први српски писац – самим тим и родоначелник српске књижевности. После Светиога Саве црквена књижевност се непрестано развија. Јављају се нови писци: браћу Светиога Саве – краљ Стефан Првовјенчанин, јеромонах Доментијан, монах Теодосије, архиепископ Данило II и његови ученици, монахиња Јефимија, Данило III, Григорије Цамблак, десетори Стефан Лазаревић, Констанијин Филозоф, патријарх Пајсије Јањевац и остали...

„...молимо светлости коју са јединим
анђелима можемо видети, којој ни
почетак не почиње, ни крај престаје...“
(Доментијан, Житије Светиога Саве)

Обичан читалац мало зна о рановизантијској, као и српској средњовјековној књижевности. Сва знања углавном се свде на ниво информације и веома су оскудна. Иде се тако далеко, па се, чак, потеже и питање оправданости постојања наших средњовјековних дјела као књижевних. Овакве констатације углавном се јављају као плод непознавања самог проблема књижевности средњег вијека. Као резултат ових и сличних тежњи ми данас имамо маргинализацију српске средњовјековне књижевности у наставним плановима и

програмима за основне и средње школе у Црној Гори, али и на самом универзитету. Овај потез је, дијелом, дошао, као што смо горе већ нагласили, као резултат непознавања средњовјековне књижевне проблематике, а дијелом као производ грубих политичких игара које имају за циљ брисање националне свијести код младих људи. Последице оваквих политичких злоупотреба највише трпи сама наука, а онда и студенти, будући професори српског језика и књижевности, којима се ускраћују адекватна знања из овог дијела књижевности смањењем броја часова из предмета Средњовјековна књижевност. Ова нимало лијепа пракса присутна је на Филозофском факултету у Никшићу последње три године.

Обичан читалац мало зна о рановизантијској, као и српској средњовјековној књижевности. Сва знања углавном се свode на ниво информације и веома су оскудна. Иде се тако далеко, па се, чак, потеже и питање оправданости постојања наших средњовјековних дјела као књижевних. Овакве констатације углавном се јављају као плод непознавања самог проблема књижевности средњег вијека. Као резултат ових и сличних тежњи ми данас имамо маргинализацију српске средњовјековне књижевности у наставним плановима и програмима за основне и средње школе у Црној Гори, али и на самом универзитету. Овај потез је, дијелом, дошао, као што смо горе већ нагласили, као резултат непознавања средњовјековне књижевне проблематике, а дијелом као производ грубих политичких игара које имају за циљ брисање националне свијести код младих људи.

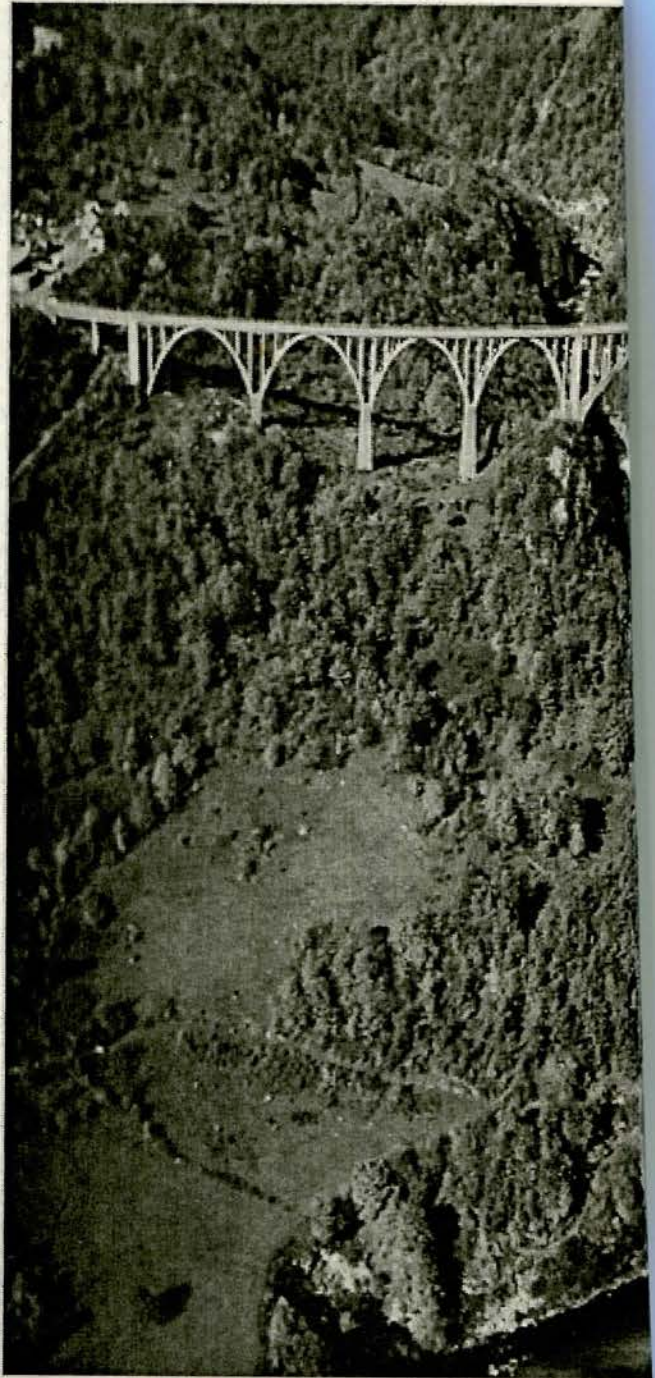
Имајући у виду наведене чињенице ми смо се и почели бавити овим дијелом књижевности, како би својим скромним радом, колико – толико, допиринијели актуелизацији средњовјековне књижевности која се неоправдано запоставља.

Питање византијске књижевности и њене поезике је веома комплексно и захтјевно, и представља важан сегмент у изучавању културе не само нашег народа, већ и осталих православних народа. На самом почетку одговора на задату тему примјетно је да се диференцирају три проблема као кључна. Први проблем, чини *ишћање поетике*, односно њеног књижевнотеоријског одређења. Ово питање је веома опширно и свеprisутно у књижевности. Од периода до периода посматрано је са различитих аспеката, и бављење самом поезиком из периода у период давало је различите резултате и имало различите домете. Други проблем, је незаобилазно *ишћање византијске поетике* и законитости по којима она функционише. Трећи проблем, представља *ишћање српске средњовјековне књижевности*, која се јавља као изданак византијске поезике. Значи, у оквиру овог проблема треба одредити које елементе византијске поезике наша средњовјековна књижевност преузима и како они функционишу у системусрпске средњовјековне књижевности, као засебне цјелине са српским националним предзнаком.

Методолошки посматрано из одговора на прво питање произилази одговор на друго, а одговором на друго питање добијамо основе / поставке одговора на треће питање. Значи, три задата питања функционишу на принципу концентричних кругова, при чему проблем поезике представља највећи круг у коме су смјештена остала два круга, тј. проблем византијске и српске средњовјековне поезике.

Термин *поетика* је ријеч грчког поријекла и потиче од старогрчког придева *Поетикос*, што значи пјеснички. Није тешко закључити да се термин поезика, самим тим што је грчког поријекла, први пут и јавио у самој Грчкој, и да је у почетку био везан само за пјесништво. Термин поезика у правом смислу први пут употребљава древни грчки филозоф Аристотел¹⁾, обраћајући углавном пажњу на саму композицију пјесничког дјела. Основне поставке поезике јављају се и прије Аристотела, али не толико директно.

У периоду средњег вијека поезика је другачије схватана и тумачена, па су тако средњовјековни аутори пажњу усмјеравали на стил, док су композицију скоро занемаривали, тако да предмет средњовјековне поезике постаје „...прикази-

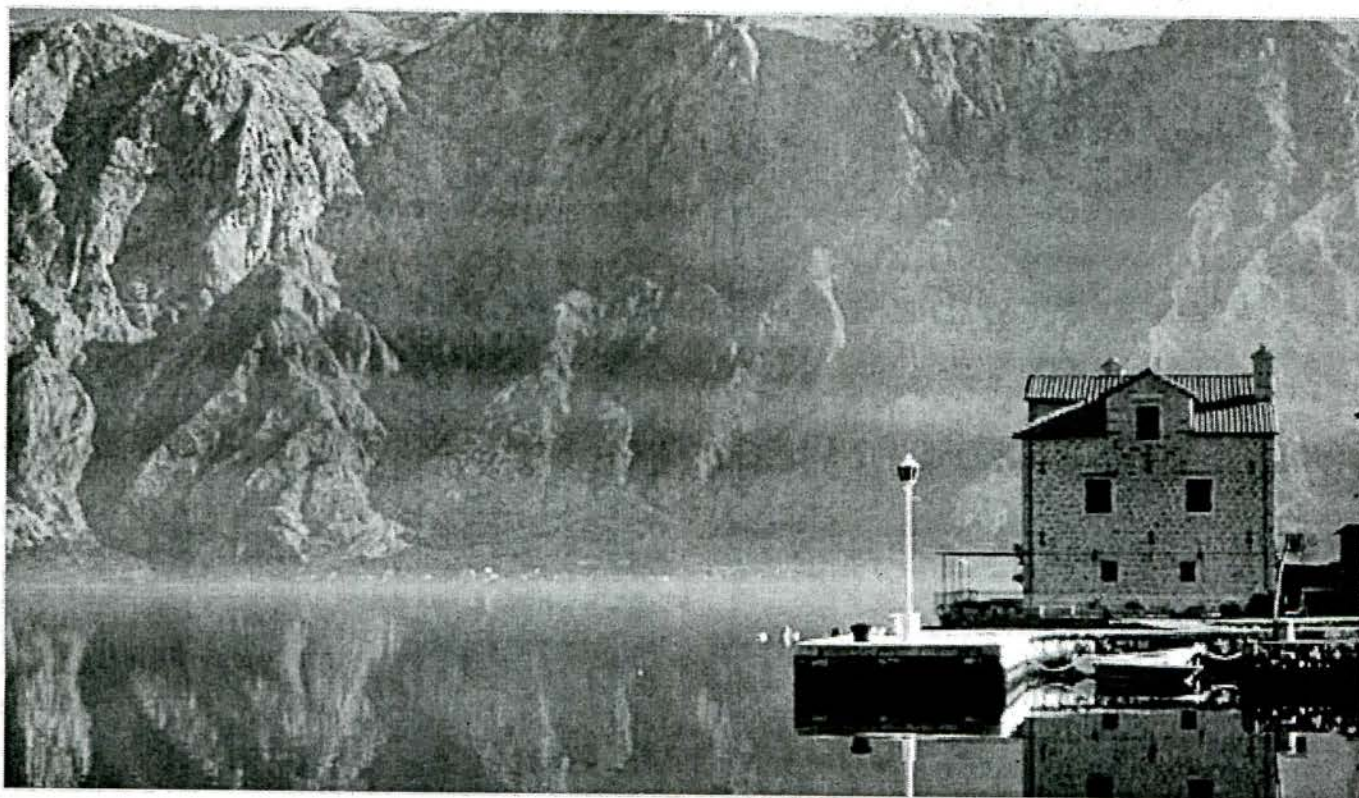

На самом почетку одговора на задату тему примјетно је да се диференцирају три проблема као кључна. Први проблем, чини питање поезике, односно њеног књижевнотеоријског одређења. Ово питање је веома опширно и свеprisутно у књижевности. Од периода до периода посматрано је са различитих аспеката, и бављење самом поезиком из периода у период давало је различите резултате и имало различите домете. Други проблем, је незаобилазно *ишћање византијске поетике* и законитости по којима она функционише. Трећи проблем, представља *ишћање српске средњовјековне књижевности*, која се јавља као изданак византијске поезике.

Српска средњовјековна књижевност почела се јављати одмах после тога када су Словени добили слободу да служе Богу на свом језику и да пишу својим писмом. Ту се крију прави коријени наше књижевности. Словени тада прихватају византијске стваралачке образце, али не пишу ни језиком, ни писмом Византије него својим језиком.

вање идеалних типова бискупа, витезова, редовника, владара, а и негативних типова, као свадљивца или ружне жене.²⁾ Тако редом преко периода ренесансе, класицизма, романтизма, реализма па све до модерне и постмодерне књижевности, како је књижевност добијала нова обиљежја, тако се и сама поезика мијењала и добијала нове карактеристике, али је углавном чувала три основне поетичке равни

Иако се развила веома давно поезика још није стала на своје ноге, нити се налази на оном мјесту које заслужује. Као доказ да је претходно изречена тврдња тачна користи чињеница да се многи научници из области науке о књижевности споре око тога шта јесте, а шта није поезика и гдје су јој границе. Чињеница је да поезика превазилази појам текста који тумачимо и досеже до самог књижевног дискурса. „Према томе, поезика у исти мах представља „апстрактан” и „унутрашњи” приступ књижевности... (тежећи Б. Струњаш) сазнавању општих закона који управљају стварањем сваког дела”, а неко дјело посматра „само као испољавање једне много општије апстрактне структуре, чије је оно само једно могуће остварање...⁵⁾” Значи, према Годорову, поезика се налази између двије категорије: категорије конкретног и категорије апстрактног, с тим што треба истаћи да поезика непрестано тежи према оном апстрактном, оном што је недокучиво и несагледиво. Објашњавајући конкретне

књижевног текста: имплицитне, експлицитне и теоријске.³⁾ Проучаваоци књижевности могу се бавити изучавањем, нпр. поезике неког стилског периода (поезика средњег вијека), књижевног правца (поезика реализма), или пак поезиком неког писца (Доментијанова поезика, Андрићева поезика). Проблемом поезике можемо се бавити и на конкретном дјелу, нпр: поезиком Горског вијенца, Нечисте крви, Лирике Итаке итд. Исто тако се можемо бавити поезиком неког стилског обиљежја: поезика плетенија словес, поезика умјетничког уопштавања, поезика симбола, а можемо обратити пажњу и на саму композицију – поезика композиције. Познати изучавалац старе руске књижевности Димитрије Сергејевић Лихачов⁴⁾ проучава и поезику умјетничког времена и простора.

Данашње схватање поезике углавном обједињава сва корисна (научно утемељена) запажања током историје развоја науке о књижевности, али даје и нова објашњења поезике.

елементе у књижевноумјетничком дјелу, поезика се приближава оном што је апстрактно. Апстрактно поље поезике није могуће до краја сазнати – то је идеал коме тежи свако ко се упусти у проблеме поезике. Као што не постоји апсолутна истина, тако не постоји ни идеална поезика. Та поезика до које ми долазимо нашим истраживањима је само дио, или само пут који води ка апстрактном подручју поезике.

За вријеме великог српског жупана Стефана Немање јавља се процват књижевности код Срба. То је у почетку била само писменост, међутим, како је српска држава економски јачала, јачала је и духовно. Оснивани су бројни манастири у оквиру којих су радиле преписивачке школе.

Сви аутори које ми данас убрајамо у српску књижевност средњег вијека су заиста писци у правом смислу те ријечи. Одликује их висок степен оригиналности и изузетно књижевно умјјеће.

Други проблем, нагласили смо, представља *питање византијске поетиике*, њених развојних фаза и степена утицаја на друге књижевности. У историји је познато да је Византија била моћно царство у периоду између антике и средњег вијека. Нас у овом раду превасходно интересује утицај Византије на нашу средњовјековну књижевност.⁶⁾ Занимљиво је примјетити да је српски народ доста пута долазио у сукоб са византијским царством, али је преузимао његове културне образце. Оно што је спајало наш народ са Византијом је управо хришћанство (од IX вијека), односно православни дио хришћанства.

По ријечима једног од наших најпознатијих историчара и изузетног познаваоца средњовјековне књижевности, Јована Деретића: „Основу византијске цивилизације сачињавају следеће три компоненте: римско право, православна вера и хеленско културно наслеђе... На тим основама развила се политичка и друштвена историја Византије, у њиховим оквирима формирала се њена материјална и духовна култура, оне су исходниште њеног књижевног и умјетничког стварања”⁷⁾. Под утицајем Византије налазили су се сви народи Европе, а нарочито јужнословенски народи који су били под директним утицајем византијске културе. Приликом ове констатације треба се ограничити на чињеницу да се српски народ више веже за духовне тековине Византије које се првенствено тичу, литургијских обреда, црквених канона (типика), књижевности и сликарства. Наш народ буквално не презима ове елементе духовности од Византије, већ им даје своје одлике и карактеристике. Значајно је да Срби не преузимају ни језик Византије, већ служе Богу и пишу књиге на старословенском језику, док само црквено сликарство остаје под највећим утицајем византијског сликарства, али предмет иконописања постају српски светитељи и владари, најчешће ктитори цркава и манастира.

Писањем тачног датирања рановизантијске књижевности и њеног утицаја на средњовјековне књижевности европских народа је веома сложено питање. Најпознатији проучавалац рановизантијске књижевности Сергеј Сергејевић Аверинцев⁸⁾ везује рановизантијску књижевност за период владавине византијског цара Константина I (324 - 337), па до цара Ираклија (610 - 641).

„Питање о поетици рабовизантијске књижевности је двоструко питање. Први вид проблема је историја и човек; други је човек и реч. Књижевна реч мора бити у узајамној вези са историјом, са социјалним и политичким религијама историје, али се та веза остварује не другачије него кроз човека. Не постоји човек ван историје, али је историја реална само у човеку”⁹⁾. Наравно, наводећи ове ријечи Аверинцева ми имамо у виду да друштвена историја, нити живот самог писца не смију бити пресудни приликом тумачења књижевних дјела, нити им се смије придавати већа пажња. Али, у неким случајевима историју је немогуће одвојити од неког књижевног дјела, односно, ми можемо историјске аспекте занемарити, али онда наш приступ књижевноумјетничком дјелу не може бити адекватан. Такву ситуацију имамо и у нашем раду, јер не можемо одговорити на задату тему ако не сагледамо историјске и књижевне услове настанка рановизантијске, а самим тим и српске средњовјековне књижевности.

Што се тиче оригиналности рановизантијске књижевно-

сти, треба посебно подвући и нагласити чињеницу да ни она није била оригинална. Византијска књижевност је оригинална до једног одређеног степена, али су ипак у њој примјетни многи књижевни (хеленски и источни) и ванкњижевни утицаји. Треба истаћи да књижевност у то вријеме није имала ону функцију коју данас има и није писана у сврхе у које се данас пише, већ је била у служби цркве, и писана је, не да је чита широки круг људи, већ само и искључиво за црквене потребе.

У основи свих књижевних врста налази се Библија и она у оквиру њих функционише као прототекст. „Природно лепо и уметнички лепо имали су, за средњовјековног човека, заједнички извор у метафизичком свету. Природно лепо непосредно је извирано из Бога а уметнички лепо, у данашњем смислу, настајало је само посредством човека. Оно је имало вредност ако је учествовало у лепоти уопште. Другим речима, по тој концепцији није ни могао да се цијени било какав субјективни допринос у умјетничком смислу... Јер је управо та суштина била дата од Бога; изразити је значило је открити Божје присуство у њој. Уколико се сликао неки предмет из емпиријског света, није се наглашавала његова индивидуалност већ оно опште у њему. Примат је увек даван идеји, суштини, општим над оним што је акцидентално.”¹⁰⁾

Аверинцев сматра да рановизантијску књижевност одликују три основна јединства: *јединство нивоа, јединство сујројности и јединство принципа поетиике*.¹¹⁾ Ово су

У негирању постојања српске средњовјековне књижевности прво мјесто убједљиво заузима познати историчар књижевности у доба модерне – Јован Скерлић. Он у својој *Историји нове српске књижевности* категорично пориче постојање наше књижевности у периоду средњег вијека.

уједно и главне одлике рановизантијске књижевности. *Јединство нивоа* је јединство *по верицима*, истиче Аверинцев. Ово јединство је уткано у потпуности у рановизантијску књижевност и одликује га изузетна систематичност и прецизност. Од најмање појединачне ствари, па до најапстрактније цјелине, све функционише у складу. Средњовјековни приповједач поштује природно / Божије устројство свијета и отуда толики склад у његовим дјелима.

Друго јединство које истиче Аверинцев је, као што смо видјели, *јединство сувројности*. Ово јединство је, такође, веома важно. Супротност је грађена на нивоу бинарне опозиције: онога што је Божанско (савршено) и онога што је земаљско и људско (пропадљиво и нишгавно). На нивоу ове опозиције даље се гради мноштво других опозиција: добро : зло, љубав : мржња, склад : несклад итд. Неутрализацијом својих овоземаљских страсти и жеља човјек се уподобљава милости Божијој и постаје једно са Богом. „Човјек је украс свих Божијих створења. Бог га је обдарио својим ликом и подарио му моћ вечног живота. Створио га је од разумне душе и дивног тела, да би тело служило разумној души, а обоје да би постало храна животворне Тројице.“¹²⁾ али само ако се човјек понаша у складу са Божијим правилима.

Треће јединство које Аверинцев истиче је *јединство принципа поетицке* у коме су обједињена прва два јединства, али је ово јединство уједно и производ претходна два јединства. Резултат овог јединства су поетички облици: хагиографије (животи светаца), бесједи и епистоле као најчешћи облик књижевног стварања у рановизантијском периоду. Житија у себи најчешће обједињавају епистоле и бесједи, као и остале облике књижевног стварања у средњем вијеку (молитве, повеље, плачеве, похвале; акатисте, каноне, службе, стихире, тропаре...)

Сва три рановизантијска *јединства* наследиће, видјећемо касније, и српска књижевност средњег вијека дајући им свој стваралачки поетски печат.

Трећи проблем који смо истакли као битан је питање *српске средњовјековне књижевности*, која је: „... настала у кругу византијске цивилизацијске и културне сфере. То у другој терминологији значи да је настала у једном подсистему средњовјековне културе који је устројен у византијском царству. Српска је књижевност од византијске књижевности преузела жанрове, правила, изражајна средства. Али је имала све предуслове да се заснује као подсистем у византијском цивилизацијском кругу.“¹³⁾

Српска средњовјековна књижевност почела се јављати одмах после тога када су Словени добили слободу да служе Богу на свом језику и да пишу својим писмом. Ту се крију прави коријени наше књижевности. Словени тада прихватају византијске стваралачке образце, али не пишу ни језиком, ни писмом Византије него својим језиком. У то вријеме Словени се служе са два писма, глагољицом и ћирилицом, с тим што је ћирилица била много једноставнија за употребу и чешће је коришћена од глагољице.¹⁴⁾ Крајем 10. и почетком 11. вијека долази до разилажења словенских народа, па се тако Срби издвајају из словенске заједнице стварајући своју националну и културну историју.

За вријеме великог српског жупана Стефана Немање јавља се процват књижевности код Срба. То је у почетку била само писменост, међутим, како је српска држава економски јачала, јачала је и духовно. Оснивани су бројни манастири у оквиру којих су радиле преписивачке школе. Преписивачи су били монаси, а преписивали су књиге за црквене потребе. У почетку је то било заиста пуко преписивање, међутим, временом монаси почињу уносити и властите елементе у преписивани материјал. Тако настају и прва српска књижевна дјела. Средњовјековни писац углавном пише житија светих, преузимајући тако византијско житијино наслеђе.

„Разлози писања могу бити различити. Нови текстови настајали су ради задовољења одређених религиозних потреба, пре свега за неговање домаћих светитељских култова у богослужењу (службе, кратка житија или синаксари) или изван њега (опширнија житија).“¹⁵⁾

Занимљиво је да Скерлић као првог писца нове српске књижевности истиче Доситеја Обрадовића, а познато је да се и сам Доситеј као писац развио под великим утицајем црквене књижевности. Као доказ да је књижевност у средњем вијеку и те како постајала је српски јеромонах Доментијан, један од наших највећих писаца, а можда и највећи српски средњовјековни аутор.

Након упокојења Стефана Немање, његов син Растко (по замонашењу монах Сава, а касније светитељ) пише житије свога оца Светога Симеона Немање, у оквиру *Синудничној ийишкѣ*. Ово житије се узима као прво дјело српске средњовјековне књижевности, а Сава Немањић као први српски писац – самим тим и родоначелник српске књижевности. После Светог Саве црквена књижевност се непрестано развија. Јављају се нови писци: брат Светог Саве – краљ Стефан Првовјенчани, јеромонах Доментијан, монах Теодосије, архиепископ Данило II и његови ученици, монахиња Јефимија, Данило III, Григорије Цамблак, деспот Стефан Лазаревић, Константин Филозоф, патријарх Пајсије Јањевац и остали... Што се тиче самих жанрова¹⁶⁾ српске средњовјековне књижевности који се јављају код ових писаца су: прозни (житије, бесједа, откровење / виђење /, летопис, повеља, повијест, посланица, родослов, слово) и поетски (акатист, канон, кондак, служба, стихар, тропар). Жанрови у којима су присутне особине и прозног и поетског су записи, молитве, плачеви и похвале и они се налазе на прелазу између прозних и поетских остварења, тзв. прелазни жанрови.

Сви аутори које ми данас убрајамо у српску књижевност средњег вијека су заиста писци у правом смислу те ријечи. Одликује их висок степен оригиналности и изузетно књижевно умјеће. Истина, постојали су, чак и међу нашим народом, научници и теоретичари књижевности који су оспоравали нашу средњовјековну књижевност. Маргинализација средњовјековне књижевности је и данас присутна, али овдје треба истаћи проблем тумачења српског средњовјековног књижевног текста, јер се разлози маргинализације овога дијела књижевности управо крију у приступу српском средњовјековном књижевном тексту. Чињеница да је овај текст обично спој књижевности и теологије (некад и филозофи-

је) доносила је многим тумачима средњовјековног књижевног текста бројне проблеме, из разлога што су приликом анализе уважавали само једну од ове три компоненте. Истина је да ваљану књижевнотеоријску анализу не можемо направити без сагледавања нашег средњовјековног књижевног текста у контексту теологије, а и средњовјековне филозофије.¹⁷⁾

У негирању постојања српске средњовјековне књижевности прво мјесто убједљиво заузима познати историчар књижевности у доба модерне – Јован Скерлић. Он у својој *Историји нове српске књижевности* категорично пориче постојање наше књижевности у периоду средњег вијека, дефинишући овај став овако: „Сва та књижевност литургијских требника, типика, канона, хронографа, хагиографских списа, хвалних житија христољубивих и благочестивих владара, у најбољем случају апокрифних дела, производа болесне средњовјековне црквене романтике, све је то било више писменост него књижевност у правом смислу, и ако се данас броји у књижевност то је у недостатку чега другог...” На ову Скерлићеву констатацију можемо одговорити питањем: из чега је и како настала српска књижевност. Општепозната (и логична) је ствар да се ниједна књижевност на свијету није могла развити ни из чега, већ да се постепено развијала од првих облика писмености, па све до данашњих дана. Ова чињеница сигурно обара Скерлићеве тврдње да није постојала књижевност у српском средњем вијеку. Занимљиво је да Скерлић као првог писца нове српске књижевности истиче Доситеја Обрадовића, а познато је да се и сам Доситеј као писац развио под великим утицајем црквене књижевности. Као доказ да је књижевност у средњем вијеку и те како постајала је српски јеромонах Доментијан, један од наших највећих писаца, а можда и највећи српски средњовјековни аутор.

Фусноте:

- 1) Види: Аристотел, *О ђесничкој умјетности*, Рад, Београд, 1982.
- 2) З.денко)Ш. (крѣб), „Поетика”, у: *Речник књижевних ѿермина*, Романов, Бања Лука, 2001, стр. 611-612.
- 3) Види: Симиша Јелушић, *Поетички облаци*, ИПП „Змај”, Нови Сад, 2002, стр. 119.
- 4) Види: Д. С. Лихачов, *Поетика сѿаре руске књижевности*, СКЗ, Београд, 1972.
- 5) Цветан Тодоров, *Поетика*, Плато, Београд, 1998, стр. 8, превели Бранко Јелић и Милош Константиновић.
- 6) Види: Симиша Јелушић, *Текст и ињиерѿески*, поглавље: *Реѿеѿија византијских модела у српској средњовјековној књижевности...*
- 7) Јован Деретић, *Еѿиде из сѿаре српске књижевности*, Светови, Нови Сад, 2000, стр. 7.
- 8) С. С.Аверинцев, *Поетика рановизантијске књижевности*, СКЗ, Београд, 1982, стр. 19.
- 9) *Иѿио*, стр.22.
- 10) Петар Милосављевић, *Методолоѿија ѿроучавања књижевности*, Требник, Београд, 2000, стр. 255-256.
- 11) С. С. Аверинцев, *Иѿио*, стр. 263-269.
- 12) Епископ Данило и епископ Амфилохије, *Нема љеѿише вјере од хриѿћанске*, манастир Острог, Острог, 2005, стр. 6.
- 13) Петар Милосављевић, *Сисѿем српске књижевности*, Требник, Београд, 2000, стр. 254.
- 14) Једно вријеме владало је мишљење да је глагољица старија од ћерилице, и да је она прво писмо старих Словена. Међутим, у последње вријеме, све је више лингвиста који категорично тврде да је прво писмо којим су се служили Словени ћерилица, а не глагољица.
- 15) Јован Деретић, *Еѿиде из сѿаре српске књижевности*, Светови, Нови Сад, 2000, стр. 37.
- 16) Светлана Томин, *Предговор*, у: *Сѿара српска књижевност*, Издавачка књиѿница Зорана Стојановић, Сремски Карловци – Нови Сад, 2001, стр. 8.

- 17) У историји тумачења наше средњовјековне књижевности итѿичу се имена Димитрија Богдановића (*Историја сѿаре српске књижевности*), Ђорђа Трифуновића (*Азбучник српских средњовјековних књижевних ѿермина...*) и Јована Деретића (*Еѿиде из сѿаре српске књижевности*). У последње вријеме, умјесто да се развија интересовање за средњовјековним књижевним текстом, оно све више опада, а средњовјековну књижевност мало-помало прекрива вео заборав. Значајан допринос тумачењу српске књижевности средњег вијека дао је проф. др Симиша Јелушић који својим интердисциплинарним приступом освјетљава досад неосвијетљене квалитете наше средњовјековне књижевности. Уједно је и једини научник из Црне Горе који се данас бави анализом српског средњовјековног књижевног текста. „Необично је теоријски занимљиво промислити консеквенце овако формулисаног методолошког начела када се за предмет анализе има тзв. средњовјековни књижевни умјетнички текст. Поготово ако знамо да срењовековни књижевни/уметнички текст има сасвим специфичну гносеолошку функцију, с обзиром да се, према темељном начелу рановизантијске естетике, божанско биће пре свега показује а не логички (респ. дискурзивно, рационално) доказује. На ово разликовање указао је С. С. Аверинцев тврђњом да су грчки патристички мислиоци мање волели да говоре о доказивању, а више о ‘показивању’ постојања Бога. Аверинцев се при томе позива на објашњење Климента Александријског према коме је рационално изведени доказ принципијелно неприменив на ‘беспочетни почетак свих ствари’. У том случају глагол ‘доказивати’ садржи значењски момент нечег непомредно-очевидног, визуелно пластичног и утолчено, естетског’. (Симиша Јелушић, *Језик и стварност: Доментијанов дискурс*, у: Зборнику радова осмог филозофско-богословског симпозиона у дане светих Кирила и Методија, Језик и стварност, Филозофски факултет – Одсек за филозофију/Богословија Светог Петра Цетињског, Никшић – Цетиње, стр. 158 - 159.

Српска листа – јака политичка снага

Избори и идентитет

• *Билас примјећује да је, с једне стране, комилейна етничка основа Црногораца неоспорно српска: исти митови, исто предање, језик и религија, исти свијест о српском наслеђу*

Избори који су се одржали 10. септембра у Црној Гори далеко су од обичног изјашњавања грађана о томе ко ће их представљати у следеће четири године у Скупштини. Ови избори су по много чему историјски: они су посебно важни за опстанак српског имена на тим просторима, будући да представљају окончање једне стогодишње дилеме око идентитета.

Први озбиљан и цјеловит покушај да се објективно сагледа црногорско питање налази се у толико оспораваном Биласовом чланку из 1944. године. Овај рад је годинама у Београду потпуно бесмислено нападан као доказ како је Билас измислио црногорску нацију, да би га ових дана у Подгорици нападали (уз књигу о Његошу) као доказ Биласовог великосрпског шовинизма! Оно што је Билас покушао у том чланку јесте да постави једну врло савремену теорију плуралног идентитета, која је вјероватно и једина могла да адекватно ријеши црногорско питање. Сличне моделе идентитета данас развија Ентони Смит, најзначајнији теоретичар нације и национализма, који идеју нације заснива на етничком елементу (религија, митови, језик, предање) допуњеном елементима модернизације (државотворно искуство, бирократија, економски простор, политичка хомогенизација). Тек заједно, оба елемента дају комплетну нацију.

Билас примјећује да је, с једне стране, комплетна етничка основа Црногораца неоспорно српска: исти митови, исто предање, језик и религија, иста свијест о српском наслеђу. Међутим, с друге стране, постоји неоспоран елемент самосвојности изграђен око посебне државности, посебног искуства заједничког живота и других елемената модерности, који не дозвољавају да се Црна Гора напосто сведе на српски регион. У томе је, на примјер, суштинска разлика између Срба у Црној Гори и Срба у Херцеговини који нису имали то искуство.

Нажалост, дефинисање црногорског питања није ишло овим током. С једне стране се ни у Србији није довољно водило рачуна о том специфичном статусу Црногораца у оквиру укупног српског корпуса, па је нпр. било предлога који су Црну Гору видјели као обичан регион Србије. С друге стране, у самој Црној Гори комунистичка владајућа класа све више је од Другог свјетског рата јачала антисрпску перцепцију црногорског идентитета. Мали прекид је био пе-

риод прве половине деведесетих, када је изгледало да су се Црногорци масовно вратили својим традиционалним српским коријенима.

Међутим, још почетком деведесетих на Цетињу је васкрсао зеленашки покрет који је окупљен око Либералног савеза, тражио независну Црну Гору. Интелектуална основа овог покрета јача од средине деценије када се у Подгорицу из Загреба вратио Јеврем Брковић, иницирајући такозвани дукљански покрет, окупљен око Дукљанске академије, часописа „Црногорски књижевни лист“ и неканонске Црногорске православне цркве. Овај изразито антисрпски покрет полако је добијао легитимитет, да би послје 2000. постао де факто идеолошка основа Ђукановићевог покрета за отцјепљење.

И то је посебно важно истаћи: идеолошка основа данашње владајуће Црне Горе јесте дукљанска перцепција идентитета заснована на идејама Штедимлије, Секуле Дрљевића и Брковића, према којој Црногорци никакве везе немају са Србима, а Србија је наводно још од Немањића до Милошевића спроводила исту политику освајачког хегемонизма и пропаганде да су Црногорци Срби. Ова идеологија је дефинитивно отворила процес цијепања плуралног идентитета Црногораца и с обзиром на то да је експанзивна и асимилаторска настоји да све православне грађане Црне Горе преведе у дукљанство. Велики дио Црногораца који то неће да прихвати одлучио је на последњем попису да се изјасне као Срби. Тиме је де факто завршен процес цијепања црногорског идентитета на дукљанске Црногорце и црногорске Србе. Сви актери морају бити свјесни да нема више повратка на старо и да се овај процес не може зауставити. Свако одбијање да се та реалност прихвати, како то данас вјерују старнке СНП и НС, само иде у корист дукљанима, јер не сметано настављају процес асимилације. Дукљанска идеологија доминира у медијима, у званичној култури, на универзитету и, што је најгоре, у образовању. Она је директно усмјерена против Срба и стога се одбрана српског права на идентитет и на своје мјесто у политичком, а затим и културном и образовном простору Црне Горе мора поставити као приоритет за све припаднике српског народа.

Једини прави и доследан начин одбране Срба у Црној Гори јесте пут којим је кренула Српска листа, предвођена Српском народном странком и Српском радикалном странком. Напосто, дукљанима треба омогућити да себе дефинишу како хоће. Али мора им се забранити да супротно европским конвенцијама и елементарним људским правима тјерају Србе да се асимилију у такав облик идентитета. Као што им се јасно мора указати да традиција Његоша, Светог Василија Острошког, Јована Пламенца, па и Милована Биласа, који се на попису 1991. изјаснио као Србин, припада Србима у Црној Гори, а не дукљанима са својом измишљеном традицијом. У крајњем случају, Србе не занима за кога ће се Црногорци одлучити да их представља. Они први пут имају своју листу и свој програм.

Миша Ђурковић

Једини прави и доследан начин одбране Срба у Црној Гори јесте пут којим је кренула Српска листа, предвођена Српском народном странком и Српском радикалном странком. Напосто, дукљанима треба омогућити да себе дефинишу како хоће. Али мора им се забранити да супротно европским конвенцијама и елементарним људским правима тјерају Србе да се асимилију у такав облик идентитета.

Букановићеви бисери

• *Букановић - сердар од „Обале Лозоваче” и његове легендарне политичке изјаве из ратног периода*

1991. године

„Црна Гора је опстала као острво слободе када су други били поробљени, па зашто сада не би могла опстати као острво комунизма”.

„... и шах сам омрзнуо због шаховнице”.

1992. године изјављује и ово:

„Милошевић је нешто најбоље што се могло десити Југославији у овом тренутку, када повампирене фашистичке снаге у Хрватској и Словенији покушавају да униште оно што је створено од 1945. године до сада. Поносан сам да у овим историјским тренуцима могу да будем раме уз раме са њим у одбрани тековина револуције”.

А позната је изјава поводом његовог имовинског стања:

„Тек ћу да будем богат када будем престао да се бавим политиком”.

1993. године

„... ниједан закон не смије бити сметња послу који је у интересу Црне Горе” (када је са газда Јездом склопио уговор око закупа Светог Стефана).

Е, а ово је бисер...

„Поносни смо на српско поријекло и црногорску државност, на славну историју српског народа. Зато и вјерујемо у заједничку будућност и просперитет”.

„Што се тиче страха од Србије, тиме покушава политички манипулисати један број људи, наследника усташоидне политике Секуле Дрљевића и Савића Марковића Штедиљије, политике разбратништва са српским народом. У својој заслуженој мржњи, они измишљају етногенетске теорије о томе да смо из Мале Азије, причају како је наше писмо латинично а вјера нам католичка... И то све с намјром да докажу нашу аутохтоност и посебност у односу на Србе”.

Изјава о Либералном савезу ЦГ у то доба:

„Поручујем Либералном савезу и неким другим мање утицајним партијама које се врло залажу за отцјепање да су освојили 12 - 13 одсто бирачког тијела, па им се управо толико и поклања пажње”.

А о томе колико је био наклоњен новинарима иде и ова изјава из 1994. године:

„У последње двије године ниједна професија није доживјела суноврат као новинарска”.

„... влада је одољела искушењима да се упусти у дневно и примитивно полемисање са лажима и безобразлудима које су аутори износили”.

Из тих година су познате и изјаве:

„Ја, нити било ко од нас у руководству, не стидимо се рећи да смо комунисти нити да желимо настављати изворну комунистичку идеју”.

„Љевичар сам у души зато што бих волио да живим у држави социјалне правде”.

На тему заједничке државе:

„Заједничка држава има слободарски и антифашистички карактер зато што њихове владајуће партије баштине четврти, седми и тринаести јул”.

А поводом оснивања Савеза реформских снага (вођа у Црној Гори био садашњи ректор Љубиша Станковић):

„Заједнички именитељ партија које окупља Савез реформских снага је србофобија и антикомунизам”.

1992. године

„Сваки паметан Црногорац и сваки поштен човјек у овој земљи са презиром помиње име издајника Јеврема Брковића, који је из личне сујете издао свој народ и сада даје антијугословенске изјаве по Загребу, док усташе поново као 1941. године, кржаве своје каме на немоћним српским цивилима”.

Мало је миротворац говорио и о Косову:

„На Косову је нападнута Југославија. Косово је бедем српског и црногорског народа који не може пасти док је нас и покољења наших потомака. Небројено пута смо рекли: Косово се мора бранити свим средствима”.

Андријевица, 13. јул 1990. године

Чисто да споменем једног од миротворчевих пулена, Ки-либарду из 1990. године:

„Ми смо већ истањили авнојевске границе између Црне Горе и Херцеговине, односно између источне Босне и Црне Горе. Доста је српски народ робовао братству и јединству, авнојевској, Титовој Југославији, па, чак, и замислима Александра Карађорђевића да поправи Југославију”.

И бисер 1998... Мило Ђукановић за лист Побједу 26. 05. 1998. године

„Због вјековних братских веза заједничке крви у свим ратовима проливане, због вјековног сна најбољих Црногораца и Србијанаца, због извјесно боље заједничке будућности, Црна Гора се и отвореног срца определијелила за живот у заједничкој држави са Србијом”.

Мјесец дана послје...

„Наша је примарна идеја да своје овакве амбициозне планове реализујемо кроз нашу заједничку државу Савезну Републику Југославију, која представља и наш свјестан избор и наш стратешки интерес. Мислимо да је лакше и безболније, посебно на Балкану, мијењати промашену политику и њене актере, него границе”.

1999. године, тачније 27. 2. 1999.

„Црна Гора није Словенија, она је саставни дио Југославије и то жели и да остане...”.

Без коментара...

Неовисна

Нека браћа Срби илачу,
нек се баче у Морачу.
Нек дуимани наши свисну,
добили смо неовисну!

Сви Албанци из Улицања,
муслимани из Гусиња,
рођаци су наши ирисни
и с нама су неовисни.

Независна земља ова,
од Милоша, од Косова,
од Стефана Немањића,
од Мајије Бећковића.

Од Десанке, Вука,
Бранка,
Хајдук Вељка, хајдук Сјанка,
Хилндара, Грачанице,
и од Воје Кошићунице.

Теразија, Кнеза, Саве,
од Дунава и Мораве,
београдских факултетића,
иа нека смо – није иићеића.

Милан, Челзи, Барселона,
ио је лига шампиона,
и у њој ће наши иићи
црногорски барјак дићи.

Нова црква, ново иисмо,
јер робови српски нисмо.

Исијорија нова наша

Са Ловћена вила кличе:
„Живио нам иредседничке!
Мило ирну ал’ не сисисну
добили смо неовисну”

Мило и његова свита

Црна Гора после референдума

Самосталност Црне Горе и одбрамбена моћ Србије и Црне Горе

• *Ово је планетна сила на којој владају и описују јаки, мудри и одлучни. Ако нисмо међу најјачима можемо бити мудри и одлучни*

Самостаљивање Црне Горе протумачено је од политичког врха Србије као „демократски чин“ и поздрављено као заједнички успех оба народа, односно њиховог „демократског“ политичког руководства. Нико се није усудио да једном и другом народу протумачи шта то значи са аспекта њихове одбрамбене моћи, тј. националне безбедности у најширем смислу те речи. Улазак у тај процес раздруживања и сам чин осамостаљивања Црне Горе био је најблаже речено контроверзан јер разарате сопствену кућу у којој живите. Њему су се радовали само српски и црногорски непријатељи укључујући и унутрашње непријатеље.

Шта је изгубила Црна Гора на референдуму?

Црна Гора је прошла као што јој само име каже црне и горе од Србије. Изабрала је опцију самосталности уз свесрдну помоћ њених традиционалних непријатеља, муслимана и католика. Тако је од најаче државе (СЦГ) у региону у одбрамбеном и уопште у ресурсном смислу, постала најслабија, а самим тим и најнестабилнија. Отвара се питање како „црногорска елита“ са овим бројем становника замишља да контролише копнену границу дужине 614 км у не баш пријатељском окружењу... Да не отварамо сва остала безбедносна питања која се намећу. Довољно је рећи, и свима је јасно, да се 650.575 становника прошараних у значајном проценту Бошњацима (9,41) муслиманима(4,27), Шиптарима (7,09) и Хрватима(1,05) неће баш бити у стању да се организује за одбрану ни споља ни изнутра. Онај минимални проценат гласова који је превагнуо на референдуму о самосталности Црне Горе донела је управо завера тих националних и религиозних мањина против већине православних народа у Црној Гори. Пошто у политици нема бесплатног, они ће своју „услугу“ адекватно наплатити оном другом делу, око 20 процената цетињских Црногораца победника (домаћих издајника), који су и заговарали самосталност. Овој црној црногорској слици треба још додати да су фабрике војне индустрије распродате, те да су сви војни објекти од виталног значаја за функционисање одбране на територији Црне Горе, проглашени непотребним и распродати у бесцење по моделу „буразерске приватизације“. Кома ће буразери и у какве намене даље препродавати војне ресурсе није познато. Пловни објекти ратне морнарице доживели су исту судбину под паролом „то је застарело“.

М. Ђ.

Тако је од најаче државе (СЦГ) у региону у одбрамбеном и уопште у ресурсном смислу, постала најслабија, а самим тим и најнестабилнија. Отвара се питање како „црногорска елита“ са овим бројем становника замишља да контролише копнену границу дужине 614 км у не баш пријатељском окружењу...

Овој црној црногорској слици треба још додати да су фабрике војне индустрије распродате, те да су сви војни објекти од виталног значаја за функционисање одбране на територији Црне Горе, проглашени непотребним и распродати у бесцење по моделу „буразерске приватизације“.

Поводом напада на српски дух у Црној Гори

Дошло је вријеме црногорских штапора

- Референдум који је спроведен у Црној Гори лишио је велики део народа њихове права и слободе да се зову како осећају, да јесу Срби, да имају свој језик, своју религију и да своје Богом дане дарове практикују

Реч штапор је хрватски назив за пацове, а такође је и српска реч с оне стране Дрине. Ову реч у множини употребила је хрватска песникиња и хуманиста Весна Крмпотић у напису „Вријеме штапора”. Она је обрадила ову тему у београдском часопису „Став” крајем октобра 1991. године. То је било оно болно време кад су југословенски штапори, понукани и подмићени из иностранства, радили на рушењу и разбијању државе Југославије. Ауторка је дуго живела у Београду.

Примером у рушењу државе, недавно су пошли и Монтенегринци под барјаком свог харамбаше г. Мила Ђукановића. Харамбаша и барјактар г. Ђукановић створио је раније готово непознат преседан у политичким наукама, да се становници црногорског простора одричу свог српског имена и порекла. До 16. столећа садашњи црногорски простор звао се ЗЕТА, покрајина српских краљева у Средњем веку. Касније, падом Зете под турску управу, Турци су променили име Зета у „Карадаг” (земља Црних брда). А пошто је Зета већ имала трговачке односе са Млецима, Венецијом, додали су турском називу Карадаг свој латински назив „Монтинерич” (Црни врхови или брда). А од владике Данила Петровића у 17. веку у међусобном комуницирању становници „Монти Нери” зову себе Србима а њихов језик и обичај називају „српски”. Распадом Југославије, којим су руководили Немачка и Америка, Црна Гора је постала ортакча немачко-америчка колонија, па ће врло брзо постати амерички пашалук. Референдум који је спроведен у Црној Гори лишио је велики део народа права и слободе да се зову како осећају, да јесу Срби, да имају свој језик, своју религију и да своје Богом дане дарове практикују. Песник Матија Бећковић који се осећа и исповеда да је Србин-Црногорац, приметио је пре две године, да нови Ђукановићев режим непрестано намеће црногорчење од јутра до мрака.

Историја се не сме заборавити – то нам поручује Његошева мајка Ивана. Одржала је кратку беседу над одром пре-

Историја се не сме заборавити – то нам поручује Његошева мајка Ивана. Одржала је кратку беседу над одром преминулог сина и казала следеће: „Браћо Његуши, црногорски соколови, није прикладно шта ви радите, што плачете и наричете над одром Владике. Нијесам њега ја родила да други над њим кукају и плачу. Ја сам га родила за добро вашег имена и за *име целој српстви*. Ја сам била и тако сам и сада најсрећнија међу мајкама, кад ми је Господ подарио тебе, мој увијек најдражи сине. Ти си био најљепши међу лијепим, не само тијелом већ такође и душом. И Господ ми је све дао. Ја, твоја мајка, нећу никад кукати за тобом, јер ако би то чинила не бих била твоја стварна мајка. Нек оне мајке плачу које су родиле издајнике и зле људе, а не ја. Нек ти је просто моје српско млијеко. Нек је просто моје српско млијеко којим сам те отхранила. Нека је хвала Господу који је тебе даровао мени, тако лијепог и што је тебе позвао к себи док си још лијеп и млад, јер ће Он такође, мој сине, наћи у теби свог оличења.

Данашње црногорчење и одступање од српског имена и вере, слично политици Италије, нарочито у ери Мусолинијевог фашизма, кад је настојао да Црну Гору отцепи, милом или силом, од Југославије. Мусолинијев план је поцепио кнез Михајло Петровић, унук краља Николе. Краљ Александар послао је војводу Мишића 1920. године да посети краља Никола, тада у Паризу. А кад је Мишић по повратку из Париза реферисао краљу Александру, изјавио је: Краљ Никола мисли исто као Ви и ја. Он поздравља југословенско уједињење”.

минулог сина и казала следеће: „Браћо Његуши, црногорски соколови, није прикладно шта ви радите, што плачете и наричете над одром Владике. Нијесам њега ја родила да други над њим кукају и плачу. Ја сам га родила за добро вашег

имена и за име целој српској. Ја сам била и тако сам и сада најсрећнија међу мајкама, кад ми је Господ подарио тебе мој увијек најдражи сине. Ти си био најљепши међу лијепим не само тијелом већ такође и душом. И Господ ми је све дао. Ја твоја мајка нећу никад кукати за тобом, јер ако би то чинила не бих била твоја стварна мајка. Нек оне мајке плачу које су родиле издајнике и зле људе, а не ја. Нек ти је просто моје српско млијеко. Нек је просто моје српско млијеко којим сам те отхранила. Нека је хвала Господу који је тебе даровао мени, тако лијепог и што је тебе позвао к себи док си још лијеп и млад, јер ће Он такође, мој сине, наћи у теби свог оличења.”

Његошева мајка говорила је на српском. Себе и свог сина сматрала је Србима. Његош у посвети Карађорђу говори о праху оца Србије. Нажалост, дошло је време наших дана кад званичници Црне Горе хоће насилно да нас поцрногорче. А свако насиље изазива отпор, што није добро нити паметно. Писац ових редова нема намеру, нити му је на памети, да присиљава оне који себе сматрају да су једино Монтеграини, то је њихова ствар. А постајала је врста сличне принуде и у Његошево време. Институција губернатора или гувернера, постојала је у Црној Гори. Ову институцију су створили и неметнули Млечићи (Венеција) прво у трговачким трансакцијама. А док је Венеција била под Аустријском влашћу, њој је установа губернатора давала могућност да се меша у унутрашње ствари Црне Горе. Његош је реаговао да се ова установа брзо укине, а породица Радоњић, која је дувала лојалност Венецији и Аустрији, да се протера из земље. Црногорски Сенат је гласао и једнодушно то протеривање прихватио.

Ово би требало да буде добра лекција за данашње управљаче који диригују пословима Црне Горе, да се отресу управљача са стране, ако не прогоном, а оно бар променом. А колико је био јак српски дух у Црној Гори и Србији на крају 18. века сведочи нам следећи моменат. Тада је Владика Свети Петар Цетињски примио братску Карађорђеву делегацију, која бејаше дошла ради заједничког договора. У младим данима кнез Никола Петровић је певао две значајне песме за оно време. Те песме су „Онамо намо” и другу: „Пред двором стражит ћу краља, сјединили се кад год српство и слободу своју стече”! Млади кнез Никола стављао је јединство и српску слободу у први ред. А у посети краљу Александру Обреновићу, кнез Никола говорио је у Београду 1896. године о оним поздравима краља из Црне Горе, наследника Балшића, властеле који су служили кнеза Лазара Хребелановића. Такође, он је пренео поздраве Зете Црнојевића, зетских властелина.

Данашње црногорчење и одступање од српског имена и вере, слично политици Италије, нарочито у ери Мусолинијевог фашизма, кад је настојао да Црну Гору отцепи, милом или силом, од Југославије. Мусолинијев план је поцепио кнез Михајло Петровић, унук краља Николе. Краљ Александар послао је војводу Мишића, 1920. године, да посети краља Никола, тада у Паризу. А кад је Мишић по повратку из Париза реферисао краљу Александру, изјавио је: Краљ Никола мисли исто као Ви и ја. Он поздравља југословенско уједињење”. Он је том приликом указао војводи Мишићу да је он у својој гарди на Цетињу имао два Мажуранића. Један је био официр, а други перјаник.

„Краљ Никола има исте погледе као и ми, и жели сваку срећу новој домовини Југославији”. Данашња политика „референдумаша” нема ружичасту будућност, јер је она дело, боље рећи злодело, гробара Југославије чиме се шепуре најмници новог империјализма.

Миша Ђурковић

Позив

Стари – нови премијер Мило Ђукановић, позива опозицију да уђе у власт, да заједно, како то он бар каже, одређују судбину Црне Горе. Сад замислите: дојучерашњи штакори, хијене, морални патуљци, предвођени Царем, са свом осталом менаџеријом треба, по ко зна који пут, да нас поведу у свијетлу будућност. С обзиром на горе наведено, а у случају да опозиција прихвати позив, сједнице умјесто у парламенту предлажемо да се одрже у ЗОО врту.

Новак

Из трочлане коалиције СНП – НС – ДСС, пораз на изборима најтеже је подијела Народна странка. Никако не могу да схвате да више не постоје као странка. Једна баба добро рече: „Како су прошли – опет су заслужили Новака“.

Ево рука!

ДПС је прије избора изашла са слоганом: Ево рука. Пошто су побједили на изборима, умјесто руке сада народу нуде само средњи прст.

Новинска вијест

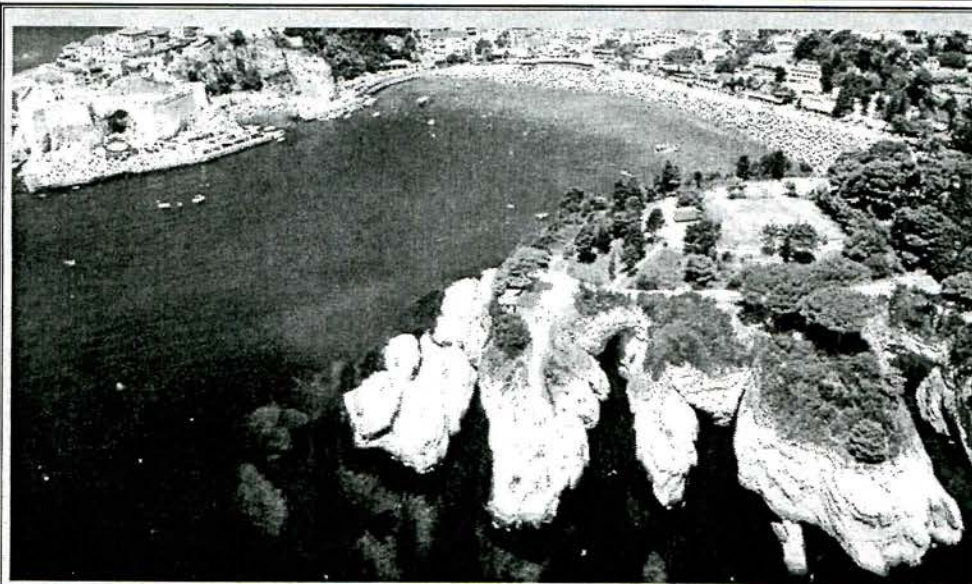
Министри у одборничким клупама. Ништа чудно. Чудо је само какви су нам неки министри по знању и култури, да би им прије одборничких, било мјесто у школским клупама. И то оним за ђаке прваке.

Робијаша

У Служу вишак робијаша. Вијест нас је истински забринула, јер се може лако десити да робијаша (као и сваки вишак у Монтенегру) остану на улици. А онда поред радника „Марка Радовића“, „Титекса“, „Конија“, „Радоја Дакића“ и комби таксиста, ево нове невоље за владу Монтенегра. Сцена за вјеровали или не: вишак робијаша у колони, пиштаљке у зубе, уз полицијску пратњу, па правац пред Владу. Да остваре своја права. Зашто да не? Ово је земља чуда, ово је Монтенегро!

Изборна крађа 2

Из Улциња нам јављају о манипулацијама, крађи и куповини гласова приликом избора за локални парламент. Тона – двије асвалта, десетак врећа цимента и приде тепих величине 3 x 2. Неко се пита: шта је овдје чудно? Ништа. Асфалтираш прилаз до куће с оно мало цимента, доградиш мало дивље градње и уморан од градње и гласања, опружиш се по тепиху. Није важно гдје ћеш окренути главу, много је важније гдје ћеш окренути г....

Хашпење

Ових дана у дневној штампи се најављује хашпење и неких министара из власти, блиских нашем Цару премијеру. После Импека, Мљекаре, Луке Бар, Монтенегроерлајнза, министра здравства и других, сада се припрема хашпење одређеног броја министара и чланова пословодних одбора. Премијер сваки дан трубадури да имамо најпоштенију владу у последњих десетак година. Судићи по овим информацијама било би му поштеније да каже најлоповскију.

Мајка

Црна Гора шверцера мајка. Ништа чудно. А ако нам је Црна Гора шверцера мајка, онда нам је тата Монтенегро лажов и лопов.

Имовина

Црногорски синдикалци би, мислимо на руководство, хтјели дио зграде Дома синдиката у Београду. Вијест је непотпуна. Без Теразија, Хотела Москва, са широм околином до Дедиња, мање, не долази у обзир. Више, може.

Изборна крађа 1

У Голубовцима код Подгорице приликом бројања гласова, наводно, било је све у реду. Из изборне комисије пар дана касније јаве: није толико колико каже записник, већ околико колико каже Општинска изборна комисија. Буде мало повуци – потегни, па се на крају испостави да је неких 80-ак и нешто више гласова, наводно грешком отишло ДПС-у уместо правим добитницима. Ови из Општинске комисије кажу: случајност. Ми бисмо их исправили. **Лоповлук**, као и сваки пут до сада.

Наш Сапармурат

Букановић је ових дана половини Црне Горе следио крв у жилама, најавио је оставку.

Премијер је на челу Црне Горе још од 1989. године, што га сврстава у политичке метузалеме са још двојицом владара. Један од њих је Нурсултан Назабаријев, владар Казахстана, други је владалац Туркменистана – Сапармурат Нијазов (он је доживотни председник, али сваке године подноси оставку због умора).

Нурсултан влада од 1989. године (гле чуда!), док Сапармурат влада од 1990. године.

Ових дана очекујемо да премијер Букановић повуче одлуку о оставци, да лакне људима.

То што личи на Сапармурата, нема никакве везе... Тако је наш Букановић заједно са још двојицом свјетских лидера ушао у историју по дужини владања.

Обука

Један подгорички навијач „Будућности“, на дан избора, испалио је ракетни баљач на једну од овдашњих робних кућа.

Када је идентификован, ухапшен, он је изјавио да му „је било жао да пуца у спортски центар јер је тамо тренирао бокс.“

У изјави није споменуо гдје је тренирао гађање ракетним баљачем, а ако се зна да је једно вријеме био вођа Варвара, навијача Будућности, поставља се логично питање; зашто се одговорни органи нијесу побринули да момке обуче за „савршено навијање“!

Спас у Бардхију

Све свјетске агенције су објавиле вијест да Будо звани Дубак није ушао у парламент Црне Горе. Бивши министар у ДПС Влади који је, између осталог, регистровао Дукљанску академију и сада жали за братом Јевремом који га је заборавио.

Да ли ће Вучетић, звани Момо, ући још не знамо. Неки злонамјерници кажу да неће јер је просто потрошен.

Рони сузе, сања четрдесет пету, и вади очи чарне. Тјеши их Драгица Перовић, јер се и она нашла у истој ситуацији и на истом списку.

Њих троје више нико неће да прими ни на кафу. Нека покушају са Бардхијем!

Милина

У Црној Гори одавно ником ништа није мило, зато опет влада Мило.

Четници

Новом скупштином до избора предсједника предсједавају најстарији посланик, Беба Џаковић, и најмлађи, Бојан Струњаш из Српске радикалне странке. Тако се Беби послије дуге времена указала прилика да сједи са својима. И ту није крај – Беба по први пут вјерује у судбину.

Даљина

Изгледа да Подгорица и Хаг нису далеко. Док се Шешел радовао уласку радикала у скупштину Црне Горе, Милу је побједа присјела.

Риболов

Народна странка је риболовачка странка. Код њих се стално пеца, и са Пецом и без Пеца. После ових избора упецали су предсједника и Дреца.

Дубак

Лако је Народној странци. Ако се икад опет роди чека је дубак.

Страдање

Неко рече да су Црногорци напрасно постали вјерници, али су буквално схватили библијско страдање. Зато су опет изабрали Мила.

Јачина

Зашто су народњаци плакали послије избора?! Зато што је сад и Народна социјалистичка странка јача од њих.

Поштени

У читавој кампањи за парламентарне изборе 10. септембра у Црној Гори, челници ДПС-а и СДП-а нијесу изговорили ријеч: поштење.

А и како би кад се то код њих просто подразумева.

Некима од гласача дају по 30, некима по 50, а богме некима морају дати и читавих 100 евра!

Дијеле људи поштено.

Министар пољопривреде зареди са кредитима, овцама, прасадима, понеком козом, али и магаретом.

Кажу упућени да ове последње дарове добијају кадрови Народне странке који су сви листом прешли у ДПС или ДС – свеједно!

Вране

Прије неки дан ухапшен је директор Луке Бар са оптужбом да је оштетио своју фирму за преко пет милиона евра!

Како који дан пролази, из средстава информисања обичан грађанин сазнаје да му се оптужни предмет рапидно смањује и то таквим темпом, милион за дан.

Тако, послије четири дана истраге, истражни органи тврде да је Гвозденовић „заклинуо“ државу „само“ за милион евра.

Зашто је тако, питају се неупућени!?

Сабрана дела проф. др Војислава Шешеља

Преко 65.000 страница сабраних дела проф. др Војислава Шешеља представљају чисти концентрат његових мисли и дела, од дисидентских дана, до тренутка када је постао неоспорни лидер свих српских патриота. Овде се, на једном месту, налазе његови научни радови, скупштински говори, телеви-зијски мегдани, интервјуи које је дао штампи, радио емисије и различити политички и научни скупови у чијем раду је активно учествовао. Ту су и судски процеси, а нарочито место заузима збирка хашких докумената, објављена у чак 15 књига.

Својим пером, ова оригинална личност српске политике објашњава узроке и механизме политичке делатности усмерене против српског народа и његове државе, али читаоца не оставља у мраку песимизма, попут већине хроничара народног страдања.

Његово сагледавање прошлости и садашњости представља научни метод за пројектовање реалне визије будућности, што је у ствари одговор на најтежа питања данашњице. Често намерно погрешно схваћен и још злонамерније тумачен, на овим страницама не оставља простор за било какву дилему, све је објашњено, свака реч је у контексту, догађај лоциран, а правни акт протумачен.

По општој оцени целокупне српске јавности, а нарочито њеног научног дела, у овом обиљу историјског, правног и политичког материјала нарочито се издваја његово, по много чему капитално, дело „Идеологија српског национализма”.

У својој најпознатијој књизи проф. др Војислав Шешељ, на хиљаду страна текста, синтетизује све научне чињенице, филозофске парадигме и теоријске постулате на којима је саздана идеологија српског национализма.

Ово дело др Војислава Шешеља одликује се критичким приступом и бриљантном анализом, а аутор се и овде потврђује као ерудита и стрпљив истраживач, који је у току вишегодишњег рада проучио огроман број историјских, лингвистичких, филозофских, социолошких и политиколошких студија, дела водећих научних ауторитета у разним дисциплинама и областима, селекционишући њихове врхунске резултате и доводећи их у хармоничан склад.

Др Шешељ је ову обимну студију довршио проширујући своју претходну монографију „Научно и публицистичко дело проф. др Лазе Костића”. Српски народ је тако добио компактно, систематизовано и комплетно дело у коме су обрађени сви значајни аспекти српског национализма, његова природа, циљеви и систем моралних судова. Пред нама је први прави уџбеник српског национализма.

Др Војислав Шешељ

ИДЕОЛОГИЈА
СРПског НАЦИОНАЛИЗМА

ВЕЛИКА СРБИЈА А.Д.
БЕОГРАД 2002.

Др Војислав Шешељ

**ПОНТИФЕКС МАКСИМУС
САТАНИСТИЧКЕ ЦРКВЕ
ЈОВАН ПАВЛЕ ДРУГИ**

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2006.

Др Војислав Шешељ

**АНТИХРИСТОВ НАМЕСНИК
ЗЛИКОВАЧКИ РИМСКИ ПАПА
БЕНЕДИКТ ШЕСНАЕСТИ**

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2006.

Четири књиге др Војислава Шешеља које раскринкавају антисрпску природу папства и римокатоличког клера у целини.

Концентрат истине на 4000 страна који јасно доказује да је за све ратне злочине на територији бивше Југославије крив римски папа.

Др Војислав Шешељ

**ВАТИКАН ГЛАВНО
САТАНИНО ГНЕЗДО**

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2006.

Др Војислав Шешељ

**РИМСКА КУРИЈА
ВЕЧИТО ЖЕДНА
СРПСКЕ КРВИ**

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2006.